SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 6007
POSTAGE PAID AT TORONTO

● EMIGRANCKIE MAŁZEŃSTWO Str. 17

ECHO TYGODNIA

Niezalezny magazyn dla kazdego

Nr 97 Toronto 16 - 22 sierpnia 1984

ECHO WEEKLY

Cena $1.00

Associated Press

Ojciec Swięty błogosławi rybakom, koło Fano we Włoszech, nad Adriatykiem, w niedzielę 12 sierpnia

DO WIĘKSZEJ CELI

We czwartek 9 sierpnia zwolniony został z wiezienia Jacek Kuron, w ramach amnestii warunkowej Kuron, jeden z założycieli KSS-KOR, doradca Solidarnosci, był pozbawiony wolnosci od czasu wprowadzenia stanu wojennego

W czerwcu biezącego roku, Kuron rozpoczął w więzieniu głodowkę, domagając się otwartego, jawnego procesu Wraz z trzema pozostałymi korowcami, był oskarzony o przygotowywanie do obalenia siłą ustroju PRL Proces członkow KSS-KOR rozpoczął się wreszcie w lipcu Po kilku dniach rozprawa została zawieszona ze względu na zblizającą się amnestię

Po wyjsciu z więzienia, Jacek Kuron powiedział zachodnim reporterom, ze nie jest zadowolony z warunkow zwolnienia

,,Chcielismy procesu'', powiedział ,, ,,Wymusilismy nasz proces, a teraz mamy amnestię, od ktorej nie mozna apelowac ''

Jacek Kuroń po zwolnieniu ''Sprawa wolnej Polski pozostaje sprawą całej Europy''

Rozmawiając z reporterami w swoim mieszkaniu w Warszawie, Kuron powiedział, ze nie jest w tej chwili przygotowany, by przedstawiac ocenę sytuacji politycznej w Polsce

,,Nie mogę wydawac zadnych sądow politycznych, bo spędziłem prawie trzy lata w izolacji'', powiedział ''Wynurzenie się z więzienia zawsze jest szokiem i wygłaszanie jakichkolwiek politycznych komentarzy byłoby z mojej strony nieodpowiedzialne ''

Sposrod jedenastu czołowych przywódcow Solidarnosci i KOR-u, we czwartek 9 sierpnia dziewięciu było zwolnionych z więzienia, na mocy warunkowej amnestii Tego dnia przebywali jeszcze w więzieniu Henryk Wujec i Jan Rulewski (Rulewski został zwolniony następnego dnia)

Po zwolnieniu, Kuron pozostał krytyczny wobec władz Dziennikarzom oswiadczył, ze dalsze więzienie członkow podziemia Solidarnosci, Bogdana Lisa i Piotra Mierzejewskiego, jest przykładem ,,bezbronnosci obywatela wobec machiny panstwowej ''

Powiedział tez, ogólnie, ze ,,sprawa wolnej Polski pozostaje sprawą całej Europy''

Jak podali warszawscy korespondenci prasy zachodniej, władze PRL zamierzały zakonczyc do dnia 20 sierpnia zwalnianie więzniow na podstawie amnestii, ogłoszonej 21 lipca Do 9 sierpnia zwolniono przeszło 20 tys skazanych za przestępstwa kryminalne i większosc sposrod 652 więzionych za działalnosc polityczną

JACEK KURON lat 50, redaktor ,,Krytyki'', był juz poprzednio więzniem politycznym w latach 1956-1971 Był wykładowcą na Uniwersytecie Warszawskim W marcu 1965 został wyrzucony z partii, za list, krytykujący stosunki w PRL, napisany wspólnie z Karolem Modzelewskim Skazany został na 4 lata W marcu 1968 znow aresztowany i skazany na trzy i poł roku za udział w protestach studenckich W 1975 wraz z 5 innymi osobami, podpisuje list wyrazający poparcie dla Andrzeja Sacharowa W 1976 jest sygnatariuszem listu protestującego przeciw zmianie konstytucji PRL Po robotniczych protestach w czerwcu 1976, wspólnie z innymi działaczami zakłada Komitet Obrony Robotnikow, przemianowany pózniej na Komitet Samoobrony Społecznej KOR Wkrotce potem pisze słynny list do Berlinguera, przywodcy włoskich komunistow W 1980 zostaje doradcą Solidarnosci Aresztowany po wprowadzeniu stanu wojennego Autor licznych tekstów społeczno politycznych Adres Warszawa, ul Mickiewicza 27 m 64 Telefon 393-964

6 sierpnia zwolnieni zostali z więzienia, na mocy amnestii warunkowej, trzej przywódcy Konfederacji Polski Niepodległej, *Leszek Moczulski Tadeusz Stanski i* Romuald Szeremietiew Informację o zwolnieniu uzyskano od rodzin i przyjaciół

Moczulski był skazany na siedem lat więzienia, Stanski na pięc i Szeremietiew na pięc Moczulski i Stanski zostali zwolnieni z Barczewa Szeremietiew po zwolnieniu został przewieziony do szpitala

W pazdzierniku 1982, wszyscy trzej zostali skazani wyrokiem sądu wojskowego za organizowanie spisku w celu obalenia władzy w PRL Sąd przyjął argumenty prokuratora, ze Konfederacja Polski Niepodległej nie była partią polityczną, lecz nielegalnym związkiem, finansowanym przez antypolskie osrodki zagraniczne

W niektorych ze swych publikacji KPN wzywał do wycofania się Polski z bloku sowieckiego KPN powstał w 1979

LESZEK MOCZULSKI ma lat 52, urodził się w Warszawie Studiował prawo i historię Od 1960 pracował jako dziennikarz w miesięczniku ,,Stolica'' Specjalizował się w historii II Wojny Swiatowej i stosunków polsko niemieckich Za swe publikacje otrzymał nagrodę Ministerstwa Obrony Narodowej

Ciąg dalszy str 4

JAN PAWEŁ II - Kanada 1984

POLONIJNY KOMITET PRZYJĘCIA

Swiat poetycki Karola Wojtyły

Obecny Papiez Jan Paweł II, znany swiatu jako wybitny teolog i filozof, wnikliwy socjolog i oddany ludzkosci duszpasterz, jest takze poetą o nieprzeciętnym talencie Wiersze pisywał on juz przed wojną, podczas okupacji, po wojnie, w czasie studiow i podrózy i na pewno dzis jeszcze składa słowa w ciągi rytmiczne, bo przeciez poezja, ta głęboka poezja wypruta z uczucia i mysli, ma swoje miejsce pomiędzy kontemplacją a modlitwą

W roku 1980, Wydawnictwo Znak, w Krakowie wydało tom utworów Karola Wojtyły, ze ''Słowem wstępnym'' Marka Skwarnickiego, pt ***Poezje i Dramaty*** Według noty wydawcy zbior ten obejmuje całą niemal znaną dzis tworczosc literacką obecnego papieza wiersze drukowane w *Tygodniku Powszechnym* (1950, 1952, 1958), w miesięczniku *Znak* (1957, 1978), pochodzące takze z brulionow wierszowych, sposrod ktorych ks Adam Boniecki wybrał teksty najwazniejsze Faktem jest, ze młody Karol Wojtyła recytował wiersze swoje juz 15 pazdziernika 1938 roku w Krakowie Z roku 1939 zachował się ***Renesansowy psałterz*** Oprocz wierszy zbior zawiera dramaty ***(Brat naszego Boga, Przed sklepem jubilera, Promieniowanie ojcostwa),*** oraz jubenilia ***(Magnificat, Hiob, Jeremiasz)*** z pierwszych lat wojny W czwartej częsci zbioru znalazły się eseje - cztery artykuły o ''teatrze słowa'', tzn teatrze rapsodycznym, oraz przedmowa do ksiązki Mieczysława Kotlarczyka

Ciąg dalszy str 10

NOWE PRZEPISY W SPRAWIE ŁĄCZENIA RODZIN

Minister imigracji, John Roberts wydał zarządzenie, ze imigranci, ktorzy zostawili w kraju swe dziecko mogą sprowadzic je na podstawie nowych przepisow Zmiany obowiązują od poniedziałku i nie wymagają zatwierdzenia przez parlament i senat

Ułatwienia obejmą tez dzieci w wieku powyzej 21 lat, ktore dotąd nie kwalifikowały się do przybycia do Kanady na stałe w ramach łączenia rodzin

Minister Roberts, ktory jest kandydatem na posła z ramienia partii liberalnej, moze rowniez przedłuzyc termin amnestii dla nielegalnych imigrantow Przypada on na 31 sierpnia

Oblicza się, ze w Kanadzie przebywa ich od 50 do 200 tysięcy Dotąd wpłynęło tylko 2 500 podan o zalegalizowanie pobytu - w tym 45 procent nie ujawniających miejsca zamieszkania, w obawie przed deportacją

KS POPIEŁUSZKO W GDAŃSKU

Ks Jerzy Popiełuszko, wikary kosciola pod wezwaniem sw Stanisława Kostki, w Warszawie, w poniedziałek 13 sierpnia w Gdansku powiedział, ze ideały którymi kieruje się niezalezny ruch związkowy NSZZ Solidarnosc są niezwyciezalne

W homilii, wygłoszonej w kosciele sw Brygidy, podczas mszy sw z okazji czwartej rocznicy wybuchu strajku w Stoczni Gdanskiej, ks Popiełuszko powiedział, ze zwalczanie ideałów Solidarnosci jest skazane na niepowodzenie Są one bowiem zakorzenione w milionach serc

W nabozenstwie wzięło udział około 2,5 tysiąca mieszkancow Gdanska Był wsród nich Lech Wałęsa

ECHO WEEKLY

ECHO TYGODNIA

WYDAJĄ I REDAGUJĄ

JACEK ADOLF

i

GRAZYNA FARMUS

Współpracują

Zofia Boncza, Bohdan Ejbich,
Magdalena i Marek Czyzyccy,
Zbigniew Farmus,
Karolina Jankowska, Olimpia Orlewicz,
Ewa i Michał Rejkowscy,
Janusz Pietrus i inni

ADRES ECHA TYGODNIA
Tylko dla korespondencji
393 SHAW St
M6J 2X4 TORONTO, Ontario

TELEFON 531-5523

UWAGA dyzury przy telefonie poniedziałek, wtorek, piątek, od 12 do 4 po południu

CENNIK OGŁOSZEŃ

1 kolumna x 1 cal - $ 5
2 kolumny x 1 cal $ 10
1 kolumna x 2 cale - $ 10
1/2 strony $ 175
1 strona - $ 350

Stałe ogłoszenia w kąciku handlowym
3 miesiące - $ 42
Ogłoszenia o wolnych miejscach pracy i jej poszukiwaniu - bezpłatnie

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata. półroczna $ 25, roczna $ 50

Ręce opadają

Przedwyborcza propaganda w Kanadzie poświęca sporo uwagi "sprawie pokoju" Jedna z jej wersji dzieli polityków na zwolenników pokoju i tych innych Podżegaczy wojennych? To słowo pada tylko w publikacjach zwariowanego marginesu, ale sam podział znamy skądinąd

"Zwolennicy pokoju" są przeciw próbom z pociskami *cruise* w Kanadzie, przeciw zbrojeniom w ogóle, za polityką zagraniczną Kanady "niezależną" od USA Wskazują, że za pieniądze wydawane na broń można wyżywić głodnych tego świata Podkreślają, że nie chcemy ginąć w wybuchu atomowym

Dają do zrozumienia, że kto chce broni dla Zachodu, ten jest przeciw pokojowi

Byłoby to wszystko świętą prawdą, gdyby nie kilka drobnych okoliczności Byłoby to prawdą, gdyby Zachód, a nie kto inny, najechał na Afganistan, urządził Polakom stan wojenny, a przedtem napadł na Koreę Południową, na Południowy Wietnam, posłał bomby nuklearne na Kubę, zbudował mur berliński, zaanektował Litwę, Łotwę i Estonię, gdyby to Zachód, a nie kto inny głosił, że chce wyzwolić świat My wiemy dobrze, że Zachód tego nie zrobił

Ale może ci panowie rzeczywiście **nie wiedzą?**

Jacek Adolf

TYDZIEŃ NA ŚWIECIE

● **Brytyjski sąd apelacyjny uznał za legalną decyzję premier M Thatcher, która zabroniła tworzenia związków zawodowych w krajowym centrum gromadzenia tajnych danych i danych zebranych przez wywiad brytyjski** Przywódcy kilku związków zawodowych działających w centrum oświadczyli, że decyzja trzech sędziów sądu apelacyjnego poświęca wolności cywilne na rzecz "małych przesądów" Thatcher W styczniu br , gdy premier Thatcher wydała zakaz istnienia związków zawodowych w centrum, koronnym argumentem za ich istnieniem ze strony działaczy związkowych była gotowość do podpisania umowy uniemożliwiającej strajk związków zawodowych w centrum

● **Papież Jan Paweł II potępił stosowanie środków zapobiegania ciąży, przerywanie ciąży i sterylizację** w oświadczeniu które zostało odczytane przez księdza J Schotte na odbywającej się w Meksyku, II Międzynarodowej Konferencji ONZ poświęconej zaludnieniu

● **Exodus Tamilów ze Sri Lanki** Ponad 1000 Tamilów ucieka dziennie do Indii by uniknąć śmierci, tortur bądź przesiadowań z rąk stanowiącej większość grupy etnicznej Sinhalese Na samej Sri Lance separatyści tamilscy utworzyli partyzantkę i walczą o prawo do utworzenia suwerennego państwa Eelam

● **Estoński wicepremier prosi o azyl polityczny w Szwecji** O azyl polityczny zwrócił się do władz szwedzkich estoński wicepremier protestujący w ten sposób przeciwko ostatniej wzmożonej fali represji władz sowieckich wobec estońskich dysydentów Ze względu na bezpieczeństwo wicepremiera ani władze szwedzkie ani emigranci estońscy w Szwecji nie podali jego nazwiska

● **Amerykańskie przedsiębiorstwa sprzedają nadal broń Iranowi** Pomimo wysiłków prezydenta Reagana by cały świat wprowadził embargo na sprzedaż broni do Iranu cały szereg firm amerykańskich wykorzystując luki prawne oraz umowę podpisaną przez USA i Iran w sprawie uwolnienia zakładników amerykańskich eksportuje broń do Iranu W ubiegłym roku sprzedaż broni z USA wyniosła 27 milionów dolarów W tym roku wartość sprzedaży jest dużo wyższa

● **Przemyt broni z Wielkiej Brytanii do Iranu i Argentyny** "Sunday Telegraph" podał, że policja brytyjska wykryła przemyt sprzętu wojennego i broni z będących własnością państwa zakładów Rolls-Royce'a produkujących głównie samoloty i silniki okrętowe Według gazety przemyt broni ciągnął się od roku 1976, a obroty wyniosły miliony dolarów Głównymi odbiorcami była Argentyna i Iran Policja z hrabstwa Warwickshire nie potwierdziła informacji podanych przez "Sunday Telegraph" stwierdziła jednak, że w związku z nadużyciem w zakładach prowadzi się intensywne śledztwo Państwowa firma Rolls-Royce nie jest już od pewnego czasu powiązana z firmą Rolls-Royce produkującą znane luksusowe samochody

● **Korea Południowa jednoczy się z USA w produkcji samochodów** Przemysł motoryzacyjny w Korei Południowej jednoczy się coraz mocniej z przemysłem motoryzacyjnym w USA w celu wejścia na niezmiernie konkurencyjny rynek światowy Eksperci południowokoreańscy są zgodni, że w obliczu zdominowania rynku samochodowego przez przemysł japoński było tylko jedno wyjście - połączenie sił z USA Zdaniem przedstawicieli południowokoreańskiej branży samochodowej Korea uzyskała dostęp do samochodów o najwyższym standardzie światowym i do technologii ich produkcji, USA zyskały dostęp do taniej, ale zdyscyplinowanej i wykwalifikowanej siły roboczej W przyszłości Korea liczy na rozbudowę swego przemysłu samochodowego i na większe udziały w eksporcie na światowym rynku samochodowym W chwili obecnej Korea Południowa eksportuje wyprodukowane w niej we współpracy z USA samochody do Afryki, Ameryki Łacińskiej, Europy, Kanady i na Środkowy Wschód oraz produkuje około 340 tysięcy samochodów rocznie W roku 1988 produkcja samochodów ma wynieść 1 milion Przemysł motoryzacyjny w latach 1980-82 przyniósł miliony strat W roku 1983 przyniósł 83,1 milionów dolarów zysku (z obrotu 1,88 miliarda dolarów) Według wszystkich wskaźników w roku bieżącym zyski będą dużo wyższe

● **Brytyjski as lotniczy zrezygnował z udziału w ceremonii upamiętniającej nuklearną tragedię Nagasaki,** na którą przed 39 laty została zrzucona amerykańska bomba atomowa 66-letni kapitan L Cheshire zgodził się z opinią przedstawicieli Nagasaki, że jego obecność w uroczystościach upamiętniających śmierć tysięcy ludzi - ofiar amerykańskiej bomby atomowej byłaby niewłaściwa Przedstawiciele miasta Nagasaki poinformowali kapitana Cheshire, że otrzymali mnóstwo protestów i skarg w związku z jego planem uczestnictwa w uroczystościach i że nie są w stanie zagwarantować mu bezpieczeństwa Kapitan Cheshire wziął udział jako obserwator z ramienia Wielkiej Brytanii w locie samolotu amerykańskiego, który zrzucił jedną bombę atomową na Nagasaki i *z powietrza widział jej wybuch*

● **"Ustawę o równych szansach" przyjął Kongres USA** Kongres amerykański przyjął ustawę zezwalającą grupom wyznaniowym na spotykanie się w szkołach publicznych przed lekcjami lub po zajęciach Ustawa, która przeszła 337 głosami przeciw 77 nosi nazwę "Ustawy o równych szansach", ponieważ daje organizacjom religijnym w szkole takie możliwości, z jakich korzystają grupy niereligijne

● **W USA Senat i Izba Reprezentantów uchwaliły w lipcu wspólną rezolucję włączającą Stany Zjednoczone w obchody 40 rocznicy Powstania Warszawskiego oraz 45 rocznicy obrony Polski przed najazdem hitlerowskim i sowieckim**

Sri Lanka na krawędzi wojny domowej

Od pewnego czasu ze Sri Lanki (dawniej Cejlon) napływają znowu informacje o walkach między stanowiącymi około 80% ludności Sinhalerami oraz stanowiącymi około 18% ludności (2,6 miliona) Tamilami W lipcu ubiegłego roku w zamieszkach etnicznych zginęło tysiące osób (głównie Tamilów) W chwili obecnej radykalni Tamilowie znajdują się w partyzantce i ostatnio stosunkowo skutecznie dokonują zasadzki na wojska rządowe bądź ludność cywilną Przyświeca im, jak również większej części Tamilów ideologia separatystyczna - pragną Sri Lankę podzielić na dwie części - jedną dla Sinhalerów, jedną dla Tamilów w celu utworzenia państwa Eelam Konflikt zaostrzają jeszcze różne wyznania - Tamilowie są Hindu, Sinhaleri są buddystami Prezydent Sri Lanki J Jayewardene oświadczył, że zrobi wszystko by zachować jedność i wyraził ubolewanie, że w celu uratowania narodu musi gwałcić wolności cywilne i prawa obywatelskie

Wojna domowa, etniczna i religijna może wybuchnąć na dalekiej, małej i wydawałoby się nieważnej wyspie Ale już rzut oka na to, kto popiera radykalnych Tamilów oraz kto dostarcza im broń wiele wyjaśnia Wszystko dzieje się bowiem w kręgu sowieckim KGB i PLO oraz prosowieckim - India Ta ostatnia zresztą tłumaczy się, że na jej terytorium żyje w stanie Nadu około 50 milionów Tamilów ZSRR zaś wie, że Sri Lanka gdyby udało się choć w części nią zawładnąć byłaby jako wyspa wspaniałym portem dla floty sowieckiej pływającej po Oceanie Indyjskim i wspaniałą bazą kontroli Oceanu Indyjskiego oraz części Azji

PLO zaś szkolące tamilskich partyzantów jest zbrojnym ramieniem KGB na tamtejsze warunki

Sri Lanka by je zwalczać zwróciła się o pomocdo mającego odpowiednie doświadczenie wywiadu izraelskiego I obecnie Shin Bet odgrywa kluczową rolę w walce z terroryzmem i partyzantką na Sri Lance

Kiedy separatyści wzywają do utworzenia państwa, które ma być państwem demokratycznym w porównaniu z państwem przeciwko któremu wysuwają żądania separatystyczne popieram ich ruch jako walkę z mniejszym bądź większym totalitaryzmem Ale kiedy separatyści, gdy wywalczą własne państwo, skonstruują je na wzór totalitarny nie popieram ich ruchu W tym więc sensie nie popieram separatystycznego ruchu Tamilów, gdyż jest jasne, że ruch ten uzależniony od Sowietów w efekcie da Kubę Oceanu Indyjskiego

SWIATOWIT

KANADA

KONFERENCJA PO PRZERWIE

John Turner odbył w poniedziałek pierwszą od 10 dni konferencję prasową Poruszył na niej kilka spraw róznej wagi w tym

☐ mozliwosc skorelowania stopy procentowej z poziomem inflacji Propozycję taką wysunął niedawno w ramach swej wyborczej kampanii Ed Broadbent Turner stwierdził, iz sytuacja gospodarcza pozostaje poza kontrolą panstwa ze względu na zmiany na rynku swiatowym Zmniejszenie problemow gospodarki kanadyjskiej widzi natomiast w uporządkowaniu spłat zadłuzen kraju

☐ Turner podkreslił, iz przynajmniej teraz jest przeciwny zamrozeniu zbrojen

☐ Przeprosił, po paru tygodniach, za bezceremonialne traktowanie pan czyli klepanie tam gdzie ich plecy swą szlachetną nazwę utraciły

☐ Zaprzeczył jakoby bogaci przyjaciele obiecali mu subsydiowanie studiow jego czwórki dzieci, jesli zostanie premierem Plotka o takiej propozycji ukazała się w ostatnim Saturday Night Ma ona uzasadnienie o tyle, iz pensja premiera jest nizsza od dochodów, jakie moze uzyskac Turner jako prawnik i nie wystarcza na bardzo wysokie koszty kształcenia trzech synow i corki w najlepszych szkołach

☐ Okazał lekcewazenie wobec wynikow ostatnich sondazy opinii publicznej

NIEZGODNE SONDAŻE

39 procent Kanadyjczykow uznało Johna Turnera za najlepszego kandydata na premiera, 22 procent wytypowało Briana Mulroneya, 10 procent Eda Broadbenta 14 procent nie preferuje zadnego z wymienionych szefow partii, a 16 procent nie ma zdania Takie wyniki sondazu opinii publicznej podał instytut Gallupa po badaniach przeprowadzonych pod koniec czerwca Turner wypada w opinii publicznej lepiej niz Trudeau ostatnich dni W lutym badanych 36 procent wolało Mulroneya, 30 procent Trudeau

Ostatnie badania tegoz instytutu dotyczące popularnosci trzech głównych partii politycznych (z 7 lipca) ujawniły, ze 48 procent wyborców chce głosowac na liberałów, 39 na konserwatystów i 11 proc na NDP

Inne wyniki opublikowała CTV po sondazu bezposrednio po debacie Konserwatysci uzyskali w nim 45 procent głosów, liberałowie tylko 36 procent, a NDP 17 procent 33 procent badanych przez CTV było niezdecydowanych

MUZEUM — NIESPODZIANKA

Kupowanie wyborców za panstwowe pieniądze - oto jedyne wyjasnienie niespodziewanych pieniędzy, które spadły na okręg wyborczy w Quebecu, w którym zdecydował się kandydowac Brian Mulroney W kilka dni po nominowaniu go w rodzinnym miescie Baie Comeau rząd federalny dał pieniądze ($500 000) na budowę muzeum Jesli wierzyc słowom Gastona Blais, jednego z urzędników odpowiedzialnych za decyzję o budowie muzeum, fundusz był zaakceptowany juz w czerwcu Mulroney podczas ostatniej wizyty w rodzimej prowincji powiedział, ze nie ogłosi miejsca swego wyborczego okręgu do ostatniej chwili - by nie dac szansy liberałom na miliardowe wydatki na poparcie tam swego kandydata

DZIECI BĘDĄ MIEC WOLNE

14 wrzesnia 300 000 uczniów z 571 szkół w Toronto będzie miało wolne Powód? Przyjazd papieza Jana Pawła II Szkoły katolickie zaplanowały juz wczesniej, ze dzien ten zostanie przeznaczony na udział w powitaniu Ojca Swiętego 6000 dzieci z tych szkół wystąpi w chórze

Wydziały Oswiaty dzielnic, w ktorych odbywac się będą uroczystosci obawiają się równiez, ze mogą byc trudnosci z komunikacją szkolną podczas papieskiej wizyty

GORĄCA LINIA I INNE

Bell Canada takze przygotowuje się do obsługi papieskiej wizyty Instaluje "gorącą linię" z Watykanem, specjalne połączenia kablowe i teleksowe dla tysiąca reporterów z całego swiata W miejscach spotkania z Ojcem Swiętym zainstalowane będą przenosne punkty z automatami telefonicznymi na platformach i samochodach

NADUŻYLI WŁADZY

Rada miejska miasteczka Kentville w Nowej Szkocji zwolniła z pracy swego szefa policji i dwóch oficerów w związku z zarzutem praktykowania rasizmu, złego traktowania więzniów i nieprzestrzegania polecen władz miejskich oraz nadmiernej podejrzliwosci wobec mieszkancow Policjantom zarzucono równiez ze bez uzasadnionej potrzeby prowadzili kartoteki i obserwacje spokojnych obywateli Zarzuty sformułowane zostały w 180-stronicowym raporcie sporządzonym przez prowincjonalną komisję Dochodzenie w sprawie naduzycia władzy w Kentville nalezy do najwiekszych w historii kanadyjskiej policji

JAPONSKIE NOWOSCI TECHNICZNE W KANADYJSKICH SAMOCHODACH

Najwiekszа wytwórnia czesci samochodowych w Kanadzie Magna rozpoczęła współpracę z japonską firmą samochodową Niles Parts Japonczycy produkują przewody ze specjalnego szkła optycznego obniżające ciezar samochodu i zawodnosc dotychczas stosowanych metalowych przewodów Nowe rozwiązania pojawią się wpierw w luksusowych samochodach jak Cadillac czy Continental Mark VII Współpraca Magna - Niles jest pierwszą kooperacją w przemysle samochodowym obu krajów

WIDEOTELEFONY W KANADZIE!

Amerykanska centrala telekomunikacyjna AT&T planuje rozszerzenie swych usług na Kanadę Obejmują one połączenia videotelefoniczne oraz telekonferencyjne Połączenia, które służyć będą głównie wielkiemu biznesowi zainstalowane będą pomiędzy 23 miastami USA a głównymi miastami Kanady w tym w Montrealu, Toronto, Ottawie, Quebecu, Vancouverze, Calgary i Edmontonie

KULTURA

W O'Keefe Centre w Toronto wystąpi na 4 tygodniowym kontrakcie od 22 sierpnia słynny aktor amerykanski Yul Brynner, znany w Polsce między innymi z filmu "Siedmiu Wspaniałych" Brynner wystąpi w roli głównej w sztuce "Król i Ja" (The King and I) Cena biletów od $10 do $34 50

2 wrzesnia w Exhibition zobaczyc będzie mozna Franka Sinatrę (bilety od 15 do 50 dolarów), a 3 wrzesnia znanego piosenkarza country Kenny Rogersa (ceny biletów od 17 50)

Obaj wystąpią na CNE Dla wielbicieli tegoz gatunku następna niespodzianka Legendarny Willie Nelson 27 sierpnia w CNE Przedsprzedaz wszystkich biletów prowadzi BASS

Iona Compagnolo

Prezydent partii Iona Compagnolo i minister transportu Lloyd Axworthy opowiedzieli się za zamrozeniem zbrojen Turner, ktory był temu przeciwny i deklarację swą podtrzymuje obecnie, dopuszcza mozliwosc zmiany swego stanowiska pod wpływem presji ze strony tych najbardziej wpływowych liberałow Presja ta nie wynika z upodoban czy osobistej miłosci do Kraju Rad nadobnej Iony, lecz z obsesji pacyfistycznych, ktore kwitną w kanadyjskim społeczenstwie podsycane przez sowiecką propagandę

LEWOSKRĘTNI

Rezultat ich jest tak oczywisty, ze polityk, ktory pragnie byc premierem musi się z nim liczyc Ostatni sondaz Gallupa wykazał, ze 85 procent Kanadyjczykow jest za zamrozeniem zbrojen, o ile obejmą one wszystkie kraje posiadające bron jądrową, w tym Wielką Brytanię, Chiny i Francję, a 84 procent za dwustronnym (Sowiety-USA) zaprzestaniem produkcji broni nuklearnych

Lloyd Axworthy poszedł ostatnio dalej niz potencjalni wyborcy Zakwestionował politykę NATO, okreslona jako prawo do pierwszego uderzenia NATO zakłada uzycie broni na polu bitewnym wobec wojsk Układu Warszawskiego, jezeli dokonają one inwazji ktoregos z krajow zachodniej Europy

Turner, ktory dotąd deklarował kontynuację polityki Pierre'a Trudeau, realizowanej w ramach ustalen z NATO, nie tylko nie potępił odstępstwa swych kolegow, ale poczynił aluzje, ze linia polityczna liberałow i jego samego moze ulec zmianie

Linia polityczna Trudeau, mowiąc bez osłonek, polegała na balansowaniu pomiędzy oczekiwaniami "spacyfikowanego" społeczenstwa a naciskami NATO W rezultacie pusta rakieta Cruise przeleciała probnie nad Albertą wbrew masowym okrzykom protestu, ale wydatki na obronnosc kraju i zobowiązania wobec NATO wyglądały nadal marnie

Zamierzone odstępstwa od tego załosnego w istocie kompromisu na rzecz "rozmiękczania" NATO ujawniają nie tylko zanik przywódczych instynktow rządzącej partii, ktora nie chce narazic się swym wyborcom, ale takze jej w gruncie rzeczy pasywną i w efekcie proradziecką polityką A dzieje się to w bardzo niebezpiecznym dla swiata zachodniego momencie

W najblizszym czasie Amerykanie zadecydują czy chcą nieprzejednanego wobec Sowietów Reagana czy demokratę o prosocjalistycznych sympatiach i wygodnego dla Sowietow Mondale Wystarczy przejrzec polską prasę i ocenic jaką aprobatą cieszy się ten ostatni w agencji PAP

To co stanie się w wyborach amerykanskich jest ważniejsze w polityce swiatowej niż to co będzie miało miejsce w Kanadzie Wydaje się jednak, ze jesli w obu krajach dojdzie do oficjalnego rządowego pacyfizmu, Sowieci uzyskają znow przewagę szantazysty A za tym w konsekwencji bezkarnosc i dalsza ekspansywnosć Nie mozemy tez liczyc, iż neutralne wobec Sowieckich apetytów rządy, poprą dążenia wolnosciowe w krajach Europy Wschodniej

Liberałom dryfującym na lewo nalezy się ostrzezenie Dla nas Polaków, pierwszy sygnał, iż polityka zagraniczna dwóch najsilniejszych partii moze różnic się zasadniczo Polityka wewnętrzna - na obecnym etapie wyborczej kampanii - nieistotnie A wniosek się sam nasuwa

GRAFA

CO DALEJ?

Warszawski korespondent *New York Times'a* 8 Michael T Kaufman, 8 sierpnia nadesłał następującą korespondencję na temat obecnej sytuacji politycznej w Polsce

W dniach, kiedy coraz więcej czołowych działaczy Solidarnosci zostaje zwolnionych w ramach szeroko zakrojonej amnestii, zdelegalizowanemu polskiemu związkowi zawodowemu jeszcze trudniej przychodzi zjednoczenie się i reorganizacja szeregów

Po pierwsze, związek utracił mobilizujące i jednoczące hasło — żądanie zwolnienia więźniów politycznych Po drugie, powstały odrębne, potencjalnie uwikłane w spory ugrupowania Solidarnosci Ugrupowania te powstały od czasu delegalizacji związku i uwięzienia jego przywódców

Istnieje obecnie jawnie działające, lecz w duzej mierze bezczynne skrzydło Solidarnosci, z Lechem Wałęsą na czele, który niegdys zrobił z Solidarnosci organizację o 10 milionach członków Wałęsa, ktory był na wolnosci, lecz w warunkach ograniczających działanie, moze wkrótce stanąc wobec wyzwania ze strony swych dawnych rywali, których wiarygodnosc wzrosła w czasie, kiedy byli za kratami W ubiegłym tygodniu, od był zwracającą uwagę rozmowę z Andrzejem Gwiazdą, jednym ze zwolnionych więźniów Kiedy Solidarnosc była u szczytu, Gwiazda przegrał do Wałęsy wybory

Istnieje tez mała lecz aktywna organizacja podziemna, której przewodzi Zbigniew Bujak, 30-letni były technik w fabryce, który zdobył popularnosc jako wypowiadający się otwarcie zbieg, podczas gdy jego koledzy siedzieli w więzieniu Bujak odrzucił amnestię, która wymaga, by działacze podziemia Solidarnosci ujawnili się i przekazali władzom tajne materiały

Jest wreszcie kilka filii Solidarnosci za granicą, zajmujących się zbieraniem funduszow, w Europie Zachodniej, Stanach Zjednoczonych, Kanadzie i Australii Kazda z tych grup ma własne cele, ktore stawia na pierwszym miejscu, własne programy i swoich zwolenników

Zmienił się tez klimat społeczny, w czasie kiedy wielu przywodcow siedziało w więzieniu Wielu z tych, co teraz wychodzą mówią o tym, ze u rodaków widzą teraz apatię, zmęczenie i fatalizm

Wszystkie te czynniki z pewnoscią odegrały rolę w decyzji rządu, by ogłosic amnestię i wyznaczyc jej termin do konca roku Jak się wydaje, rząd ma nadzieję, ze wewnętrzne trudnosci Solidarnosci, w połączeniu z mniejszym publicznym entuzjazmem wobec zamieszania i z pewnym sukcesem w przekupywaniu takich kluczowych grup robotników jak gornicy, powstrzyma powracających działaczy od podjęcia działalnosci w punkcie, w którym ją przerwali

Rząd zajmuje następujące stanowisko sytuacja unormowała się do tego stopnia, ze nie ma juz potrzeby trzymania dysydentów w więzieniu, lecz nie mozna im pozwolic na organizowanie kampanii które mogłyby wstrząsnąćpodstawami systemu komunistycznego, lub je obalic Powtórzono to znowu w komentarzu redakcyjnym w partyjnej *Trybunie Ludu*, w sobotę (4 sierpnia) Komentarz zwraca uwagę, ze zachodnie radiostacje nadające w języku polskim stwierdziły, ze jesli amnestia ma miec jakikolwiek sens, musi jej towarzyszyc zalegalizowanie Solidarnosci i przywrocenie pluralizmu związkowego

Komentarz stwierdza, ze pluralistyczne podejscie jest nadal mozliwe w ramach panstwa socjalistycznego, ale takie związki zawodowe za jakimi jest Solidarnosc są nie do przyjęcia i jest iluzją sądzic, ze powroci przeszłosc

W rzeczy samej wydaje się, ze zwolnieni więzniowie nie mają wielu złudzen

„Jestesmy w okresie negatywnego spokoju", powiedział Mr Gwiazda, a robotnik fabryczny, związany z podziemiem Solidarnosci stwierdził „Nasza praca zabierze lata "

Niekórzy ze zwolnionych więzniów początkowo przezywali euforię i niekiedy nawoływali do nowej konfrontacji, ale to juz ustąpiło miejsca trzezwym oswiadczeniom ludzi którzy zdają sobie sprawę, ze po dwu i pół latach izolacji od siebie nawzajem i od społeczenstwa, najbardziej potrzebna im jest mozliwosc naradzenia się i przeprowadzenia konsultacji

Dla przykładu — Adam Michnik, jest z najbardziej bojowych i niepokornych więzniow — usunięty z więzienia siłą, demonstracyjnie unikał szukających z nim wywiadow i opuscił Warszawę Przyjaciele oznajmili, że prawdopodobnie nie będzie miał nic do powiedzenia przez kilka tygodni i w tym czasie będzie się zaznajamiał z nową sytuacją

Jednoczesnie, Władysław Frasyniuk, przywodca Solidarnosci z Wrocławia, powiedział ze jego zdaniem ogolne spotkanie działaczy odbędzie się byc moze za miesiąc

Poprzednio dokonał dramatycznego gestu, podkreslającego jednosc ruchu opozycji — po zwolnieniu zmylił slady i pojechał do Warszawy, gdzie wspolnie podpisał list otwarty z Mr Bujakiem, przywódcą podziemia W liscie obaj wzywają do wznowienia walki o osiągnięcie pluralizmu związkowego i o wolnosc mysli i słowa

Mimo wezwan do ogolnego zgromadzenia, niektóre zródła bliskie ruchowi wyraziły przekonanie, ze spotkania będą się odbywały w najblizszych tygodniach w małych grupach, prywatnie i bez rozgłosu Stwierdzono, ze juz się zaczęło sondowanie opinii działaczy, ktorych się prosi o sugestie, jak znów ozywic działalnosc organizacyjną

Jak się dowiadujemy, dotychczas propozycje te sięgają od infiltrowania samorządów pracowniczych legalnie działających w fabrykach, po wezwania do nasilenia działalnosci w podziemiu, takiej jak działalnosc wydawnicza, podziemne radiostacje i grupy samokształceniowe

JAKA AMNESTIA?

Powaznym błędem mogła byc decyzja administracji Reagana, aby tak pospiesznie odpowiedziec złagodzeniem sankcji gospodarczych na nową polską ustawę o amnestii

Amnestia, ogłoszona 21 lipca, obejmie 35 tys przestępcow pospolitych i 652 więzniow politycznych, wsrod nich siedmiu przywodcow Solidarnosci i czterech założycieli dysydenckiej organizacji intelektualistow, znanej jako KOR Lecz to, jak władze polskie zachowały się w przeszłosci w związku z amnestiami — zwłaszcza w roku ubiegłym, po podobnej ustawie amnestyjnej — tym razem nie bardzo daje powod do optymizmu

Jest rzeczą naturalną przypuscic, ze więzniowie polityczni objęci amnestią, to ludzie skazani, którzy teraz będą mogli opuscic więzienie, wrócicc do domu do rodzin i podjąc egzystencję bardzo zbliżoną do swego normalnego zycia Najprawdopodobniej jednak nic z tego nie jest prawdą Nowa amnestia jest identyczna, słowo w słowo, jak amnestia ogłoszona dokładnie rok temu i moze się okazac, ze zostanie wprowadzona w podobnie surowy sposób

Co, dokładnie, stało się w ubiegłym roku?Z koncem 1983 rząd PRL oficjalnie ogłosił, ze amnestią objęto 4834 przestępców politycznych (Ani wtedy, ani teraz rząd nie twierdził, ze amnestia obejmuje wszystkich więzniów politycznych)Rząd nie ogłosił zadnych nazwisk amnestionowanych i sprawdzenie tych danych nie jest rzeczą łatwą Niemniej jednak wiadomo wystarczająco wiele, by wykazac ze amnestią trudno to nazwac

Według własnych danych rządu, przeszło połowa (2743) amnestionowanych przestępców politycznych nigdy nie została skazana Albo rozwazano mozliwosc wszczęcia przeciw nim postępowania, albo postępowanie juz wszczęto, lecz go nie zakonczono Czy jest tu cos nie w porządku?Czy amnestia nie jest dla nich równie dobra, jak postawienie przed sądem i uniewinnienie?Otóz nie, wcale tak nie jest

W rzeczywistości, osoby takie bez procesu otrzymują wyrok w zawieszeniu We wszystkich tych przypadkach, prokurator — a nie sędzia — decyduje o wysokości wyroku A jesli pózniej osoba amnestionowana zostanie uznana winną podobnego czynu, to będzie musiała odsiedziec nie tylko nowy wyrok, ale i wyrok pierwotny Inaczej niz uniewinnienie, zarzut objęty amnestią i związany z tym zarzutem wyrok, nadal wiszą człowiekowi nad karkiem, jako grozba i przypomnienie o władzy rządu

Inny, pozornie nieszkodliwy artykuł, ktory pojawia się w obu ustawach amnestyjnych, przewiduje ze kazdy, kto przyzna się do popełnienia przestępstwa politycznego objętego amnestią, zostanie ułaskawiony W rzeczywistosci, postanowienie to dało w wyniku szczególnie obrzydliwe naduzycia

Jednym z celów tego postanowienia, było nakłonienie przywódców Solidarnosci, którzy zeszli do podziemia, aby się ujawnili Kiedy ujawniło się tylko niewielu, policja bezpieczenstwa zaczęła nękac rodziny ukrywających się Na przykład, zonę Zbigniewa Janasa, przywódcy podziemnej warszawskiej Solidarnosci, zabrano do ministerstwa spraw wewnętrznych, ciężko bito i wyrywano jej włosy

Miano tez nadzieję, ze wielka liczba działaczy którzy się nie ukrywali, skorzysta z tego postanowienia, przyzna się i uniknie w ten sposob kary na przyszłosc Kiedy się to nie spełniło, władze zaczęły energicznie interweniowac Zabierano na policję całe zmiany robotników, w niektorych przypadkach setki ludzi, dając im do wyboru albo przyznanie się — i otrzymanie w ten sposób wyroku z zawieszeniem — albo postawienie przed sądem Po paru dniach spędzonych w zatłoczonej celi, wielu robotników wybrało przyznanie się

Najgorsze w ubiegłorocznej amnestii było chyba to, co spotkało tych, którzy „skorzystali" z ustawy, kiedy podejmowali próbę powrotu do normalnego zycia Wszyscy zostali napiętnowani w sposób nieodwołalny Organizacje partyjne polecały dyrektorom przedsiębiorstw zwalnianie ich z pracy lub przesuwanie na najnizsze stanowiska Niektórzy ze zwolnionych znalezli najpodlejszą i najgorzej płatną pracę Ci, którzy takiej pracy nie znalezli, zostali w koncu zakwalifikowani jako ‚pasozyty społeczne" i wcielenie do oficjalnych brygad roboczych, do pracy przy robotach publicznych, w ciężkich warunkach, za nominalnym wynagrodzeniem, często oderwani od rodzin

Sankcje amerykanskie nałozono na Polskę w odpowiedzi na wprowadzenie stanu wojennego, a stan wojenny nadal w bardzo duzej mierze obowiązuje Faktycznie, zgodnie z własnymi danymi rządu PRL, liczba osób zaaresztowanych w roku ubiegłym za przestępstwa polityczne jest większa, niz liczba ułaskawionych na podstawie pierwszej amnestii Kiedy Stany Zjednoczone przystąpią do przywrocenia *w pełni stosunkow z Polską ich decyzja* powinna się opierac na szczegołowej i bezstronnej analizie rzeczywistych praktyk, a nie na łatwiznie akceptowania prawnej fasady, tak umiejętnie skonstruowanej przez rząd Jaruzelskiego

Ewa Brantley

Ewa Brantley jest tymczasowym profesorem (visiting professor) prawa międzynarodowego i praw człowieka w Northeastern University Law School w Cambridge w stanie Massachusetts w USA Była doradcą Solidarnosci w zakresie prawa międzynarodowego Artykuł ukazał się 6 sierpnia w *New York Times*e

WIĘKSZA CELA

Dokonczenie ze str 1

W 1972 napisał książkę „Polska wojna", którą potem wycofano z księgarn i bibliotek, z powodu zawartych w niej opisow działan Armii Czerwonej w czasie wojny Członek założyciel Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO) Rzecznik tego ruchu do 1978 Ukarany grzywną 3 tys zł w pazdzierniku 1977, za kolportowanie druków politycznych Po rozłamie w ROPCiO w maju 1978, organizuje nową grupę, której głównym celem ma być uzyskanie niepodległosci narodowej Udziela wielu wywiadów Często zatrzymywany przez Służbę Bezpieczenstwa Redaguje „Drogę' W 1979 publikuje w podziemiu traktat polityczny „Rewolucja bez rewolucji" W marcu 1981 mimo protestow w kraju i za granicą, władze wytaczają mu proces W czasie procesu zostaje aresztowany, potem zwolniony, potem znow aresztowany 10 lipca 1981 We wrzesniu 1981 jego zona Maria jest honorowym gosciem zjazdu Solidarnosci

Adres Warszawa, ul Jaracza 2 m 23
Telefon 280-377

Jan Rulewski wyszedł na wolnosć w piątek 10 sierpnia i juz następnego dnia, w sobotę udzielił wywiadu telefonicznego przedstawicielowi francuskiej agencji prasowej AFP Powiedział, ze nie zgadza się na to, aby fakt wypuszczenia go okreslac mianem amnestii Był bowiem przetrzymywany w więzieniu bezprawnie a jego rzekoma wina nie została nigdy udowodniona Dowody, jakie zebrano przeciw niemu w czasie śledztwa nadają się w najlepszym razie w muzeum policyjnej farsy

Rulewski przypomniał, ze Solidarnosc walczyła o pewne ideały, takie jak prawda, sprawiedliwosc, uczciwosc osobista Za walkę o te ideały nie mozna karac ani tez zamykac nikogo za więziennymi murami

„Nie uznaję amnestii", powiedział w związku z tym Rulewski dodając, ze bezposrednio przed wyjsciem z więzienia, w sprawie tej przesłał specjalne oswiadczenie do prokuratora Wyjscie Rulewskiego z więzienia filmowane było przez kamery, a bezposrednio po tym wóz milicyjny zawiózł go do Bydgoszczy

Rulewski — przywódca Solidarności bydgoskiej powiedział, ze przed wypuszczeniem go z więzienia odebrano mu listy — wszystkie — a w samej rodzinnej Bydgoszczy nie odstępuje go obstawa milicyjna Na pytanie o obecne samopoczucie, Jan Rulewski powiedział **„Zamieniłem jedną celę na drugą — nieco większą"** Dodał jednak, ze ma nadzieję, ze będzie mógł się spotkac z przywódcą Solidarnosci Lechem Wałęsą, ktory — jak określił Rulewski — zając powinien ponownie należne mu miejsce

WAŁĘSA: SOLIDARNOŚĆ SILNIEJSZA

Przewodniczący Solidarnosci Lech Wałęsa powiedział w wywiadzie telewizyjnym, ze ogłoszona przez władze amnestia dla więzniow politycznych jest wprawdzie krokiem we własciwym kierunku, ale władze powinny uczynic dalsze kroki W wywiadzie udzielonym dla amerykanskiej sieci telewizyjnej CBS Wałęsa powiedział tez, ze gdyby rząd zwolnił takze członka Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej Solidarnosci Bogdana Lisa oraz innych działaczy Solidarnosci, to byłby to pewny znak, ze cos rzeczywiscie w Polsce się zmienia Powiedział tez, ze niektorzy ze zwolnionych w ramach amnestii więzniow politycznych nie mogli powrocic na swoje dawne miejsca pracy

Bogdan Lis a takze Piotr Mierzewski zostali oskarzeni przez władze o zdradę panstwa, co jest przestępstwem nie objętym przez amnestię

W dalszym ciągu swego wywiadu Wałęsa powiedział, ze oczekuje iz obecny trend w Polsce doprowadzi w koncu do rozmów politycznych i gospodarczych między rządem a Solidarnoscią Jego zdaniem, związek jest obecnie silniejszy i większy, niz poprzednio Przyszłosc Solidarnosci ocenia optymistycznie Celem Solidarnosci jest nie walka, ale poprawa warunków zycia w Polsce

Wałęsa powiedział tez, ze Solidarnośc pragnie pojednania narodowego, ktore obejmie związek, kosciol i rząd W koncu bowiem trzeba będzie zasiąsc do negocjacji, aby utorowac drogę do odbudowy kraju

Nawiązując do sankcji amerykanskich, przeciw władzom PRL, powiedział ze trudno mu osądzic działania rządu amerykanskiego, ale wyraził pogląd, ze z punktu widzenia wpływu na opinię publiczną, sankcje te spełniły swoją rolę i z tego względu powinny byc obecnie zaniechane

Występując w tym samym programie telewizyjnym, asystent amerykanskiego sekretarza stanu Richard Bird powiedział, ze w ubiegłym roku władze PRL poczyniły pewne kroki we własciwym kierunku, ale ze mozna zrobic znacznie więcej Polska, powiedział, jest obecnie bardzo daleka od sytuacji z konca roku 81, kiedy dokonywał się rzeczywisty proces liberalizacji

W oddzielnym wywiadzie, udzielonym 12 sierpnia, w niedzielę, w Gdansku, Wałęsa ponownie zaapelował do rządu o negocjacje Powiedział tez, ze Solidarnosc nie stanowi zagrozenia dla władz PRL

WUJEC: SIEDZIAŁEM NIESŁUSZNIE

Wałęsa wyraził radosc z powodu uwolnienia z aresztu sledczego MSW przy ul Rakowieckiej w Warszawie działacza KSS KOR Henryka Wujca

Po przybyciu do domu Wujec powiedział dziennikarzom, ze nie godzi się z zastosowaniem wobec niego przepisow ustawy o amnestii, bo nie poczuwa się do winy i uważa się za niesłusznie aresztowanego

Z tych względów, Wujec odmówił podpisania jakichkolwiek oswiadczen, które zobowiązywałyby go do stosowania się do przepisów ustawy amnestyjnej

Jeden z przepisów tej ustawy przewiduje, iz w wypadku popełnienia przestępstwa podobnego do tego, za które był skazany, będzie musiał on odbyc darowaną mu uprzednio karę

KS. PRYMAS O SANKCJACH

Prymas Polski kardynał Józef Glemp powiedział, ze warunki w kraju uległyby poprawie, gdyby Stany Zjednoczone zniosły sankcje, nałozone na władze PRL Powiedział to w sobotę 11 sierpnia, w rozmowie z dziennikarzami zachodnimi w Gnieznie, gdzie uprzednio podejmował w swej rezydencji obiadem delegację kosciola amerykanskiego, z kardynałem Josephem Bernardinem z Chicago na czele

Ks Prymas powiedział tez, ze ogłoszona ostatnio przez władze PRL amnestia jest krokiem we własciwym kierunku Po ogłoszeniu tej amnestii, Stany Zjednoczone zniosły niektóre sankcje Rząd amerykanski wyraził tez gotowosc przywrócenia władzom PRL klauzuli najwyzszego uprzywilejowania w handlu ze Stanami Zjednoczonymi, jesli władze podejmą istotne kroki na rzecz pojednania narodowego

FRANCUZI O AMNESTII

Francuska chrzescijanska centrala związkowa stwierdziła, ze władze PRL, uchwalając ustawę o amnestii, kierowały się przede wszystkim własnym interesem Oswiadczenie, wydane w Paryzu w poniedziałek 13 sierpnia, stwierdza ze uznanie przez władze PRL Solidarnosci i swobod związkowych nie było celem amnestii Zdaniem Centrali, przywrocenie normalnych stosunkow Francji z Polską powinno byc uzaleznione od zwolnienia działaczy Solidarnosci z więzien, oraz przestrzegania przez władze PRL międzynarodowych zobowiązan, w tym konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy

SMIERC PILOTA

Polski lotnik zginął na międzynarodowych pokazach lotniczych w Dublinie, w niedzielę 12 sierpnia

Samolot, ktory uległ katastrofie był jednym z trzech polskich samolotow, biorących udział w pokazach, ktorym przyglądało się 15 tysięcy osob

Podczas pokazow lotniczych w poblizu stolicy republiki irlandzkiej Dublina, poniosł smierc pilot polski Jan Baran z Rzeszowa, kiedy z nieznanych dotychczas przyczyn, jego samolot runął na ziemię, rozbił się i stanął w płomieniach

Policja irlandzka podała, ze do katastrofy doszło w momencie, kiedy pilot wykonywał manewr akrobatyczny

Liczący 37 lat Jan Baran był pilotem Polskich Linii Lotniczych LOT

Z PRASY KRAJOWEJ

GIEŁDA SAMOCHODOWA

Nowe Fiaty 126p ceniono w granicach 560-600 tys zł za woz z ub roku chciano 510 tys zł "Maluchy" z 1982 r kosztują 480-500 tys zł za woz z 1981 r chciano 380 tys zł i tyle samo kosztował Fiat 126p z 1980 r Wozy z 1979 r oferowano w granicach 330 - 390 tys zł Fiatv 126p z 1978 r kosztowały 250-270 tys zł a za "malucha" z 1977 r chciano 245 tys zł W tych samych granicach ceniono wozy z 1976 r z tym, ze był takze na giełdzie mocno zajezdzony "maluch" z 1976 r za 175 tys zł Fiat 126p z 1975 r oferowany był za 190 tys zł

Odebrany przed tygodniem FSO-1500 kosztował milion złotych i podobne ceny widzi się na wozach z tego roku, ale ze znaczną iloscią kilometrow na liczniku Woz z 1983 r ceniono 900 tys zł, za Fiata 125p z 1982 r chciano 640 tys zł, a wozy z 1980 r ceniono od 490 do 650 tys zł

The New York Times / Witold Jaroslaw Szulecki

W klasie bezdolarowcow ciasnawo

MARKS NIE PRZEWIDZIAŁ PEWEXÓW

Popularna obecnie w Polsce zagadka "Dlaczego w PRL jest zupełnie tak, jak w Stanach Zjednoczonych?" Są dwie odpowiedzi, obie prawidłowe Pierwsza ani tu ani tam nic nie mozna kupic za złote Druga I tu i tam wszystko mozna kupic za dolary

Za dolary kupuje się w Pewexie Żywnosc, dzinsy, kosmetyki, aparaty fotograficzne, radia, lodowki, pralki, srodki antykoncepcyjne, zabawki i telewizory

Peweksow jest w PRL 650 Mozna je znalezc w najmniejszych nawet miasteczkach

W socjalizmie miały zniknąc klasy społeczne Tymczasem w PRL wyłoniły się w procesie budowy socjalizmu, dwie podstawowe klasy, o których nie wspominają ani Marks ani Lenin Pierwsza to ci, co mają dolary i kupują w peweksach, druga to bezdolarowcy

Druga klasa obywateli godzinami wystaje w kolejkach po ochłap z koscią Pierwsza klasa bez kolejki zaopatruje się w szynki, pasztety, koreczki anchois z kaparkami i kawior Za markową whisky płaci $ 4 80 butelka, za gin 3 30, za amerykanskie dzinsy $17

Ale co robic, kiedy się nie ma dolarow? Naturalnie, nabywa się je na czarnym rynku, u "konikow" Z początkiem sierpnia kurs wynosił 580 zł za dolara (amerykanskiego oczywiscie, nie kanadyjskiego)

Tak więc, w rzeczywistosci, w PRL wspołistnieją dwie gospodarki, jedna dolarowa - luksusowa, druga złotowkowa - nędzarska

Jak jednak dokonuje się wymiana między obu tymi sektorami? Jak ustala się kurs czarnorynkowy twardej waluty - kurs dolara? Jedna z zachodnich ambasad w Warszawie ma teorię, ze podstawą jest cena butelki polskiej wódki w Pewexie I tak, cena peweksowa wynosi $1 30 a cena sklepowa 754 złote Podzielmy cenę złotowkową przez cenę dolarową, a uzyskamy czarnorynkowy kurs dolara - obecnie 580 złotych (Oficjalny kurs bankowy jest pięciokrotnie niższy - 110 zł)

Tadeusz Bielski, naczelny dyrektor Pewexu, zatrudniającego 4500 pracownikow, oswiadczył zachodniemu dziennikarzowi, ze Pewex powstał po to, by wypompowywac dolary z czarnego rynku W ubiegłym roku Peweks zainkasował 261 milionow dolarów, a za importowane towary, ktore sprzedał, zapłacił o 120 milionow dolarow mniej

Sprzedaz w tym roku słabsza, gorzej idzie alkohol (czyzby skutek kampanii trzezwosci, prowadzonej przez Solidarnosc i Kosciol?)

W klasie dolarowej - koniak i kawior

KRZYWE ZWIERCIADŁO

Od lewej, wg wskazowek zegara Tadeusz Konwicki, Jacek Kuron, Adam Michnik - skazani przez cenzora na oficjalny niebyt U dołu Wałęsa - zdegradowany

CENZURY

W PRL pojawił się oficjalnie, w druku, pierwszy nowoczesny słownik biograficzny, wydany przez rezimowy Interpress, w oparciu o opublikowany dwa lata temu poza cenzurą w Zurichu, po angielsku *Who's Who in Poland* (we współpracy z Interpressem)

Polskie wydanie, które własnie pojawiło się na półkach, zostało odpowiednio spreparowane przez cenzurę Przy tłumaczeniu, niektore nazwiska zupełnie pominięto Znikał więc na przykład jeden z najbardziej znanych pisarzy - Tadeusz Konwicki (ostatnio odmowiono mu paszportu na wizytę u corki w Stanach Zjednoczonych) Jak informuje Konwicki, wypełnił on przysłany mu kwestionariusz do słownika, podając pełną listę swych książek, wsrod nich wydane za granicą ''Polski kompleks'' i ''Mała Apokalipsa'' Cenzor zażądał usunięcia obu pozycji, autor odmowił, więc usunięto wszystko

Niektorzy wspołczesni Polacy zostali przez cenzurę zdegradowani - w porownaniu z angielskojęzycznym wydawnictwem *''Who's Who in Poland'* W angielskim tomie Wałęsa jest okreslony jako ''elektryk, przywodca związkow zawodowych'' W nowej, polskiej wersji zostało przy nazwisku Wałęsy tylko ''elektryk'' Ale jest informacja, ze uzyskał pokojową nagrodę Nobla

Jacek Kuron i Adam Michnik (własnie wyszli z więzienia po dwu i poł roku, piszemy o tym dzis w *Echu Tygodnia)* we wczesniejszej wersji są umieszczeni jako wykładowcy historii i załozyciele KOR-u W nowej publikacji nie figurują

Bogdan Lis, drugi po Bujaku przywodca podziemia (aresztowany w czerwcu, nadal więziony) w angielskiej wersji okreslony jest jako, ''mechanik, przywodca związkow zawodowych'' W nowym wydawnictwie go nie ma

Ale i tak w kołach władzy peerelowskiej z dumą mowi się o polskim *Kto jest kto* jako o przejawie liberalizacji W innych demoludach - jak to się kiedys okreslało bratnie kraje Bloku - bywa, ze ksiązki telefoniczne władza traktuje jak tajne dokumenty panstwowe

W wydaniu angielskim z 1982 Jacek Maziarski występuje jako dziennikarz, laureat nagrod za swą tworczosc, krytyk i autor Nowe wydanie dodaje ''Właściciel antykwariatu'' Maziarski porzucił kontrolowane przez rezim dziennikarstwo Najpierw ogłosił w *Zyciu Warszawy* ''Dziennikarz szuka uczciwego zajęcia'' Potem otwarł mały antykwariat w Warszawie

ZAGROŻENIE ZDROWIA

Boli obywateli PRL zły stan przemysłowej słuzby zdrowia A boli tym mocniej, ze przemysłówka uwazana jest mimo wszystko za lepszą od systemu przychodni rejonowych Korzysta z szeregu przywilejów i mozliwosci wynikających z prostego faktu, ze sprawy przemysłu, a tym samym również przemysłowej słuzby zdrowia, były traktowane przez władze znacznie lepiej od zwykłego lecznictwa społecznego Dlatego przemysłówka dysponuje lepszą i nowszą bazą i na ogół nie ma kłopotów z kadrą lekarską Ogólny poziom leczenia w przemysłówkach przedstawia się o wiele lepiej, niz w zwykłych przychodniach

Tymczasem okazuje się, ze przemysłówka, chociaz jest potentatem, jest jednoczesnie marnie zorganizowana i mocno niewystarczająca w stosunku do jej faktycznych potrzeb

Sprawy te omawiano ostatnio na posiedzeniu Sejmowej Komisji Polityki Społecznej Omawiano je jednak niezwykle ostroznie, by przypadkiem nie urazic władz panstwowych PRL

Wyszło więc na to, ze odpowiedzialnosc za błędy i kulawe funkcjonowanie przemysłowej słuzby zdrowia jest i ma pozostac anonimowa Przyznano jedynie, ze pretensji zasadniczych jest wiele, ze w tym kształcie jaki ma ona obecnie, nie zadowala ona nikogo, ani resortu ani załóg

A w dyskusji podczas posiedzenia komisji sejmowej wynikało również jako oczywiste, ze posłowie tez znaleźli wiele tematów do ponarzekania To ostatnie ma także dodatkowe uzasadnienie A mianowicie, ze posłowie, dobrani jeszcze przez Babiucha w tym celu, zeby przytakiwali władzy, rzadko mają okazję, by publicznie narzekac na to, co budzi zastrzezenia obywateli W tym wypadku komisja sejmowa miała wyjątkową sytuację, albowiem mogła chwalic władzę ludową za powołanie i rozbudowanie przemysłowej słuzby zdrowia, która obejmuje obecnie wszystkie przedsiębiorstwa górnicze i hutnicze i az 82 procent pracowników przemysłu, a jednocześnie krytykowac złe funkcjonowanie tej słuzby

Okazuje się bowiem, ze ta słuzba, chociaz powołano ją głównie po to, azeby prowadziła działalnosc profilaktyczną w zakładach pracy, na tym własnie polu jest na dobrą sprawę prawie nieobecna Jednym z paradoksów tej kosztownej przeciez instytucji jest na przykład to, ze administracja zakładów przemysłowych ma przewaznie pretensje do lekarzy, którzy wydają pracownikom zwolnienia chorobowe I zeby utrudnic lekarzom przeprowadzanie badan i udzielanie zwolnien, stosuje się obecnie rózne administracyjne obostrzenia w dostępie pracowników do słuzby zdrowia i powoduje obnizenie jakosci swiadczen lekarskich w tych placówkach

Niektórzy posłowie zauwazyli rzecz nieprawdopodobną lecz niestety prawdziwą Ustalili, ze lekarze przemysłowej słuzby zdrowia az w 80 procentach zajęci są wydawaniem zwolnien na druczkach L-4, a tylko piątą częsc swojego czasu pracy przeznaczają na to, co w mysl założen dla których słuzbę tę powołano, stanowi jej zadanie, to jest na badania profilaktyczne

W tym miejscu chcę przypomniec, ze przemysłowa słuzba zdrowia, która nie umie zapobiegac pladze chorób zawodowych, rozmija się ze swoimi zadaniami Według przedstawionej posłom oceny dyrektora Klemensa Romanowskiego z Najwyzszej Izby Kontroli, w roku zeszłym, na podstawie badan przeprowadzonych w 13 wybranych województwach, potwierdzony został znany fakt, ze ,,opieka zdrowotna nad załogami nie uległa istotnej poprawie'' albowiem ,,niedostateczna jest działalnosc zapobiegawcza w stosunku do pracowników zatrudnionych na stanowiskach szkodliwych dla zdrowia i uciązliwych Nie są realizowane zaplanowane badania okresowe Nie wykonuje się badan kontrolnych pracowników powracających do pracy po ponad trzydziestodniowym zwolnieniu lekarskim, a są to z reguły ofiary wypadków, okreslanych jako ciężkie ''

Oddzielne zagadnienie stanowi dobór personelu placówek przemysłowej słuzby zdrowia W pewnych wypadkach zaniedbania są tak rażące, ze rejestruje je także NIK Podano na przykład do wiadomosci, ze w województwie pilskim na jedenascie przychodni przemysłowych, w czterech z nich w ogóle nie ma lekarzy, a dalszych pięc w zastępstwie lekarzy ma felczerów

Trzeba tez pamiętac, ze duza, bo az trzecia częsc lekarzy w przemysłówkach, pracuje w niepełnym wymiarze godzin W ostatnim czasie, takze w roku zeszłym, zarejestrowano zmniejszenie liczby lekarzy zatrudnionych w przemysłówkach I wreszcie ,,Wokół lekarzy przemysłowych jest nie najlepsza aura w samym srodowisku, albowiem praca w nich traktowana jest jako mniej prestizowa Wiąze się to z tradycją marnej opinii o lekarzach fabrycznych

W sumie, na tej nowej komisji, poswięconej tym prawom, zapadła opinia, ze - powtarzamy według zapisu *Słuzby Zdrowia*, ,,zadnego sensownego wyjscia nie widac ''

Członkowie komisji sejmowej nie mogli wpłynąc na poprawę przemysłowej słuzby zdrowia Zaakcentowali jedynie bezsilnosc tego wielkiego działu lecznictwa i wykazali jednoczesnie bezsilnosc Sejmu w tych czy innych sprawach Na przykład prof Henryk Rafalski pozwolił sobie na zwrócenie uwagi, ze lekarze z przemysłowej słuzby zdrowia mogą jedynie okreslac skutki szkodliwych warunków pracy, ale nie mają wpływu na ich poprawę Szkodliwe dla zdrowia procesy wprowadzane są do przemysłu bez pytania lekarzy o zdanie, a lekarzom pozostaje jedynie zbadanie, jakie to ma konsekwencje

Inna wypowiedz w komisji sejmowej nawiązywała do Panstwowej Inspekcji Sanitarnej Wyłonił się obraz rosnącego zagrozenia zdrowia ludzkiego w srodowisku pracy, a obraz bezsilnosci przemysłowej słuzby zdrowia jest juz faktem

Bezsilnosc lekarzy bierze się między innymi stąd, ze nie mają oni mozliwosci przeprowadzania badan profilaktycznych

W porównaniu z rokiem 1976, pod rządami gen Jaruzelskiego, wskaznik zapadania na choroby zawodowe podskoczył o blisko trzydziesci procent Na renty inwalidzkie z powodu chorób zawodowych, przeniesiono ponad 8,5 tysiąca pracowników

Rosnie wskaznik zachorowalnosci zawodowej wsród kobiet

Ale poza ubolewaniem nad opłakanym stanem rzeczy władze mało co robią Natomiast rządowy ruch zawodowy zamiast interweniowac własnie w takich sprawach, przymila się władzom politycznie Twierdzi, ze spełnia ważną rolę społeczną, gdy w rzeczywistosci jest tylko atrapą systemu krzywdzącego dla swiata pracy

Owa przemysłowa słuzba zdrowia nie spełnia swoich podstawowych zadan Dubluje jedynie lecznictwo ogólne z placówkami działającymi przy zakładach pracy I dlatego własnie nie jest ona w stanie zabezpieczac ludzi pracy przed chorobami zawodowymi, które są w PRL coraz grozniejsze

Uwaga Toronto.
Pokój do wynajęcia. Spokojny dom.
B.dobry punkt.
TEL. 531 - 5523, wieczorem.

Ciąg dalszy

1000 OCZU KGB

''Pokojowe'' misje

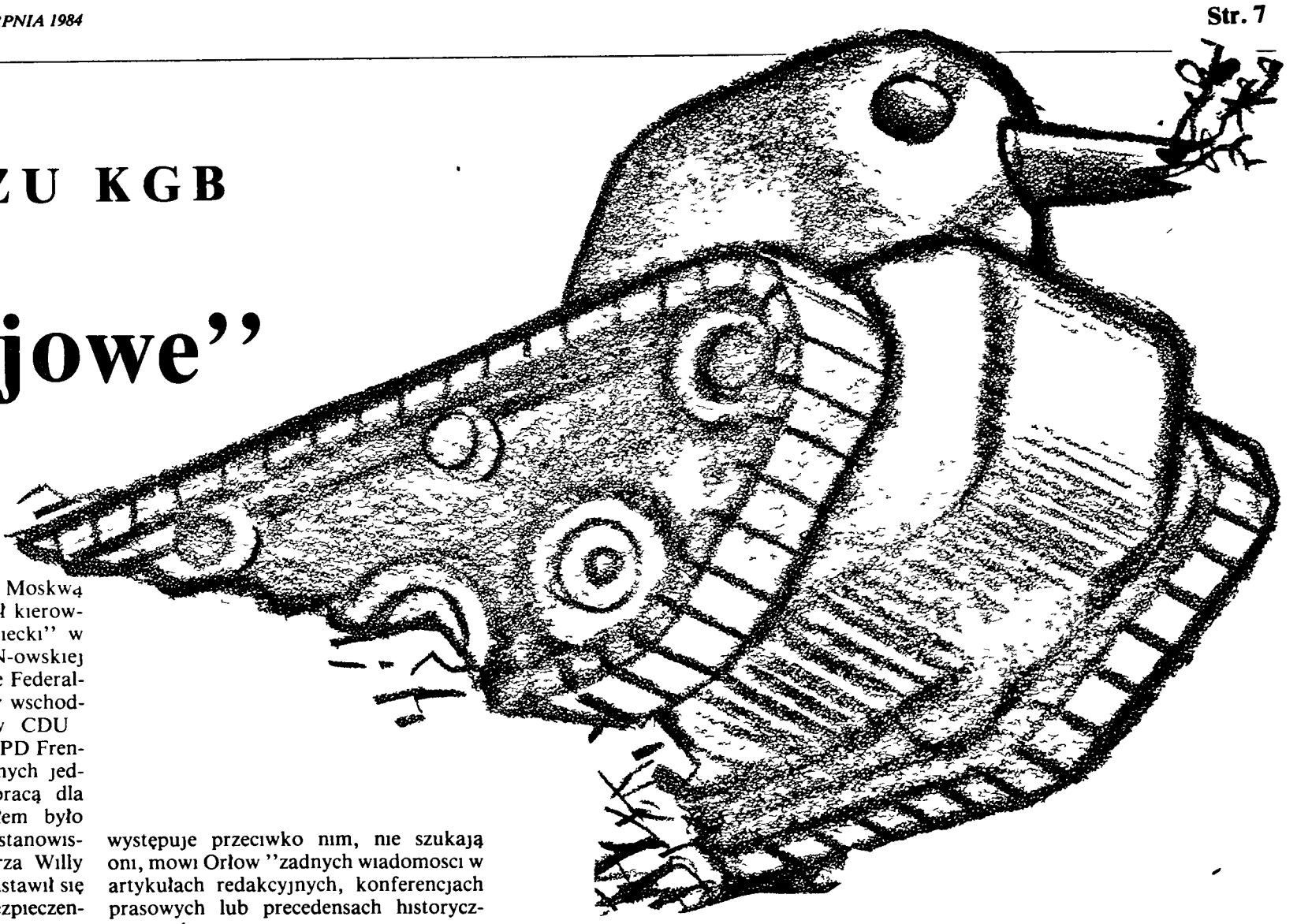

Bezposrednio wspołdziałający z Moskwą pracownik KGB Heinz Felfe był kierownikiem referatu ''Związek Sowiecki'' w Wydziale Kontrwywiadu RFN-owskiej służby wywiadowczej W Radzie Federalnej posłami było wielu agentow wschodnich w roznych frakcjach w CDU Schmidt-Witmack i Steiner, w SPD Frenzel, wslizgiwali się oni do roznych jednostek, takze związanych z pracą dla NATO Bardzo celnym strzałem było dojscie Guntera Guillaumes do stanowiska osobistego referenta kanclerza Willy Brandta Przy jego ujęciu, przedstawił się jako kapitan ministerstwa bezpieczenstwa NRD

I tak przez całe lata rezydowali na tym samym korytarzu, oficerowie KGB jako przełozeni i urzędnicy ministerstwa bezpieczenstwa w Berlinie Wschodnim

Rownie skrzętnie działa wywiad przemysłowy, przekazał on Sowietom plany ''Concorda'', niestety zbudowany według tych planow Tu-144 miał usterki (prawdopodobnie Brytyjczycy znali adresata któremu plany zostaną przekazane i celowo wprowadzili do nich błąd), sowieckie siły powietrzne oszczędziły miliony rubli na badania kosmiczne, poprzez nielegalnie uzyskane modele USA tylko za 180 000 dolarów

Oczywiscie, ze szpiegowanie w kołach oficjalnych na Zachodzie nie nalezy do najtrudniejszych zadan Znani cywilni urzędnicy KGB poruszają się swobodnie po korytarzach Capitolu i innych wysokich urzędów w Waszyngtonie oraz korzystali przez całe lata, bez większych prze szkód, ze wstępu do firm elektronicznych w Kalifornii Rozmawiali swobodnie z handlowcami, ktorzy cieszyli się, ze mogą prawdziwego Rosjanina zaliczac do kręgu swoich znajomych Na konferencjach prasowych stawiali najbardziej inteligentne pytania - na które zazwyczaj otrzymywali odpowiedz

Tajemnice w Stanach Zjednoczonych nie posiadają tak wysokiej rangi jak w odizolowanym Związku Sowieckim, gdzie ksiąz ka telefoniczna lub zagraniczne pisma są tajne na Zachodzie ktos kto jest zainteresowany najnowszymi osiągnięciami techniki moze wszystko znalezc w bibliotekach lub przeczytac w prasie - nawet na temat planu budowy bomby wodorowej w czasopismie ''The Progressive'' W USA wolnosc prasy oraz swoboda informacji posiada wysoką wartosc i utrata tego stanowiłaby dla społeczenstwa jakies zagrozenie

Inaczej jest w Związku Sowieckim tutaj tajemnica panstwowa, której złamanie zagraza systemowi, posiada rangę z której władza nie moze zrezygnowac Jest więc zupełnie zrozumiałe jak jest zaprogramowana sowiecka tajna słuzba za granicą Zbierając głównie dokumenty na których jest pieczątka ''scisle tajne''

''Rosjanie uwazają, ze prawdziwe tajemnice obcych panstw mozna uzyskac bezposrednio z akt róznych ministerstw lub dostarczone przez zatrudnionych tam ludzi'' zdradził jeden z sowieckich agentów Alexander Orłow, który zbiegł i wydał na Zachodzie ksiązkę ''Podręcznik szpiega''

Jezeli podejrzewają, ze któreś z panstw występuje przeciwko nim, nie szukają oni, mowi Orłow ''zadnych wiadomosci w artykułach redakcyjnych, konferencjach prasowych lub precedensach historycznych

sowiecka tajna słuzba zatroszczy się o to aby ukrasc tajną korespondencję dyplomatyczną pomiędzy wspołpracującymi panstwami lub zdobyc informatora ze sztabu przeciwnego panstwa''

Planów nowoczesnej produkcji lotnictwa wojskowego nie czerpie się z prasy fachowej, lub roczników statystycznych Tutaj muszę juz byc akta z Ministerstwa Obrony Dlatego też w ambasadach sowieckich za granicą jest zatrudnionych wiele więcej osób, jak w ambasadach innych panstw w Moskwie. Oficerowie KGB występują jako attaches i sekretarze W USA jest zatrudnionych 310 sowieckich pracowników podczas kiedy w Związku Sowieckim jest 210 dyplomatów USA Do tego dochodzi gromada korespondentów ''TASS'' i ''Nowosti'', niezliczona obsługa ''Aerofłotu'' oraz placówek handlowych - połowa obywateli sowieckich, którzy oficjalnie mieszkają na Zachodzie (5000 posiada paszporty nietykalnosci dyplomatycznej) moze więc bez zadnych przeszkód byc posłuszna KGB w Moskwie, a takze werbowac podsłuchiwaczy - donosicieli

W okresie kiedy Międzynarodówka Komunistyczna miała wielu zwolenników na całym swiecie, praca KGB była łatwiejsza, zawsze znalezli się ludzie, którzy nawet kosztem zdradzenia własnej ojczyzny, pracowali ideowo dla ''ojczyzny robotników'' Kiedy jednak blask sowieckiego eksperymentu zaczął blednąc, spadła takze jakosc ''towarzyszy-wyznawców'' ktorych praca wywiadowcza była bardzo przydatna

Wielcy zdrajcy z przekonania stali się rzad koscią - takze dla aparatczyka jak Czernienko nie opłacało się dokonac zywota jako zasłuzony agent ZSRR, szczegolnie kiedy widzi się jak nędznie zyje się w Kazachstanie, na przedmiesciach Moskwy, a takze nad jeziorem Botz koło Berlina (gdzie szpieg Guillaume spędził swoje zycie)

Dostarczanie sympatyków komunizmu jako agentów, mówi jedna z dyrektyw KGB, stanowi od lat jedną z najtanszych i niezawodnych współpracowników Dotyczy to werbowania ludzi w USA i krajach trzeciego swiata W dyrektywie tej brzmi jednak ton rezygnacji ''fałszywie byłoby mniemac, ze tacy ludzie są zatrudniani w instytucjach panstwowych Sowiecka tajna słuzba jest więc skazana na werbowanie agentów poprzez szantaz lub za pieniądze jeśli chodzi o ważniejsze pozycje, albo na małych donosicieli stanowiących ''trzeci garnitur'' ''Wiek zdrady'' (Margaret Boveri) konczy się Zdarzają się jeszcze tylko nielojalni pracownicy lub zamienione sekretarki

Wysłannicy KGB na Zachód podlegają tym samym syndromom Nie są to juz ci sami ludzie, gotowi do poniesienia kazdej ofiary, którzy zaprzysięgli się rewolucji swiatowej, lecz młodzi, którzy poprzez pilną naukę języków obcych, chcieli zamienic nudę na prowincji sowieckiej czy branie udziału w róznych akcjach represyjnych w Omsku czy Łomsku na zobaczenie swiata zachodniego w inny sposób niedostępnego

Zamiast wybrac karierę biurokraty, wybrali domniemaną przygodę w KGB Tę trudną do zniesienia skazę ''kagebecznika'', równającą się z utratą przyjaciół, co w Rosji jest bardzo wazne, zastępili przywilejami jakie daje KGB Do tego należą produkty pochodzenia zachodniego, jak kawa Nesca, papierosy Marlboro czy płyty z muzyką rockową, do tego raz w roku przydział garnituru i pary skórzanych butów, sportowe zahartowanie we własnych klubach sportowych ''Dynamo'', którego druzyna piłkarska przez lata nadawała ton lidze rosyjskiej

Przedstawiciele KGB za granicą korzystają z tych pokus, które oferuje nieskrępowanie zycie w zachodnich Metropoliach Ich postępowanie za tym jest takze, zeby nie narazic się na odwołanie do swojego zimnego kraju W ten sposób lęk przed własnym systemem mobilizuje do jak najlepszej pracy szpiegowskiej, umozliwiającej pobyt za granicą Obojętnie czy w Bonn czy w Paryzu, w Waszyngtonie czy gdziekolwiek bardzo szybko wychodzi na jaw, który z dyplomatów jest człowiekiem KGB, nie zenuje to wcale tych ktorych to dotyczy

Na swoich zagranicznych placówkach większosc z nich postępuje kulturalnie, ma miły sposob bycia i nie biorą swoich obowiązków jak ich zachodni koledzy Nadzieje na to zeby zostac ''Stirlitzem'' znikają szybko Spotykają się z róznymi ludzmi na coctailparty , przyjmują, wydatkują, to co uszczkną meldują do Moskwy, czytają prasę i prowadzą własne małe archiwa

Jesli uda im się zwerbowac prawdziwego szpiega, wtedy zaopatrują go w sprzęt, wyznaczają ''skrzynkę przekaznikową'' przewaznie pod drzewem lub na jego wierzchołku

Specyfiką sowiecką jest przekazywanie informacji dla swoich podopiecznych za pomocą radia Moskwa uzywając szyfru typu ''kto opuszcza tę głęboką purpurę nad spiącym ogrodem'', rozmowa telefoniczna z uzgodnionym sygnałem ostrzegawczym ''pies zdechł'' (do jednego zachodnioberlinskiego współpracownika) ewentualne składanie w znany sobie sposób liter w dzienniku ''Prawda'' dla agenta, który w inny sposób jest nieosiągalny a dla którego regularne czytanie ''Prawdy'' jest karą dostateczną

Kierownicy zespołów agentów, lub ich podopieczni, przekazują do Moskwy takze meldunki które Centrala chce najchętniej usłyszec Wszyscy oni mają wykonac okreslony plan produkcyjny, zapewnic okresloną liczbę zawerbowanych ludzi Jezeli plan zostanie wykonany otrzymuje premie, nawet jezeli informacje są nieprawdziwe i niesprawdzalne

Takze pracownicy w Moskwie, w okresie sezonu turystycznego, mają swoje zadania do wypełnienia

Wszystkie informacje są zbierane w Głównym Wydziale KGB, podzielone między ekspertów do opracowania Kazdego dnia zostają informacje przekazywane do Biura Politycznego w aktualnej sytuacji, często takze podsumowane prognozy W kazdym razie w połowie lat 70, na podstawie tych danych przewidziano powrót do władzy w USA konserwatystów na początku 80 lat

Jednakze obraz, przygotowany przez analityków swiata kapitalistycznego, nie został chyba nakreslony bardzo dokładnie, jakze inaczej wytłumaczyc osobiste pytania - szefa Andropowa, w okresie konferencji w Helsinkach a skierowane do swojego agenta Hugh Hambleton czy wydatki na zbrojenia w USA nie są zbyt wysokie? Czy przesladuje się Żydów w Ameryce? Co mysli młodziez amerykanska o Związku Sowieckim? Czy istnieje mozliwosc rozbicia gdziekolwiek EWG?

Tarcza i miecz - emblematy w słuzbach KGB - nie przedstawiają na razie, przynajmniej na Zachodzie, większej wartosci Mozliwosc widzenia swiata i kraju przez 100 000oczu z Kremla nie są w stanie zastąpic, pod względem doskonałosci, urządzen elektronicznych USA, a na razie Sowieci nie posiadają nic co mogliby przeciwstawic

Der Spiegel, 2 VII 1984 r

Tłum. S.CECH

Napięcie sowiecko- wschodnioniemieckie wokół stosunków NRD z RFN

NRD wystąpiła z rzadkim aktem innej opinii w kluczowej sprawie niz ZSRR Na początku tego miesiąca w organie komunistycznej partii wschodnioniemieckiej "Neues Deutschland" ukazał się artykuł redakcyjny, w którym podkreślono wyraznie, ze lepsze stosunki z RFN są korzystne i służą sprawie pokoju W artykule stwierdzono takze, ze NRD szukając lepszych stosunków z RFN ma na celu udział w wysiłkach pokojowych oraz pragnie miec pewność, ze nowa wojna nie rozpocznie się na ziemi niemieckiej Była to odpowiedz jakiej udzielił sekretarz komunistów wschodnioniemieckich E Honecker i jego partia na ostrzezenie jakie ukazało się pod koniec lipca w sowieckim organie partii komunistycznej "Prawdzie" "Prawda" zaatakowała Niemcy Zachodnie za udzielenie 330 milionów dolarów pozyczki NRD w celu podminowania panującego tam systemu socjalistycznego Po otrzymaniu pozyczki NRD złagodziła przepisy obowiązujące w ruchu turystycznym pomię - dzy obydwoma panstwami niemieckimi W artykule wstępnym "Neues Deutschland" krytykuje równiez RFN za to, ze zgodziła się na rozmieszczenie pocisków rakietowych sredniego zasięgu z głowicami nuklearnymi na swym terytorium W przeddzień opublikowania omawianego artykułu wstępnego "Neues Deutschland" przedrukowała artykuł z organu komunistów węgierskich, w którym chwali się dyplomację wschodnioniemiecką za dobrą słuzbę dla Europy i swiata poprzez rozwój stosunków dwustronnych z Niemcami Zachodnimi "Prawda" odpowiedziała natychmiast publikując następnego dnia artykuł, w którym ponownie oskarzyła rząd w Bonn o próbę dokonania erozji rządu w Berlinie Wschodnim poprzez 330 milionową pozyczkę W artykule tym Kreml oskarzył równiez Bonn o próbę zniszczenia suwerennosci i niezaleznosci wschodnioniemieckiego panstwa i o próbę podminowania tam komunizmu metodą pomocy ekonomicznej i politycznej kontaktów Obserwatorzy sceny politycznej w ZSRR zwrócili uwagę, ze od pewnego czasu w prasie sowieckiej zamieszcza się nieprzychylne artykuły i opinie o kanclerzu RFN H Kohlu i ministrze spraw zagranicznych H Genscherze, w których nazywa się ich militarystami mającymi ochotę na reinkarnację hitlerowskiej III Rzeszy Dyplomaci zachodni utrzymują, ze w ewidentnym konflikcie sowiecko-wschodnioniemieckim Węgry i Rumunia poparły NRD, natomiast Czechosłowacja, Bułgaria i Polska–ZSRR Według dyplomatów zachodnich i przeciewników z komunistycznych kół rządowych ataki "Prawdy" i prasy sowieckiej wyrazają przede wszystkim oburzenie Kremla wobec planowanej na wrzesien historycznej wizyty sekretarza komunistów wschodnioniemieckich Honeckera do RFN Te same zródła podkreslają równiez, ze spora częsc napięcia ma charakter scisle personalny rosnący w potęgę na Kremlu sowiecki wicepremier i minister spraw zagranicznych Gromyko zawsze miał bardzo chłodne stosunki z sekretarzem wschodnioniemieckiej partii komunistycznej Honeckerem Według niektórych spekulacji A Gromyko robi obecnie wszystko by pozbawic Honeckera jego stanowiska

Co obecnie serwuje telewizja sowiecka obywatelowi?

W ub tygodniu dobiegł konca 10-odcinkowy serial telewizyjny zatytułowany "Upowaznia się agencję TASS do złozenia oswiadczenia ", w którym głównym bohaterem jest generał KGB Konstantinow, który z narazeniem własnego zycia ratuje przed potwornym spiskiem CIA fikcyjny kraj afrykanski Nagonia oraz ofiarnie spędza dwie bezsenne noce na dachu centralnego budynku moskiewskiego by szpiegowac i podsłuchiwac ukrywającego się pod statutem dyplomaty szpiega CIA mieszkającego w ambasadzie USA w Moskwie Dzięki bohaterskiej pracy Konstantinowa spisek CIA zostaje wykryty i gdy Konstantinow spotyka się z ambasadorem USA w Moskwie i oswiadcza mu o tym ten z wielkim strachem prosi go o nieujawnianie spisku zobowiązując się do bezwarunkowego odstąpienia od niego Ostatnie sceny serialu Konstantinow zostaje przyjęty z honorami na Kremlu po czym udaje się do kwatery głównej KGB i przy dzwiękach wzniosłej muzyki znika za drzwiami z godłem KGB tarczą i mieczem Sceny z egzotycznego panstwa Nagonia zostały nakręcone na plazach kubanskich Według zachodnich dziennikarzy akredytowanych w Moskwie serial był oglądany masowo, ale niektórzy obywatele skarzyli się, ze ma dłuzyzny dialogowe

Represje sowieckie na Litwie

SOLIDARNOŚĆ DZIAŁA

Wydawany w Chicago w języku litewskim dziennik "Drangas" doniósł, ze na Litwie wzmogły się represje polityczne i religijne Władze sowieckie obawiają się szczególnie zaciesnienia kontaktów politycznych i kulturalnych między Litwinami a Polakami Gazeta stwierdza, ze restrykcje władz ZSRR nasiliły się od chwili powstania w Polsce "Solidarnosci"

● **USA utrzymują, ze sowiecka słuzba bezpieczenstwa pobiła amerykanskiego straznika konsulatu USA w Leningradzie** Według przedstawicieli USA amerykanski mariner nie znajdujący się na słuzbie został zwabiony w poblizu konsulatu i ciężko pobity przez sowiecką słuzbę bezpieczenstwa Rzecznik sowiecki odparł, ze straznik był pijany i rzucał kamieniami w przechodniów USA zaprzeczyły tej wersji W maju USA oskarzyły władze sowieckie o zorganizowanie pobicia w Leningradzie wicekonsula R Harmsa, ale ZSRR zaprzeczył oskarzeniu

● **Królowa brytyjska zaproszona do ChRL** Prezydent ChRL Li Czan-nian zaprosił królową brytyjską Elzbietę II do złozenia wizyty w ChRL Decyzja nie została jeszcze podjęta, ale jesli do wizyty dojdzie będzie to pierwsza w ogóle wizyta monarchy brytyjskiego w Chinach

● **Gwałtowny wzrost popytu na kolorowe telewizory w ChRL** Japonia stwierdziła, ze olimpiada w Los Angeles spowodowała w ChRL gwałtowny wzrost popytu na kolorowe telewizory W I połroczu ubiegłego roku Japonia wyeksportowała do ChRL 164 000 telewizorów, a w I półroczu br 672 000 ChRL wyprodukowała w ubiegłym roku 500 000 telewizorów, w obecnym planuje osiągnąc 1 milion sztuk.

ZSRR negatywnie podsumował Olimpiadę w Los Angeles

Radio Moskwa w dniu zakonczenia XXIII igrzysk letnich w Los Angeles oswiadczyło, ze nawet częsc gazet amerykanskich doszła do wniosku, ze nieobecnosc sportowców z bloku wschodniego dramatycznie obniżyła poziom współzawodnictwa Agencja TASS potępiła USA za komercjalizm i nacjonalizm zwracając równiez uwagę na niski sportowy poziom olimpiady

Brzeziński o amerykańskiej polityce zagranicznej

Zbigniew Brzezinski

● **Kłamstwo w polityce zagranicznej jest niekiedy nieodzowne** Były doradca ds bezpieczenstwa narodowego USA Zbigniew Brzezinski oswiadczył, ze kłamstwo jest nieodzownym elementem polityki zagranicznej i podstawą jej skutecznosci Zeznając przed senacką komisją do spraw stosunków rządowych Brzezinski oznajmił, ze chociaz ukrywanie prawdziwych intencji jest niepopularne i sprzeczne "z tradycyjnymi wymogami demokracji", to jednak niekiedy nalezy je uwazac za konieczne Szczegolnie - podkreslił Brzezinski - jezeli panstwo zmierza do okreslonego celu, ktorego nie moze wyjawic z góry Brzezinski stwierdził takze, ze niebezpieczenstwa epoki nuklearnej wymagają błyskawicznego myslenia, centralizacji procesu podejmowania decyzji oraz przemilczania bądz zakłamywania celow Brzezinski oswiadczył komisji, ktora analizuje stosunki między władzą wykonawczą a ustawodawczą, ze sprzecznosci w polityce zagranicznej Stanów Zjednoczonych nie są łatwe do rozwiązania Niemniej jednak podkreslił koniecznosc istnienia pewnych elementów w polityce zagranicznej panstwa - elementow mogących sprzecznosci te wywoływac Brzezinski skrytykował rowniez fakt, ze w ostatnich latach w dyskusji na temat polityki zagranicznej USA zaznaczył się wyrazny podział według przynaleznosci partyjnej Demokraci, zauwazył Brzezinski, wykazują wyrazne dązenie do neoizolacjonizmu, podczas gdy republikanie stawiają na interwencjonizm Panstwu potrzeba zas - podkreslił były doradca ds bezpieczenstwa narodowego - jednosci, współpracy międzypartyjnej Brzezinski wyraził przekonanie, ze gdyby kandydaci na prezydenta w obecnej kampanii wyborczej byli rzeczywiscie zainteresowani współpracą międzypartyjną republikanin (w tym przypadku R Reagan) powinien mianowac demokratę np ministrem obrony, a demokrata (W Mondale) powinien powołac republikanina np na urząd sekretarza stanu Brzezinski oswiadczył, ze prezydent Stanow Zjednoczonych powinien kultywowac tego rodzaju międzypartyjną współpracę

MŁOT

Szef rządu Stalina i minister spraw zagranicznych, Wiaczesław Mołotow, dzisiaj 94 lata, został ponownie przyjęty do partii Stalin przestał byc osobą zapomnianą Dzieci, bawiąc się na ulicy piłką, potrącają go nie przepraszając, po prostu nie znają go Od kiedy jednak jedna z kobiet stojących w kolejce do sklepu poznała go i nazwała "oprawcą", stara się unikac wychodzenia do sklepu
Poza tym stary pan Wiaczesław Skriabin, spędza spokojnie czas jako emeryt Od przeszło 20 lat zyje w swoim moskiewskim mieszkaniu przy ul Granowskiego 3 i pisze pamiętniki

Ma on do opisania swoje pełne emocji zycie, znał wszystkich sprawujących w owym czasie władze i był z nimi w dobrych stosunkach Przez 11 lat był na stanowisku premiera Związku Sowieckiego, a 13 lat był ministrem spraw zagranicznych - pod pseudonimem Mołotow - po polsku młot

Do partii bolszewickiej nalezał od pierwszych godzin *jej istnienia Jako uczen gimnazjum* mając 16 lat wstąpił do partii bolszewickiej, był redaktorem w gazecie partyjnej "Prawda", reprezentował partię w okresie rewolucji lutowej w 1917 r i został w 1921 r jeszcze przed Stalinem jej generalnym sekretarzem
On niósł trumnę Lenina do grobu, był sprzymierzencem Stalina Od 1930 r jako premier podpisał 383 listy skazanych przez Stalina na stracenie
On w 1936 r oskarzył Bucharina o zdradę w wyniku czego został tenze skazany na smierc
To on będąc członkiem badającej działalnosc NKWD współdecydował o tym, ze szefem został Beria - odpowiedzielny za masowe morderstwa
Wdowa po Leninie zmarła po zjedzeniu, podarowanego jej przez Stalina, tortu - Stalin i Mołotow niesli urnę z prochami pod mur kremlowski "Księgowy" (tak nazywał Lenin, Mołotowa) wykazywał wiernosc nawet wtedy kiedy w 1952 r została aresztowana jego zona Polina
Wkrotce po tym, mając 63 lata, płacząc, niósł do grobu trumnę ze zwłokami Stalina Natychmiast po tym dowiedział się, ze jego zona zostanie zwolniona

"I ty w to wszystko wierzyłes" zapytała go, "oni mieli tak przekonywające dowody" odpowiedział Poniewaz nadal dochowywał wiernosci swojemu towarzyszowi - Stalinowi - po 55 latach wiernej słuzby został Mołotow wykluczony z partii i przeniesiony w stan spoczynku
W trzy tygodnie po zmianie władz w Moskwie w 1984 r nowy szef partii, Czernienko, złożył mu telefonicznie życzenia z okazji 94 rocznicy urodzin, wraz z ozywiającą wiadomoscią, ze został ponownie przyjęty do partii Postarał się o to uczen Mołotowa - Gromyko, ktory obecnie ma najwyzsze wpływy i sam jest na stanowisku ministra spraw zagranicznych od 27 lat
W tym roku 18 lipca Gromyko ukonczył 75 lat, moze i on liczy na 20 lat spokojnego zycia na emeryturze Niestety uczniowi nie udało się dokonac tego co jego mistrzowi - nawiązac dobrych stosunków z panstwami waznymi dla Rosji Związek Sowiecki czasow Gromyki jest w złych stosunkach ze Stanami Zjednoczonymi, Europą Zachodnią, Japonią i Chinami, czuje się w związku z tym okrązony Związek Sowiecki okresu Mołotowa, w przeciwienstwie do stanu obecnego, ze wszystkimi tymi krajami miał cały szereg powiązań, co było niezwykłym osiągnięciem

Na górze Mołotow na pogrzebie swojej zony

Z prawej Mołotow, partner Hitlera w 1940 r

Najpierw z Hitlerem nie chcąc urazic niemieckiego ministra spraw zagranicznych Ribbentropa, stanowisko min spraw zagranicznych przejął Mołotow, dotychczasowy minister Litwinow był pochodzenia zydowskiego Na pertraktacje do Berlina pojechał więc Mołotow i juz następnego dnia przedstawił pakiet "przyjacielskich propozycji" Rosja zatrzyma dla siebie kraje nadbałtyckie, częsc Polski i częsc Rumunii Pakt Ribbentrop-Mołotow zapewnił Niemcom pokój na tyłach
W 1940 r złozył Hitlerowi gratulacje z okazji zwycięstwa nad Francją, udając się wkrótce do Berlina z propozycją przystąpienia do osi Berlin, Rzym, Tokio, w zamian za uzyskanie Bałkanów oraz współdecydowaniu o Wielkim i Małym Bełcie W związku z nalotem bombowym dalszy ciąg rozmów odbywał się w schronie "Anglia nie ma juz nic do powiedzenia" nęcił Ribbentrop w trakcie tego podziału Europy, "jezeli tak jest, to dlaczego siedzimy w schronie i kto rzuca bomby" zapytał Mołotow

Poniewaz wystąpiły trudnosci w sprolongowaniu tego sojuszu grabiezców, Mołotow jak najspiesznej zawarł pakt o nieagresji z Japonią, aby zabezpieczyc się przed ewentualnym drugim frontem

Mimo ze od maja 1941 Mołotow nie był juz premierem, lecz Stalin, jemu jednak przypadło w udziale przyjęcie od Ambasadora Niemiec wypowiedzenie wojny i ogłoszenie tego paktu przez radio "To nazisci napadli na nas, mimo ze myśmy nie wysuwali zadnych dalszych żądań"

Teraz, oczywiście, Zachód stał się naturalnym sprzymierzencem W pierwszym spotkaniu Roosevelta, Churchilla i Stalina w Teheranie brał udział Mołotow W Jałcie w spotkaniu wielkiej trójki brał juz udział takze Gromyko, który skrzętnie protokołował wszystko, co dotyczyło zdobyczy terytorialnych
Zręcznosc dyplomatyczna Mołotowa przestała się liczyc po rozpadnięciu się koalicji Jego zona Polina okazywała otwarcie sympatie nowo powstałemu panstwu Izrael "jestem przeciez zydowską córką" zwierzała się Goldzie Meir

Mołotow brał udział we wszystkich waznych wydarzeniach to on podpisywał werdykt w sprawie Tito i Jugosławii, w nieudanej blokadzie Berlina Odwazył się takze przeciwstawic Stalinowi w sprawach polityki wewnętrznej Szef planowania Wozniesienski zaproponował aby rozluznic centralne planowanie oraz przynawać premię robotnikom za większą wydajnosc pracy Mołotow razem z Kaganowiczem i Malenkowem interweniowali u dyktatora w tej sprawie Stalin przerwał im słowami " zanim odjedziecie, przyjmijcie do wiadomosci, ze Wozniesienski został dzisiaj rano rozstrzelany"

W okresie zajmowania się przez Mołotowa polityką zagraniczną rozkwitł takze sojusz z Chinami Z ciężkim sercem podpisywał układ w sprawie Austrii, była to przeciez utrata kawałka zdobytych ziem Całkowitą klęskę poniósł w sprawach polityki wewnętrznej, kiedy to wraz z Kaganowiczem i Malenkowem stworzyli koalicję przeciwko reformom Chruszczowa Chruszczowa uratowało wtedy wojsko, natomiast Mołotow został przeniesiony na ambasadora do Mongolii
Jego nowy szef, Gromyko, przeniósł go wkrotce do Wiednia gdzie był członkiem Międzynarodowej Komisji Atomowej i był to chyba najlepszy obraz w jego zyciu Zbliżył się do Zachodu, odwiedzał muzea, chodził na spacery Wreszcie zdobył się na napisanie listu do Moskwy w sprawie rehabilitacji Stalina
I to był jego koniec, nie tylko utracił synekurę lecz został takze usunięty z partii Wprawdzie legitymacji partyjnej nigdy nie zwrócił, schował ją do biurka i prawdopodobnie co miesiąc odkładał tam 1 rubla jako składkę partyjną

Sledząc pilnie wszystkie wydarzenia polityczne, zwrócił uwagę na zmianę polityki sowieckiej, prowadzącej do izolacji i konfrontacji
Dozył jednak czasów, kiedy jego ukochany wódz i przyjaciel Stalin wraca powoli do łask

Tłum. S.C

Swiat poetycki Karola Wojtyły

POLONIJNY KOMITET PRZYJĘCIA

JAN PAWEŁ II - Kanada 1984

Dokonczenie ze str 1

Według dostępnych nam zrodeł, poezja Karola Wojtyły liczy szesnascie wierszy, z ktorych kazdy posiada inny wymiar i inną konstrukcję, dzielony czasem na liczne sekcje z podtytułami lub bez W porządku chronologicznym mamy więc następujące teksty "Nad Twoją mogiłą" (1939), "Magnificat" (1939), "Piesn o Bogu ukrytym" (1944), "Piesn o blasku wody" (1950), "Matka" (1950), "Mysl jest przestrzenią dziwną" (1952), "Kamieniołom" (1956), "Profil Cyrenejczyka" (1961), "Narodziny wyznawcow" (1962), "Kosciol, fragmenty" (1962), "Wędrowka do miejsc swiętych" (1965), "Wigilia wielkanocna" (1966), "Myslac Ojczyzna" (1966), "Rozwazania o smierci" (1975), "Odkupienie szuka twego kształtu, by wejsc w niepokoj wszystkich ludzi", "Stanisław" Tytuły mowią same za siebie Poezje wprowadzają semantyką w wielowymiarowe prawdy istnienia, a formułowania słowne otwierają na osciez problematykę bytu w stronę dalekiego niebosłonu Wiersze swe podpisywał poeta anonimowo Andrzej Jawien, ***Stanisław Andrzej Gruda, Piotr Jasien*** Czasem tozsamosc autora wyraza się kryptonimowo A T Poeta - wędrownik karpacki, student krakowski, robotnik kamieniołomu i fabryki, seminarzysta, ksiądz, arcybiskup, kardynał - stanął za słowem poetyckim w ukryciu A słowo Jego doszło do polskiego odbiorcy i znalazło się szybko poza granicami Jego ojczystego Kraju Pewną częsc Jego wierszy, sławny poeta paryski, Pierre Emmanuel, tłumaczył na francuski, a Jerzy Peterkiewicz uprzystępnił czytelnikowi angielskiemu czytanie "Wigilii wielkanocnej" w języku Shakespeare'a

Od wczesnej młodosci syn Wadowic podchodził do sztuki jako "paz wielkiej Pani" z radoscią i szacunkiem Potrzebna ona mu była do odkrycia swiata, do poznania samego siebie i do zbliżenia się do Boga W liscie do Marka Skwarczynskiego pisał "Nie jest sztuką, aby była li tylko prawdą realistyczną, albo li tylko zabawą, ale nade wszystko jest nadbudową, jest spojrzeniem wprzód i wzwyz, jest towarzyszką religii i przewodniczką na drodze ku Bogu, ma wymiar romantycznej tęczy od ziemi i od serca człowieka ku Nieskonczonosci" W konczowej metaforze cytatu streszczona została cała prawie tematyka poezji Karola Wojtyły, trzebaz mu było sercem i myslą otworzyc szeroko drogę poznawania, przenikac wyczuciem i przywoleniem tajemnicę prawd ludzkich i boskich

Zamysł poety szuka przestrzeni w słowie, pragnie pogłębic się słowem, poszerzyc znaczenie konstrukcją wiersza Bo przeciez proces poetyckiego znakowania odbywa się na płaszczyznie językowej wyraz, fraza, fonetyczna gra sylab, powiązanie semantyki z obrazem i muzyką i wreszcie wydobycie z ludzkiej jazni takiej globalnej ekspresji, ktora by przesunęła w stronę odbiorcy prawdy odczute, niedopowiedziane I tu, poeta krakowski - poeta Bozego ludu, powiedziec dzis wypada - przezywa po norwidowsku problem poetyckiego tworzenia Bo przeciez słowo, jako takie, jest niewystarczalne w transponowaniu stanow duszy Słowo to musi przejsc swoistą i niezdefiniowaną przemianę, musi stac się swiatłem, symbolem, znakiem Przeczytajmy pierwszą częsc rozwazania "Mysl jest przestrzenią dziwną"

Bywa nieraz, ze w ciągu rozmowy stajemy w obliczu prawd, dla ktorych brakuje nam słow, brakuje gestu i znaku - bo rownoczesnie czujemy zadne słowo, gest ani znak - nie uniesie całego obrazu, w ktory wejsc musimy samotni, by się zmagac podobnie jak Jakub Lecz nie tylko zmaganie z obrazem, ktory trzeba dzwigac w swoich myslach,

z podobienstwem tych wszystkich przedmiotow, z ktorych człowiek wewnętrznie się składa,

czyny nasze zdołają ogarnąc, i to ogarnąc az do dna,

te wszystkie głębokie prawdy, nad ktorymi myslec nam wypada?

Człowiek cierpi najwięcej z braku "widzenia", w oporze stawianym myslom przez wyrazy Wtedy pisze poeta

Jesli cierpi z braku widzenia - to przedzierac się musi przez znaki do tego, co ciązy w głębi, co jak owoc dojrzewa w słowie

Czyz to ma byc własnie ow cięzar, ktory poczuł na sobie Jakub, gdy opadły w nim gwiazdy znuzone jak oczy jego owiec?

Poezja dla Karola Wojtyły jest słowem zywym, funkcją jego talentu i syntezą jego ludzkiej i kapłanskiej osobowosci

Słowo Karola Wojtyły toczy się po mierzejach nieustannej tajemnicy Rzeczownik "przepasc" jest częsty w jego tworzywie poetyckim Słowo prowadzi w rodowód daleki historycznego człowieka ("Wigilia wielkanocna 1966", IV "Rozwój języka") Poeta staje na krawędzi czasu, trafia na korzenie własnego ja Drzewo, woda i słonce wchodzą tłumnie do jego krajobrazu, a zawsze po to li tylko, by byc akompaniamentem w głębią ludzką osłanianych prawd Historyczne i geograficzne i fizyczne **profanum** w sensie ludzkiego ciała wchodzi do krajobrazu jako element ogolnej, większej konstrukcji, gdzie rzeczy widzialne spotykają się z niewidzialnymi, czas z wiecznoscią, człowiek z Bogiem Oto trzy metafory niby to wolno odwijane pergaminy wrazenia, estetycznego przezycia i spotkania z Bogiem

Dłonie są krajobrazem serca Dłonie
pękają nieraz jak wąwozy, ktorymi
toczy się nieokreslony zywioł
Te same dłonie, ktore człowiek wow
czas dopiero otwiera, gdy nasycone
są trudem-
i widzi, ze przez niego jednego inni
ludzie spokoju juz idą
Dłonie są krajobrazem Gdy pękną,
to wtedy w ranach wzbiera fizyczny
ból, rwący swobodnie jak strumien
Ale człowiek nie mysli o bólu
Ból sam jeszcze nie jest wielkoscią,
a swej własciwej wielkosci on po
prostu nazwac nie umie

(Kamieniołom, "Tworzywo")

Uwielbiam cię, siano wonne, bo nie znajduję w tobie dumy dojrzałych kłosów
Uwielbiam cię, siano wonne, ktores tuliło w sobie Dziecinę bosą
Uwielbiam cię, drzewo surowe, bo nie znajduję skargi w twych opadłych lisciach
Uwielbiam cię, drzewo surowe, bos kryło Jego barki w krwawych okisciach
Uwielbiam cię, blade swiatło pszennego chleba, w ktorym wiecznosc na chwilę zamieszka, podpływając do naszego brzegu tajemną sciezką

(Piesn o Bogu ukrytym, 11)

Ktos długo pochylił nade mną
Cien nie ciązył na krawędziach brwi
Jakby swiatło pełne zieleni,
jakby zielen, lecz bez odcieni,
zielen niewysłowiona, oparta na kroplach krwi

Zamknięty w takim uscisku - jakby musnięcie po twarzy,
po ktorym zapada zdziwienie i cisza, cisza bez słowa, ktora nic nie pojmuje, niczego nie rownowazy -
w tej ciszy unoszę nad sobą nachylenie Boga

(Piesn o Bogu ukrytym, 6)

Widzimy poprzez metaforę słowo intymnej kojarzy się z przedmiotem uczuc, z dalą przybliżoną marzeniem Znak dziwny, pełen lirycznego rezonansu rozpycha wzwyz kontury obrazu Z przędziwa słów wyrasta symbol na miarę głębokiego oddechu, potęgującej się kontemplacji i zakreslonej przeczuciem prawdy

Swiat wewnętrzny Karola Wojtyły jest bogaty, sercem i myslą uchodzi on w słowa zapisywane nadzieją, przeciągłym trwaniem w wierze Miłosc, tęsknota, ból, radosc nieoczekiwanych spotkan, rapsod o zyciu w mysli zamknięty, rozwazanie nad smiercią - przejsciem co się Paschą zwie - oto kilka momentów, ktore wracają ciągle do czytelnika, jak fala co odpływa i przypływa na brzegu oceanu Z porownan, metafor, personifikacji i apostrof wyłania się człowiek ten z dali wiekow, ten ze Starego Testamentu, ten z Ewangelii i ten bliski naszym czasom, robotnik myslicielem, biały i murzyn, człowiek emocji, człowiek intelektu, człowiek woli

A w samej rzeczy, uwaznie czytając wiersze Karola Wojtyły, człowiek ten jest jakoby Cyrenejczykiem w swym odmiennym niepokoju i szukania Boga Wsrod ludzkich twarzy zauwazyc mozna profil Weroniki, samarytanki i Magdaleny Oto bracia i siostry naszego Boga!

Jak przedstawia się w poezji Karola Wojtyły pierwiastek narodowy? Bogato, lecz ustawiony on jest w ogolnej problematyce pod kątem wiecznosci Nie na modę Lenartowicza pisany był cykl "Myslac Ojczyzna"

Wszystko się tam poszerza wiarą, prawdą, pięknem niekonczących się granic, poswięceniem silniejszym niz smierc Tam gdzie kosa "uderza o scianę pszenicy", tam gdzie "wolnosc stale trzeba zdobywac", z przyjsciem kazdego drzewa tam "narasta historia ziemi naszej"

Ziemia i lud rosnie ciągle w wymiarach swiateł i cieni Ojczyzna jest pełna przedziwnej paschalnej tajemnicy, o czym mówi ten oto refren

Kiedy myslę Ojczyzna, szukam
drogi, ktora zbocza przecina jakby
prąd wysokiego napięcia,
biegnąc w gorę - tak ona biegnie
stromo w kazdym z nas i nie pozwala
ustac

Droga biegnie po tych samych
zboczach,
powraca na miejsca te same, staje się
wielkim milczeniem, ktore nawiedza
co wierczor zmęczone płua ziemi

Nie opisowosc tu swięci tryumfy waznym jest zgłębic los ziemi piastowskiej zaduma, kontemplacją i wydobywaniem z przezyc pokolen - gdzie "ja" włącza się w łancuch wiekowych poczynan - prawdy wielkie, trwałe, swięte Na takim wysokim stojąc brzegu, ojczyzna uwydatnia się czytelnikowi jako potężny filar pracy ktorego fundament spoczywa w "korzeniach historii", a takze w "Zrodle Zycia" wciąz wzbierającego gdzie profil Hioba częstym zjawia się cieniem

By tak szkicowac swoj poetycki swiat, trzeba było Karolowi Wojtyle ciągle walczyc o słowo nowe, ekspansję na miarę prawd odkrywczych, gdzie znakowanie zycia obejmuje przestrzen wielką Granice krzyzują się na horyzoncie zmagan ludzkich i prawd boskich W pierwszych utworach - "Nad Twoją Mogiłą", "Magnificat" - widac było, ze zrazu wiersz uznawał jeszcze potrzebę rymu i podział na strofy Lecz bardzo szybko rym przeszedł w asonans, a strofa mierzona klasycznym wzorcem przekształciła się w ciągi rytmiczne znaczone oddechem, myslą, potrzebą lirycznych wypowiedzi Tak więc wiersz dobrze znany Klasykom i Romantykom - jako miara determinowana rymem i rytmicznym powtarzaniem, staje się pod piorem Karola Wojtyły ciągiem słow, obrazow, myslowo-muzycznych skojarzen Mamy tu cos w rodzaju wersetu Pawła Claudel'a, dziedzictwo psalmowej tonacji i dalekiego, a jakzez zarazem bliskiego rapsodu Język Karola Wojtyły ma swoj wyraz i nawiązuje do tradycji naszych wielkich wieszczow Norwida, Mickiewicza i Wyspianskiego

Utrwala się przekonanie, ze zasadniczy charakter poezji Karola Wojtyły jest, pod kątem jest estetycznego wyrazu, rapsodyczny Nic zresztą w tym dziwnego, bo przeciez poeta był całym sercem i duszą z krakowskim Teatrem Rapsodycznym, gdzie razem z Mieczysławem Kotlarczykiem, zdecydowanie twierdził, ze "w założeniu rapsodycznym słowo jest praelementem teatru", słowo wyodrębnione jako wyraz mysli, słowo, ktore "niesie problem" Jezeli więc w sztuce dramatycznej w rapsodycznym ujęciu "zywe ludzkie słowo" wznosi się ponad gest i muzykę, ponad dekorację i choralny odzew wielogłosowego podtrzymywania pierwiastka fabularnego, to same zjawisko moze zaistniec w poezji i nawet w powiesci, bo przeciez słowo-skrot-znak, idąc prosto z jazni poety do odbiorcy, "urapsodycznia" głos duszy i całą problematykę, w ktorą tenze jest włączony Teatr Rapsodyczny, "teatr słowa", w ktorym Karol Wojtyła uczył się literackiego rzemiosła, cwiczył się i doskonalił na utworach trudnych o specyficznym ładunku ideowo-myslowym Były to **Dziady** Mickiewicza, **Krol-Duch** Słowackiego, **Legenda** Wyspianskiego I w tych własnie kreacjach uwydatnia się specyficzne zjawisko językowe zanika granica pomiędzy poezją a dramatem i wszystkie konfiguracje rodzajowe - liryczna, epicka, dramatyczna - zlewają się w jedną Stąd własnie potęga słowa, ktorą Teatr Rapsodyczny podchwycił i w pełni uwypuklił Stąd własnie, jezeli nie całkowicie, to przynajmniej w pewnej częsci, zywotnosc poetyckiego słowa Karola Wojtyły Słowo jego rapsodowo piesn niesie o Człowieku i Bogu

Paweł WYCZYNSKI

KOMUNIKAT NR 21

Komitetu "Pomoc Polsce zywnosc i leki" przy KPK-Q w Montrealu

W związku z tym, ze liczba czynnych członkow naszego Komitetu zmniejszyła się w tym roku do kilku osob, a od stycznia do konca czerwca br wysłalismy 5 duzych przesyłek do Komisji Charytatywnej Episkopatu Polski, następnie zorganizowalismy Recital Chopenowski z udziałem doskonałej polskiej pianistki, pani Anny Jastrzębskiej - Quinn, oraz przygotowali i przeprowadzili publiczną kampanię zbiorkową w II połowie maja i na początku czerwca, dopiero teraz jestesmy w stanie podac wyniki zeszłorocznej akcji uczczenia II pielgrzymki Ojca Sw do ziemi ojczystej i 600 lat obecnosci Matki Boskiej Częstochowskiej - Krolowej Korony Polskiej - na Jasnej Gorze, jak rowniez tresc listu wysłanego do Ojca Sw wraz z listą ofiarodawcow

Lista ta musiała byc kilkakrotnie sprawdzana i korygowana, bo datki na tę akcję wpływały do początku br poza tym uznalismy za słuszne umiescic na niej i tych ofiarodawcow, ktorzy dokonali wpłat na nasz fundusz na początku 1983 r , a więc przed ogłoszeniem tej specjalnej akcji i moze nie byli w stanie dokonac ponownej wpłaty w tym samym roku

List wysłany do Jego Swiętobliwosci, Papieza Jana Pawła II, brzmi następująco

Umiłowany Ojcze Swięty,
Chcąc uczcic 600 lat obecnosci Matki Boskiej Częstochowskiej - Krolowej Korony Polskiej na Jasnej Gorze i Twoją, Ojcze Swięty, drugą pielgrzymkę do ziemi ojczystej, nie tylko myslą, modlitwą i sledzeniem migawek na ekranach telewizyjnych, lecz jakims czynem, nasz Komitet Pomocy Polsce (działający od lutego 1981 r) podjął w ubiegłym roku akcję uczczenia tych dwoch historycznych i tak radosnych dla naszego narodu okazji, datkiem na pomoc rodakom w kraju

Na nasz apel, skierowany do potencjalnych ofiarodawcow pochodzenia polskiego, odpowiedziało blisko 200 osob, rodzin, firm i organizacji polonijnych, a datki przez nie przekazane wyniosły w sumie $18,726 35
Ta suma, dodana do $25,000 00 otrzymanych przez nas w darze od Les Soeurs de l'Assomption de la Ste-Vierge, z klasztoru w Nicolet (Prowincja Quebec), umozliwiła nam wysłanie do Polski 13 ton odzywek dla niemowląt (z czego połowa to odzywki dietetyczne - bezglutenowe) oraz pewną ilosc najpotrzebniejszych w Polsce lekow
Myslą, sercem i modlitwą jestesmy zawsze przy Tobie, Ojcze Swięty, a teraz z radoscią i niecierpliwoscią oczekujemy juz chwili, kiedy będziemy mogli witac Cię w Montrealu
Tymczasem slemy Ci, Ojcze Swięty, z serca płynące zyczenia długich lat zycia w zdrowiu i doprowadzenia naszego Kosciola i całej ludzkosci do lepszego jutra
Zgodnie z obietnicą zawartą w naszym apelu, załączamy listę ofiarodawcow, ktorzy na ten apel odpowiedzieli i pozostajemy, z głęboką czcią, Twoi, Ojcze Swięty, zawsze wierni i szczerze oddani

Komitet Pomoc Polsce
zywnosc i leki, przy
KPK-Q w Montrealu

O Henryk Pieprzycki, Rektor Misji Sw Wojciecha, Honorowy Przewodniczący
Dr Maria Domaradzka - Koordynator
Wanda Szczawinska - Sekretarz
Gener p o Skarbnika

Członkowie Komitetu czynni w 1983 r
Dr Lidia Adamkiewicz
Jerzy Brochocki
Marieta Brzeska
Jerzy Gonerko
Wanda Malatynska-De Roussan
Andrzej Marczynski
Izabella Pieniązek
Wilhelm Siemienski
Antoni Stelmach

Tadeusz Szczerba - Moreton
Antoni Wysocki
Jerzy Zółtowski

LISTA OFIARODAWCOW NA KOMITET "POMOC POLSCE" W MONTREALU

Akcja uczczenia pielgrzymki Ojca sw do Ziemi Ojczystej w 1983 r i 600 lat obecnosci cudownego obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej Krolowej Korony Polskiej na Jasnej Górze

Dr Adamkiewicz Lidia	50 00
Adamowicz John	25 00
Aleksandrowicz Halina	10 00
Babinski Witold	25 00
Belina-Brzozowski A	10 00
Bellert Irena	25 00
Berger Helena (Toronto)	30 00
Dr Berse Kazimierz	25 00
Dr Bieniecka I i K	100 00
Dr Biniecki Krzysztof	20 00
Bisping Ela i Jozef	25 00
Bobkowicz S i E	600 00
Bogajewicz Ireneusz	50 00
Bojanowski Mieczysław	25 00
Boczek Michael	25 00
Bozanic H i Wł	50 00
Brochocki Phyllida i Jerzy	1,400 00
Brzeski Marieta	322 00
Burdick Maria C	130 00
Bystrzycki Antoni	20 00
Bzdera Anna i Stefan	25 00
Chaplin Eugenia	15 00
Chwojnicki B	20 00
Czerkawski Kazimierz	100 00
Dr Czernic Stanisław i Alicja (Quebec)	50 00
Czerwonka Stella	50 00
Daniszewski Ewa	10 00
De Corvin	25 00
Dr Doelinger-Niemcewicz anna	30 00
De Roussan Wanda	362 00
De Terry S	20 00
Dembinski M Y	20 00
Dr Domaradzka Maria	580 00
Domaradzki Jerzy	50 00
Dombrowski Irene W	100 00
Fabiszewska H	20 00
Federowicz Victor	50 00
Fudakowska Krystyna	15 00
Fudakowska Marta	15 00
Rev Grodzki Szymon	50 00
Gryfeler Ignacy	10 00
Dr Gutkowski Jerzy	10 00
Gutowski Michał	20 00
Happach Bozena	20 00
Hubisz Maria	200 00
Jachner Jadwiga	10 00
Jankowski P W	25 00
Jastrzębski Kazimierz	100 00
Jaworski G M	50 00
Juryk Wanda	15 00
Justewicz Maria-Teresa	100 00

Dalszy ciąg nastąpi

Z CYKLU SAMO ZYCIE "Grabarz"

Istnieje w Montrealu taki pieniaczek, ktory wciska ludziom polisy na zycie innymi słowy mowiąc wykonuje im ostatnią (czytaj niedzwiedzią) przysługę Zawod agenta ubezpieczeniowego podobny jest bardzo do zawodu własciciela domu pogrzebowego z tą roznicą, ze przez zakład pogrzebowy trzeba przejsc i nawet wypada natomiast agent ubezpieczeniowy sam człowieka złapie i wszelkimi sposobami uniemozliwia wykręcenie się od polisy na zycie czyli od ostatniej przysługi Od sprzedawcy wymaga się nieposzlakowanej opinii, ma to byc człowiek powszechnego zaufania niestety ten, o ktorym piszę to cos wręcz przeciwnego
Osobnik ten molestuje ludzi dniami i nocami wyrywając ich ze snu i wciskając polisy w sposób nachalny i natarczywy Agencik ten dostał kiedys mozliwosc olbrzymich kontaktow z duzą grupą ludzi, udzielono mu zaufania bo to młoda emigracja więc niech ma mozliwosc i stanie na nogi, wiadomo powszechnie, ze początek jest trudny On sam zobowiązał się, ze w drodze rewanżu podzieli się komisowym, czego nawiasem mowiąc robic mu nie wolno

Na początku wszystko było fajnie mysmy dawali ludzi do ubezpieczenia, a agent nie dawał prowizji, trudno mowimy na szmalu nam specjalnie nie zalezy, ale daje dobre i tanie ubezpieczenia więc przynajmniej ludzie, ktorzy ubezpieczyli się będą zadowoleni Burza rozpętała się po jakims roku czasu aktywnosci naszego agenta Niewinnie i skromnie zaczęli dzwonic ludzie z informacją, ze sprzedawczyk, ktorego polecamy oferuje polisy bardzo drogie i wcale nie takie dobre jak mogłoby się wydawac na pierwszy rzut oka, oprocz tego wydzwania ciągle bez względu na porę dnia i oferuje s voją ostatnią przysługę W pierwszej chwili bylismy zdziwieni metodami do jakich ucieka się nasz znajomy co nie znaczy, ze pozostawilismy sprawę bez echa Dzwonimy do niego z wiadomoscią, ze cofamy nasz mandat zaufania i zeby nigdy więcej nie osmielił się na nas powoływac Ja sam niniejszym mogę stwierdzic, iz jest on faktycznie bardzo drogi Mając zamiar ubezpieczyc samochod zadzwoniłem do innej firmy ubezpieczeniowej, gdzie się ubezpieczyłem, bo cena była o 270 dolarow nizsza niz u znajomego Bagatela Nasz agencik wciska co drogie bo prowizja duza, a innym zyc nie da, nie dzieli się, nieładnie

Uwazajcie bardzo mieszkancy Montrealu zeby nie wpasc w ręce tej osoby Jak zobaczycie, ze bezczelny, natarczywy i przylepa to ON - omijajcie z daleka, a na powiernika wybierzcie kogos innego bo ubezpieczenie na zycie to przydatna sprawa

GRZECHOTNICK

Adres redakcji
12453 pavillon, Pierrefonds
Que H8Z 1M6
Korespondenci
Tel 683-2576
Ogłoszenia i prenumeraty
Tel 737-3945, 727-7257

PANI, nie paląca, przyjmie wszelką pracę na terenie Montrealu - moze być opieka nad małym dzieckiem, prowadzenie domu przyjmowanie telefonów w gabinecie lekarskim itp
Oczekuję propozycji -
TEL (514) 932-1775 - Montreal
w godz 14-16 pon -piątek
A-12

TATRA TRAVEL SERVICE LTD
PEKAO DEALER -
Własc E STASIAK

DOLARY do rąk odbiorcy na konta walutowe kupony do wyboru mieszkania samochody
Materiały budowlane, maszyny rolnicze
Wszelkie wyjazdy drogą lotniczą i morską Wakacje na południe sprawy paszportowe wizowe sprowadzanie rodzin
AGENT PODROZY NA WSZYSTKIE LINIE LOTNICZE ŚWIATA
3628 St Laurent Blvd
TEL 849-3451 lub 849-5012

Polska Kasa Oszczędnosci
w Montrealu
65 Sherbrooke Str E Suite 103
Tel 845-3534
Oferuje Polonii na wyjątkowo dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju pozyczki i najlepsze oprocentowanie za sumy złozone w Kasie
Kasa otwarta Od poniedziałku do srody między godz 10 00 a 15 00, w czwartek od 10 00 do 19 00, w piątek od 10 00 do 20 00 i w sobotę od 10:00 do 12 00

GABINET DENTYSTYCZNY
Christine E Marczuk, D D S
Barbara B Marczuk, D D S.
Ogólne leczenie dentystyczne
Przyjmujemy od poniedziałku do soboty Tel (514) 934-0181

POLISH INTERPRETERS, TRANSLATORS and TUTORS (Canada) Reg'd
POLSKIE BIURO TŁUMACZY
oraz
POLISH PROFESSIONAL PERSONNEL (Canada) Reg'd
POLSKIE BIURO ZATRUDNIENIA KADR WYKWALIFIKOWANYCH
(w siedzibie Biura Podrozy YUL TRAVEL Ltd)
465 St Francois Xavier Street
Montreal Quebec H2Y 2T1
(Metro Place d Armes k Kosciola Notre Dame)

TEL (514) 845-5184, soboty i wieczory - (514) 287-1668
prowadzi solidnie
NINA PIASKOWSKA
Wykonujemy
- **Tłumaczenia pod przysięgą - specjalizacja teksty prawne**
- **Legalizacja dokumentow**
- **Poswiadczanie podpisu**
- **Załatwianie wszelkich formalnosci**
- **Poszukiwanie pracy oraz negocjowanie kontraktow dot zatrudnienia**
- **Sporządzanie testamentow, aktow notarialnych etc**
- **Tłumaczenia dyplomow, indeksow, matur, książeczek zeglarskich, etc**
- **Załatwiamy wszystko od A do Z w sprawach podrozy tj bilety lotnicze, morskie wynajmowanie samochodow - car rental etc**

ZAPRASZAMY PANSTWA DO ODWIEDZENIA NASZEGO BIURA

SPECJALNA OFERTA WAKACYJNA

roczna prenumerata
TYLKO $37.50

oferta wygasa 15 sierpnia 1984

PROSZĘ O SPECJALNĄ, ZNIŻKOWĄ PRENUMERATĘ ECHA TYGODNIA, CAŁY ROK
TYLKO $37.50
Imię i nazwisko
Numer domu
Numer mieszkania
Ulica
Miejscowośc
Prowincja lub stan
Kod pocztowy

Załączam czek lub Money Order na $37 50
Proszę wysłac ten kupon wraz z czekiem lub M O

na adres

ECHO TYGODNIA
393 SHAW St.
TORONTO, ONT M6J 2X4

REPORTAŻ

CHRIS K. SOLEWSKI

W KRAJU NAVAJO

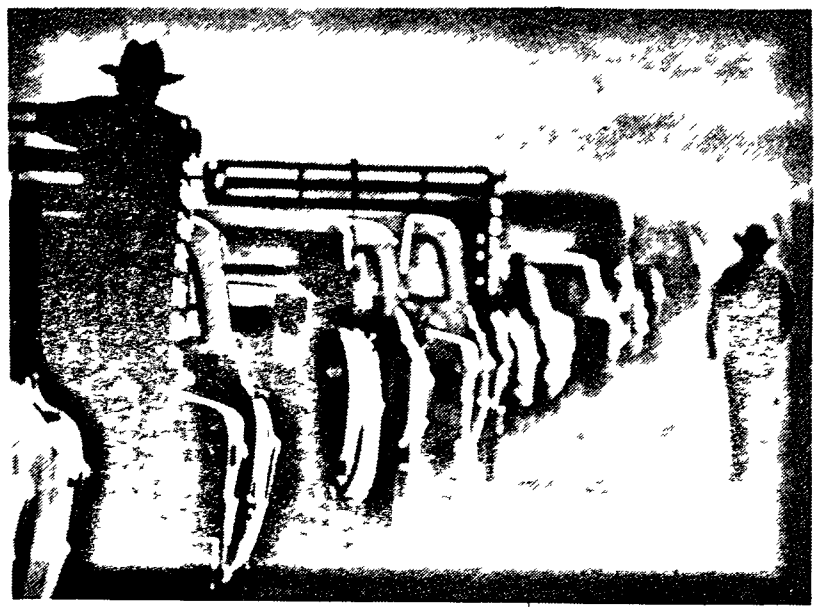

Upał Jedziemy wyschniętym zupełnie korytem rzeki Trzeba tylko uwazac na zalegające dno głazy Nawierzchnia zdązyła juz całkowicie wyschnąc Samochody giną w obłokach kurzu Koryto rzeki nagle się konczy Wspinamy się na wysoki brzeg Na nim drewniane słupy i druty ogrodzenia Przez kilkanascie minut szukamy jakiegos przejscia Spłoszone warkotem naszych pojazdów stado mustangów ucieka w popłochu Wreszcie brama Na niej zielona tablica z napisem "Witamy w kraju Navajo" Inaczej wyobrazałem sobie moment, w którym stanę na tej ziemi

Manipulujemy przez chwilę przy zardzewiałych ryglach Przejezdzają nasze samochody Jestesmy w rezerwacie

Navajo Najliczniejsze plemię indianskie w Stanach Zjednoczonych Biuro do spraw Indian ocenia ich na ponad 136 tysięcy osób Mieszkają w rezerwacie o powierzchni 65 tysięcy kilometrów kwadratowych Nie wszyscy Wielu przeniosło się do pobliskich miasteczek, lub na tereny sąsiadujące z rezerwatem Należą do najbardziej pracowitych Indian Nie obawiają się zadnych prac nie wymagających kwalifikacji Niechętnie się jednak asymilują Tworzą własne, pełne slumsów dzielnice

Na terenie rezerwatu odkryto złoza węgla, miedzi, uranu i ropy naftowej Znajdują się tutaj zródła helu, podobno największe w Stanach Zjednoczonych Gdyby wszystkie bogactwa tej ziemi były eksploatowane, to Navajo powinni byc bardzo bogaci

Na malenkich poletkach uprawiają tzw niebieską kukurydzę, niezwykle rzadko spotykany gatunek Wyhodowali go przed kilku tysiącami lat przodkowie dzisiejszych mieszkanców rezerwatu Roslina doskonale adoptowała się do dosc specyficznych warunkow klimatycznych burze piaskowe, rzadkie opady Ma krótkie łodygi, wydaje się, ze kukurydza wyrasta wprost z ziemi Przesąd głosi, ze najlepiej jest siac niebieską kukurydzę podczas sierpu księzyca, a zbierac w czasie pełni Navajo uprawiają tez melony Hodują owce, konie, drób Mleka dostarczają im kozy Znane są wypadki oswojenia miejscowych jeleni, które traktuje się potem jako zwierzęta domowe

Dojezdzamy do zabudowan Trzeba pokazac się gospodarzom Wprawdzie pobyt został juz dawno z wodzem uzgodniony i opłacony, ale lepiej nie ryzykowac jakiegos konfliktu Navajo są bardzo uczuleni na niespodziewane, nieznane im wizyty Mogą nas podejrzewac, ze zamierzamy przy pomocy naszego sprzętu wydrzec skarby ich ziemi Nie wiadomo tez, czy wszyscy mieszkancy rezerwatu zostali przez wodza powiadomieni Nie dysponuje on w tych stronach telefonem, a sygnalizacji dymnej, czy rytualnych bębnów ten szczep - zdaniem fachowców - nigdy nie stosował

Wodza jednak nie ma Mała dziewczynka trzyma za rękę swego braciszka i obserwuje ze strachem nasze wyładowane sprzętem samochody Zna tylko kilka angielskich słow Nie chce wziąc od nas nawet orzeszków W tych stronach obcy biały człowiek pojawia się bardzo rzadko Prosimy, aby przekazała, ze wrócimy, aby porozmawiac z ojcem Kiwa potakująco głową Nie odzywa się Nie jestesmy pewni, czy w ogóle zrozumiała Decydujemy, ze za kilka godzin trzeba ponownie tutaj przyjechac Kiwamy rękami na pozegnanie Mała Indianka nie odpowiada Obserwuje nas, nieporuszona, milcząca Malenkie dwa posązki przy drzwiach oddalają się coraz bardziej Podczas naszej rozmowy - zdązyłem to zauwazyc - zadne z dzieci nawet się nie poruszyło

W kanionie rząd powbijanych w ziemię, czerwonych plastykowych chorągiewek Ekipa geodetow oznakowała dla nas miejsca pomiarow Sciany wąwozu, skalne polki i zbocza rowniez będziemy musieli "odwiedzac" Nasz podstawowy sprzęt - geofony - trzeba będzie rozstawiac w roznych miejscach, niemal niedostępnych na pierwszy rzut oka

* * *

Suszę się przy ognisku Kolega prowadzi rejestracje Aparatura działa Ciszę przerywają jej popiskujące sygnały Nagle rozlegają się strzały Jeden, drugi Niektórzy chłopcy z naszej ekipy mają bron Czyzby zdecydowali się polowac? Jestesmy przeciez w rezerwacie Indian Po chwili na brzegu wąwozu pojawiają się dwie sylwetki jezdzcow na koniach Indianie Jeden z nich trzyma sztucer Lufę broni wydaje się skierował w naszym kierunku Przystanęli, przypatrują się nam Macham ręką w przyjaznym gescie Nie odpowiadają Chyba nie wstąpili na wojenną sciezkę? Navajo to nie wojowniczy Siuxowie z Dakoty Przypominam sobie o wydarzeniach w Wounded Knee Grupa Siuxów z rezerwatu Pine Ridge przez kilkanascie dni okupywała miasteczko Doszło do walk z policją Natomiast w 1975 roku Indianie z Pine Ridge zastrzelili dwóch funkcjonariuszy FBI Podobno czerwonoskorzy strzelali bez ostrzezenia

Ale przeciez jestesmy w kraju Navajo!

Obserwujący nas mężczyzni ubrani są w czerwone skafandry Nie przypominają w niczym Indian z westernów Siedzą nieruchomo na koniach Nagłe kopnięcie i pierwszy z nich znika za krawędzią skały Drugi rusza w sekundę pózniej

* * *

Zupełnie inny świat niz kilka godzin temu Bar drzy od muzyki, prezentowanej przez trzech młodych chłopców Kazdy dzwięk wzmacnia kilkusetwatowa aparatura Chłopcy spiewają chyba po angielsku, chociaz trudno cos zrozumiec

Siedzę przy barze Obok mnie przysiadła indianska dziewczyna Pije Coors, najbardziej rozpowszechnione piwo w zachodnich Stanach Jej towarzysz, barczysty Navajo w farmerkach i niebieskim rozpiętym skafandrze, uderza ręką w blat Delikatnie, z wielkim wyczuciem rytmu Rozmawiają w ojczystym języku, nic nie potrafię zrozumiec Nieomal nie poruszają wargami Rownie jak w gestach, oszczędni są w słowach Język Navajo ma zupełnie inną melodię, nieznaną w jakimkolwiek języku europejskim Podobno Navajo zapozyczyli niewiele tylko słow z językow angielskiego czy hiszpanskiego Stworzyli natomiast wiele własnych okreslen Niektore częsci samochodu nazywają w swoim języku jednym słowem, ale po angielsku trzeba tłumaczyc to słowo całym zdaniem W okresie drugiej wojny swiatowej wykorzystywano to np w oddziałach łącznosci Przekazywane w ich języku meldunki nie musiały byc wcale szyfrowane Ot, chociazby dni tygodnia Tylko niedziela ma swoją nazwę Pozostałe dni liczone są jako kolejne dni po niedzieli np sroda - trzeci dzien po ostatniej niedzieli Miesiąc okreslają fazy księzyca Cukier to słodka sol

- Postaw piwo - mowi do mnie dziewczyna Jej towarzysz przed chwilą odszedł Propozycja nie brzmi wcale dwuznacznie Indianki same wybierają partnerow do tanca Tradycja wymaga, aby tak wybrany zapłacił pozniej dziewczynie za taniec Wołam do barmana, stawia przed nami puszkę Coorsa Rzeczywiscie dziewczyna zaprasza mnie do tanca Po dziesięciu minutach, zlani potem od temperatury i szalenczego rytmu, siadamy z powrotem na swoich miejscach Zamawiam nową puszkę Indianka nie omieszkała powiedziec, ze "jej piwo zniknęło błyskawicznie"

Mieszka w Cortez razem z bratem Ona pracuje w motelu, brat w sklepie spozywczym Rodzicie zostali w rezerwacie Tam czują się najlepiej Koniecznie chce wiedziec, gdzie lezy Polska Wyjasniam, ale po chwili orientuję się, ze ona nigdy tego nie zrozumie Jej znajomosc geografii ogranicza się do najblizszych okolic Trochę zna Arizonę i Nowy Meksyk

- W waszym kraju ilu jest Indian? - zaskakuje mnie pytaniem

- Nie ma Indian - wyjasniam I zanim zdążę cos więcej powiedziec, moja towarzyszka pyta Kto ich pozabijał?

Nikt ich nie pozabijał - mówię Rany boskie, jak mysli ta mała Patrzy na mnie niedowierzająco Jej zdaniem, Indianie mieszkają wszędzie, we wszystkich krajach swiata Jezeli gdzies ich nie ma - to pewno musiano ich pozabijac Dziewczyna wie od rodzicow, rodzice od swoich przodkow, ze Indian zawadzających białym po prostu zabijano Czuję, ze moje słowa są dla niej niezrozumiałe Szukam w mysli argumentow, nic rozsądnego nie przychodzi jednak do głowy Chyba widzi, ze nie dam sobie rady, moze przestała mi juz wierzyc, ale nie chce tracic piwa, więc zmienia temat rozmowy

- Czy chłopcy w Polsce dają dziewczynom na piwo?

No nie przekonałem jej, ze moi rodacy nie wystrzelali Indian Z nowym pytaniem poradzę sobie łatwiej Zaczynam rozmawiac o roznicach pomiędzy barami polskimi i amerykanskimi Ona opowiada o latach spędzonych na terenie rezerwatu Pamięta, jak dziewczęta - zgodnie z panującymi zwyczajami - wyciągały chłopcow do tanca Tanczyły tyłem, odwrocone do partnerow plecami Moja towarzyszka zeskakuje ze stołka i zaprasza mnie znowu do tanca Odwraca się plecami, powtarzam za nią ten ruch Nagle czuję jej dłon pod moją marynarką, w poblizu bioder Przesuwa dłonmi nieco do srodka, cały czas podrygując I mocno łapie mnie rękami za pasek od spodni

Tanczymy tak przez chwilę

Chłopcy mają robic niewielkie skręty, a dziewczyny chodzą wokoł nich - wyjasnia zdyszana Wspolny taniec jest dobrym sposobem znalezienia męza

- Przeciez zonaci - popisuję się swoją wiedzą - nie brali udziału w tancach, a niektórzy z Indian mieli po dwie zony

- Byc moze dawniej, bardzo dawno tak było Rozwód wtedy był tez prostą sprawą Mężczyzna mówił, ze udziela zonie rozwodu, a ona odjezdzała, lub odchodziła Jezeli zona chciała się pozbyc męza, to wynosiła z domu jego siodło i osobiste rzeczy Były mąz - bo on w tym momencie był jej byłym mężem - zabierał swoje rzeczy i odjezdzał Najgorzej karali Navajo kobiety za zdradę Mężczyzna rozbierał zonę przed domem Nie nazywano jej tak jak dzisiaj, jednym wulgarnym okresleniem Po prostu mówiono "ta, ktora stoi poza domem "

O pobycie w rezerwacie opowiada jednak niezbyt chętnie Moze trochę się wstydzi A przeciez w tym rezerwacie - pamięta to dobrze - stała się kiedys kobietą Odbyły się wtedy czterodniowe uroczystosci Przez ten czas starsze kobiety uczyły ją, jak ma się zachowywac, aby zostac dobrą zoną Powinna tez zemlec odpowiednią ilosc kukurydzy do upieczenia olbrzymiego tortu o srednicy kilkudziesięciu centymetrów Samo pieczenie tortu trwa kilkanascie godzin

- Ja juz tortu nie piekłam - smieje się - Ale mozesz wziąc slub - zartuję Uznano cię za kobietę, opowiedziano, jak masz zachowywac się wobec mężczyzny

- Zaraz, zaraz - przerywa U nas tak prędko nie mozna wziąc slubu

Okazuje się, za najpierw ceremonię muszą omowic rodzice Wesele, podobnie jak nad Wisłą, powinna zorganizowac rodzina panny młodej Pan młody ma przyjsc z podarkami Bizuteria liczy się najbardziej, ale moze tez byc stado bydła Zgodnie z tradycją podczas slubu powinni młodzi skosztowac kukurydzianej mąki podanej w płaskim, okrągłym koszyku To specjalny "slubny koszyk"

- Dobrze - zgadzam się na ten koszyk - kiwam potakująco głową Co dalej moja indianska zono?

- Po slubie usiądziemy po zachodniej stronie hoganu, czyli domu Będziemy patrzyli na wschod Przedstawiciel starszyzny plemiennej udzieli nam nauk o obowiązkach dobrej zony i dobrego męza Ach, pamiętaj, zeby nie spotkać się "twarzą w twarz" ze swoją teściową To niedobry znak Mozecie oboje oślepnąć

Nie mówię jej tego, ale znam paru rodaków, którym takie spotkania też nie przyniosły szczęscia

Do baru wchodzi młody, wysoki Indianin Nic nie mówi, stoi przez moment w poblizu drzwi Dziewczyna podrywa się ze stołka

- Sorry, przyjechał mój brat Mieszkamy po drugiej stronie miasta Muszę isc Do zobaczenia Chris

Chciałem odpowiedziec "do zobaczenia mój pustynny kwiatku", ale nie byłem pewien, czy nie popełnię jakiegos nietaktu Brat otworzył drzwi i przepuscił ją przed sobą Wyszli

Po kilku sekundach rozległ się warkot silnika Jasny Buick szybko odjezdzał z parkingu Dziewczyna mówiła cos do prowadzącego samochód brata Moze o moich matrymonialnych planach? Chyba tak, bo Indianin przy kierownicy wybuchnął gwałtownym smiechem Przez moment widziałem jedyny raz w zyciu smiejącego się Navajo

CZYTANE MIĘDZY WIERSZAMI

Przez Politykę, przez Zycie Warszawy, a pewnie i przez całą prasę PRL, jako temat z kategorii chodzących stadami, przeszła dyskusja o młodziezy Nie bez kozery, władza ma się czym kłopotac Od lat lansowany (i lansujący się, teraz członek rady PRON) spec od młodziezowej problematyki Mikołaj Kozakiewicz dał na łamach Zycia Warszawy wyraz swemu brakowi zdziwienia, ze młodziez nie garnie się do tzw działalnosci społecznej, ze przekłada krąg przyjacielski i rodzinny nad angazowanie się w zycie publiczne - bo od lat nie było organizacji (oficjalnej i błogosławionej przez rząd, dodajmy od siebie) ktora by gwarantowała mozliwosc autentycznego, satysfakcjonującego działania Kozakiewicz pisał o młodziezy wchodzącej w zycie, tej ktora przeszła juz przez szkołę i tam ukształtowała swoją postawę A w szkole, wiadomo "U podstaw naszego ideału wychowawczego od lat lezy założenie mówiące o wychowaniu wszechstronnie rozwiniętego człowieka, człowieka krytycznego, samodzielnie myslącego, jawnie głoszącego swoje poglądy i przeciwstawiającego się złu Coz jednak z tego założenia mogło się urzeczywistnic, jesli nauczyciel, ktory miał takiego własnie człowieka wychowac, obowiązany był głosic prawdy wyłącznie urzędowe, zgodne przy tym z sezonową wykładnią Nie moze zatem dziwic fakt, ze funkcjonujący w takim gorsecie nauczyciel nakładał podobne ograniczenia na uczniow, premiując nie te postawy i zachowania, ktore swiadczyły o rozwoju ucznia zgodnym z ideałem wychowawczym, lecz te, ktore nie sprawiały mu kłopotow, nie burzyły wygodnego status quo Nieszczęsciem dotychczasowej praktyki wychowania było więc to, ze rzeczywistym ideałem wychowawczym stał się uczen - konformista, ktory nie sprawiał trudnosci, umiał na żądanie byc aktywny - pisze czytelnik w liscie do Polityki

Tylko czemu ten czas przeszły? W tym samym numerze Polityki, w rozmowie z ministrem oswiaty dziennikarz stwierdza, ze "to jest naszej szkoły jeden z grzechow głównych Autorytaryzm Nauczyciel podaje uczniowi do wierzenia sądy i opinie Dobry jest taki uczen, który bezbłędnie reprodukuje poglądy swego nauczyciela Szkoła juz od pierwszych klas uczy konformizmu", zas minister replikuje, ze taki grzech wystąpic moze w kazdej szkole, ze to grzech szkoły w ogole Przyjmijmy, ze to w jakims promille prawda Ale w PRL reprodukowania poglądow uczy się obecnie juz od przedszkola! Indoktrynacja ideologiczna i polityczna zawierała się w przedszkolnych programach zawsze, ale w "liberalnych" czasach między 1956-1981 sprowadzała się do nauki piosenek sławiących wojsko (4 na jednej tylko płycie Maszerują przedszkolaki, dla przykładu), piosenek o pierwszym maju, o swięcie kobiet W latach stalinowskich kurs był ostrzejszy Pamiętam opowiadanie siostry o tym, jak to najstarszy moj siostrzeniec przyniosł z przedszkola wątpliwosci - czy w kolędzie trzeba spiewac "Józef stary ono pielęgnuje", czy "Jozef Stalin", bo w przedszkolu wiele dzieci spiewało własnie "Józef Stalin", mając przed oczami wiszący na scianie portret tego "dobrego wujka z fajką"

- Zdaje się, ze tylko patrzec, a on zażąda, zeby mu w pokoju powiesic podobiznę Czernienki - mowi z wisielczym humorem ojciec o swoim 4-letnim synku - przed szkolaku, a z innych ust, z ust osób które niedawno przyjechały do Kanady na stałe, bądz osób ktore swiezo wrociły z wizyty u rodzin w Polsce, wiesc o ostrym kursie szkolenia politycznego w przedszkolach się potwierdza Malcom wbija się do głowy, ze jedyny przyjaciel, opiekun i pomocnik Polaków to ZSRR, ze największym bohaterem narodowym jest p generał w czarnych okularach itp I nie jest to bynajmniej przejaw nadgorliwosci tych czy innych ogłupionych bądz marzących o lepszej karierze przedszkolanek Nie, to jest urzędowy program, z ktorego prowadzenia (powtarzam opinie kierowniczki przedszkola) trzeba się wylegitymowac, ktore jest systematycznie kontrolowane Ba, była nawet dyskusja w telewizji, wobec kogo wyciągac konsekwencje - czy wobec dzieci (szło i o uczniów, nie tylko o same maluchy, lecz takze i o nie) wykazujących niewłasciwą postawę polityczną, czy wobec ich rodzicow? Bywa najczęsciej - dowodzili dyskutanci, ze "złe" dzieci pochodzą z rodzin o niskim morale, z rodzin alkoholikow (ale nie tylko), z rodzin niezamoznych bądz niezaradnych zyciowo, moze więc celowo byłoby zdjąc tym rodzinom z barków ciężary wychowawcze i umieszczac dzieci w domach dziecka?

Trudno chyba o mniej zawoalowaną pogrozkę! Tylko co pomogą pogrozki? Przy naiwnych malcach przedszkolnych rodzice mogą rzeczywiscie hamowac się z wypowiadaniem swych opinii, nie kontrowac ich "politycznego" bredzenia, ale potem? Dzieci dowiedzą się swego, i bywa ze "pewien działacz spotkał się z młodziezą szkolną, zarzucano go tzw trudnymi pytaniami, nie był na to przygotowany, spisał te pytania, następnie przesłał do Warszawy, jakby chciał udowodnic oto jaką złą mamy młodziez, oto czego uczy się w szkołach?" Niełatwo o lepsze pociągnięcie wychowawcze, lepsze nie dla władzy oczywiscie Wracając zas do indoktrynacji przedszkolaków - nieszczęsciem dla oswiatowych "decydentów", a szczęsciem dla dzieciaków i ich rodziców - jest kompletne niezrozumienie przez owychze "decydentów", ze transplantacja rosyjskich wzorów do srodowiska polskiego, srodowiska o zupełnie innych tradycjach społecznych i kulturowych, nie dawała i nie daje w zadnej dziedzinie zakładanych efektow Organizm społeczny odrzuca je po prostu jako przeszczep immunologicznie obcy

Zas twórcy najnowszych doktryn oswiatowych i wychowawczych nie są mimo wszystko zbyt pewni swego O programach nauki historii mówi w Polityce minister oswiaty "Program został poszerzony o zestaw tematów z najnowszych dziejów Polski Tu jednak posród historyków zdania są podzielone, są bowiem tacy - wsród nich niekwestionowane autorytety - którzy twierdzą, ze nauczanie historii nalezałoby zakonczyc na roku 1956"

Ba, zebyz tak jeszcze zycie chciało stanąc na owym roku!

KAROLINA JANKOWSKA

LIRYKA

Redaguje MAGDA CZYZYCKA

Postaci Tadeusza Borowskiego najczęściej nie trzeba nikomu przedstawiać, choć bardziej kojarzy się go z jego utworami prozatorskimi ("Pożegnanie z Marią", "Kamienny świat") niż z jego głęboką poezją, pełną wojennego i powojennego tragizmu Urodził się w 1932 roku, całą swoją młodość spędził w Warszawie Aresztowany w 1943 roku zostaje wywieziony do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, potem do Natzweiler-Dautmergen i Dachau Po wyzwoleniu obozu przez wojska amerykańskie wraca do kraju w 1946 roku, aby później wyjechać do Monachium i ponownie wrócić do Polski, gdzie w 1951 roku popełnia samobójstwo
Borowskiego zalicza się do generacji poetów czasu wojny i zapewne słusznie Jego wiersze są mocno osadzone w realiach wojennych i obozowych i w sposób zapewne przez poetę niezamierzony, stają się pamiętnikiem historyczno-osobistym, którego podmiotem jest oczywiście sam poeta-mężczyzna-stoik-numer obozowy-humanista-liryk
W poezji Borowskiego ideały stają twarzą w twarz z brutalną rzeczywistością i najczęściej wychodzą z tej próby z opuszczoną głową, bo nie wytrzymują zderzenia z koszmarem realiów Borowski się jednak nie buntuje ani wtedy, ani później w okresie powojennych rozrachunków i rozczarowań, kiedy okazuje się, że upadły nadzieje, a rzeczywistość nowa, o którą walczyło się piórem i karabinem, jest jednym wielkim zawodem, a nie entuzjastyczną radością
Nie buntuje się poeta, to prawda, ale za to nienawidzi, pragnie zemsty I nie daje sobie rady z nowym światem, z nową nie całkiem wolną, wolnością Ucieka we wspomnienia, czasem w mistycyzm, a wreszcie ucieka w ogóle, zostawiając nam swoją poezję, wiernego towarzysza i świadka jego poetyckich zmagań z życiem

*****

DARY DEMOKRATYCZNE

Demokracja dała mundur gestapo,
mieszkanie w SS-kasernie,
przyoblekła mój młodzieńczy poetycki zapał
w ciało zebrzaste, kościste, mizerne

Demokracja dała wojłoki na czerwiec,
ani jednej koszuli Szczęśliwy jak bóstwo
jest człowiek bez koszuli (Andersen) Niezmiernie
cieszy się z wszy, pcheł i pluskiew

Demokracja dała Unrę, w Unrze - piwo
i szóstkę chleba na dzień (trzydzieści deko)
Niech żyje demokracja! Dobrze, żeśmy przeżyli,
trzeba ślad zostawić tym, co przyjdą, wiekom

Demokracja dała wszystko, sama nic nie chce,
rzekł Churchill "o idee bijemy się, nie o zysk",
chciałbym dać demokracji coś nad czas i przestrzeń,
chciałbym dać demokracji w pysk!

Jeżeli się nie zrozumiemy,
kolego, chłopcze z Emigracji,
wiedz, że jesteśmy obaj winni
i z nas dwu żaden nie ma racji

No cóż Ty byłeś w obcych armiach
i wolność ludziom zbrojnie niosłeś,
a mnie - jak błoto deptał esman
i jak psa szargał po obozach

Żołnierską ty, swobodną piersią
chwytałeś świat jak wiatru poryw
A ja - widziałem milion ludzi
zagazowanych w krematorium

Tyś roznych szczepów miał dziewczęta,
jak film ci w oczach świat się migał
Ja swej dziewczynie w Oświęcimiu
nosiłem siarkę i mitigal

Widzisz, angielskiej czekolady
w ustach ci smak na zawsze utkwił,
mnie - piecze jeszcze chleb niemiecki
i mierzi zapach zgniłej brukwi

Tak, tak, świeciłeś Niemcom w oczy
mundurem polskim, własnym znakiem,
a ja - widziałeś kiedy ty
mój strój drewniaki i pasiaki?

Tobie ojczyzną była Polska
z tęsknoty, z wiecu, z gazet, z radia
A mnie - pachniała trupim ciałem
mych towarzyszy w lagrze zmarłych

Dlatego jak z dwóch roznych światów
staniemy twarzą w twarz, mój chłopcze,
i popatrzymy sobie w oczy
tak bardzo bliscy, a tak obcy

CO W POLONIJNEJ (I OBCEJ) PRASIE PISZCZY?

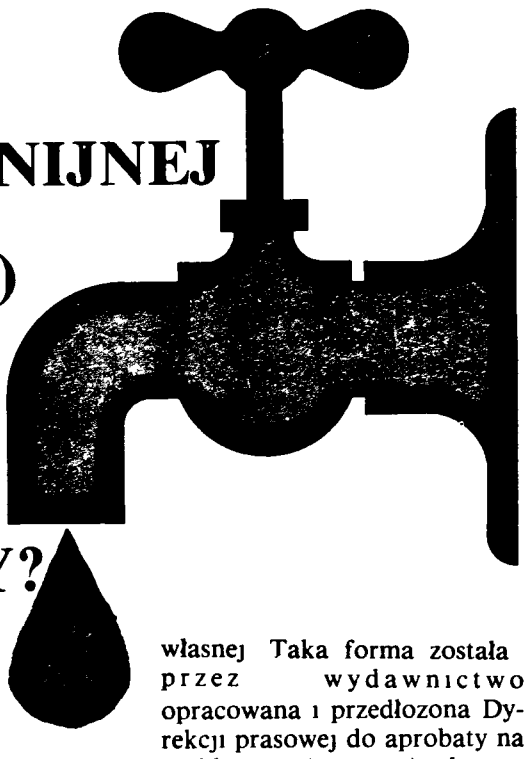

Nie ulega kwestii że założyciel i pierwszy kierownik Biura Informacyjnego NSZZ "Solidarność" w Toronto Zygmunt Przetakiewicz był w okresie swego działania na wymienionym stanowisku postacią barwną, wręcz kontrowersyjną
Nie przyjechał do Kanady aby zwyczajem niektórych tutejszych działaczy spokojnie oczekiwać na emeryturę, zamiast tego wolał się aktywizować społecznie, co nie zawsze było mile widziane przez Kanadyjski Kongres Pracy, gdyż oczekiwano tam w myśl zasady znanej wybrednym konsumentom "płacę i wymagam" - postępowania po linii C L C Z chwilą odejścia Z Przetakiewicza w grudniu 1982 ze wspomnianego stanowiska, rozpoczęła się mniej lub bardziej uzasadniona krytyka prasowa dotycząca osoby b kierownika biura
Rekordową "voltę" wykonało pisemko, które wprawdzie posługuje się polszczyzną niemniej jednak nie mające nic wspólnego z polską czy polonijną racją stanu
"Kronika Tygodniowa" pozwoliła sobie zwyczajem swych niedoścignionych wzorów "Żołnierza Wolności" czy "Trybuny Ludu" na oszczercze insynuacje z których wynikało że Z Przetakiewicz sprzeniewierzył powierzone mu społeczne fundusze Wiernym wychowankom systemu w którym budowano "drugą Polskę" za kradzione (bądź pożyczone bez zamiaru oddania) pieniądze, wydawało się rzeczą normalną, że skoro są fundusze społeczne, to znaczy niczyje, a jeśli niczyje to można je śmiało przywłaszczać Dlatego też oceniano postępowanie oponentów politycznych przez pryzmat własnego postępowania, zgodnie z panującą w PRL zasadą "tylko ryba nie bierze"
Historia jaka miała miejsce w Toronto była składową, planu opracowanego na wschodzie polegającego na obrzucaniu działaczy NSZZ "Solidarność" zarówno tych w Polsce jak i na emigracji absurdalnymi zarzutami dotyczącymi malwersacji
To co jednak uchodziło szkalującym L Wałęsę czy innych działaczy związku bezkarnie w kraju, gdzie praworządność od kilku dekad jest wyłącznie pustosłowiem, nie koniecznie musi tutaj być podobnie traktowane
I nic dziwnego w odpowiedzi na oczernianie działaczy związku przez "Kronikę Tygodniową" wręczono pisemko pozew sądowy Niestety w PRL było by to niemożliwe, gdyż tam zawsze fałszerz czy morderca (vide obecne orzeczenie sądu w sprawie morderstwa G Przemyka) jest niewinny, gdyż prawo jest zbiorem mającym na celu umocnienie pozycji prawodawców, a nie poszukiwaniem sprawiedliwości Dlatego ze śmiechem należy przyjąć tłumaczenie "K T ", które w tak infantylny sposób wyjaśnia niezrozumienie tutejszej rzeczywistości "Nie zdając sobie sprawy z faktu, że tego rodzaju sypanie nazwiskami uchodzi bezkarnie w USA, lecz nie w Kanadzie (inne tu prawa prasowe) - nasze Wydawnictwo zgodziło się najpierw na opublikowanie (pod datą 11 grudnia 1982) listu czytelniczki pt "Kolejny cud w Toronto", a następnie (w numerze z 15 stycznia 1983 r) artykułu P Szczebiota pt "Solidarność a woń pieniądza" Autorka listu wyraźnie powoływała się na artykuł J Kamińskiego a P Szczebiot - na jej z kolei list
W dniu 7 marca ub r nadeszła od adwokata pana Z Przetakiewicza list domagający się satysfakcji za obrazę, w tym również przeproszenia w naszej gazecie
Z kolei nasz adwokat zwrócił się do tamtego adwokata z propozycją, by p Przetakiewicz sam zaproponował formę pisemną przeproszenia, lecz po angielsku, gdyż nasz adwokat nie zna mowy polskiej Taka forma nadeszła do naszego adwokata dopiero 3 maja ub roku ale po polsku Wtedy nasz adwokat zażądał ponownie formy po angielsku i doradził nam, abyśmy na nią nadal czekali, chyba że chcielibyśmy opublikować przeproszenie w formie własnej Taka forma została przez wydawnictwo opracowana i przedłożona Dyrekcji prasowej do aprobaty na najbliższym (rocznym) zebraniu 1 października ub r Dyrekcja naszą formę przeproszenia wprawdzie zaaprobowała, lecz równocześnie poleciła, by nadal czekać z jej opublikowaniem, gdyż może wkrótce nadejść do naszego adwokata żądana przez niego forma w języku angielskim Nie nadeszła jednak

Zamiast niej adwokat p Z Przetakiewicza przysłał nam 2 maja br sądowy pozew, w którym niezgodnie z prawdą twierdzi się, że myśmy "odmówili dyskusji nad słownym sformułowaniem przeproszenia i odmówili opublikowania w jakiejkolwiek formie"

Nie ulega kwestii że żądanie przetłumaczenia na angielski miało na celu stępienie ostrza oświadczenia i zagubienia jego w zawiłościach lingwistycznych Interesujące jest także stwierdzenie że adwokat "K T " nie zna mowy polskiej(!), - to co w tamtych sferach językiem urzędowym jest rosyjski? - bo chyba już nie yidisz Ładnych reprezentantów się doczekała R R L , którzy nie znają "mowy polskiej", ale znają jej potrzeby - gratulacje
Zdumienie wywołuje pasus, "sypanie nazwiskami uchodzi bezkarnie w USA" Uchodzi, ale w innym państwie którego skrót też jest trzyliterowy, po tej stronie "żelaznej kurtyny" za takie szczebiioty trzeba płacić
I na zakończenie warto przypomnieć tym sposród Polonii, którzy choć ideologicznie dalecy od "K T " z wypiekami na twarzy powtarzali bzdury za które będzie sądzone pisemko Choć nie będą zasiadać na ławie oskarżonych, ani nawet świadków powinni się poczuwać do trochę większej odpowiedzialności w "propagandzie" szeptanej na przyszłość

W L i J S

P S Jeśli chodzi o sprawy polskie to duży postęp należy zanotować w ostatnich doniesieniach niezłomnego "towarzysza podróży" na łamach prasy związkowej
Nie ma już tak jak w ubiegłym roku triumfalnych doniesień o zakupie radzieckiego zegarka (nie przypadkiem marki "Pobieda") Tym razem polonijne refleksje są wyzute ze sztucznego entuzjazmu, przeto w miarę obiektywne Wystarczy tylko zmienić tytuł i stronę, a od razu poprawia się jakość enuncjacji, okazuje się że na nauki nigdy nie jest za późno

FILM

Odeszli

Wsrod postaci, ktore pojawiają się na scenie bądz na ekranie są wielcy, przeciętni i maluczcy
Richard Burton i James Mason z pewnoscią nalezeli do największych Miary ich wielkosci nie nalezy wszakze szukac w licz bie odegranych rol, ani tez w roznorodnosci charakterow w ktore przyszło im się wcielac Ich kunszt polegał raczej na metodzie podług ktorej uprawiali swoje aktorstwo byli tworcami, a nie odtworcami rol

Mam takie wrazenie, ze nie wszyscy zdawali sobie sprawę, kim naprawdę był Mason, w szczegolnosci zas, kim rzeczywiscie był Burton Pomijam fakt, ze w gruncie rzeczy nie wszystko co najcenniejsze w dorobku obu aktorow trafiło na ekrany polskich kin Przeciętny bywalec kina czy teatru, woli raczej przeczytac plotkę, odkryc jakąs sensację, zaglądnąc w prywatne zycie swojego idola, niz zastanowic się nad jego zawodową perfekcją
Tak się składa, ze zarowno Burton jak i Mason byli trochę dziwakami i często, z roznych zresztą powodow, goscili na łamach czasopism typu "Enquirer", albo "Globe" Pierwszy uwielbiał skandale, drugi nienawidził rozgłosu, Burton celował w rolach mocnych, nieco grubiansk*ich ludzi*, podczas gdy Mason z upodobaniem grywał dystyngowanych arystokratow Byli zatem krancowo rozni i doprawdy trudno byłoby doszukac się w ich zyciu jakiejkolwiek zbieznosci Poza tą, naturalnie, ze byli wspaniali
Burton i Mason będą miec z pewnoscią dziesiątki szczegołowych biografii, nie zamierzam zatem opowiadac Panstwu ich zyciorysow Chciałbym jednak krotko przypomniec kim byli i jak wiele znaczą w dorobku X Muzy

James Mason (1909-1984)

RICHARD BURTON

(1926 - 1984)

Był wielkim aktorem, adoratorem pięknych kobiet i wielbicielem mocnego alkoholu Miał takze charakterystyczny, głęboki głos jak gdyby stworzony do wypowiadania fraz z teatralnej sceny W rzeczy samej, Richard Burton zaczynał od teatru, występował w teatrze przez szereg lat i jego pozniejsza kariera w filmie była w jakims sensie kontynuacją tamtych wczesniejszych dokonan Innymi słowy, Burton w sposobie gestykulacji i mówienia przypominał bardziej aktora teatralnego zdawał się ignorowac fakt, ze sledzi go kamera i ze ta kamera bezlitosnie wychwyci kazdy niepotrzebny gest, kazde zbyteczne poruszenie Moze własnie ta ignorancja spowodowała, ze w przypadku Burtona, teatralnosc na planie stanowiła jakąs nową wartosc, była czyms cennym Szczegolnie działo się to w filmach, ktore swą konstrukcją przypominały sztuki, jak "Becket", "Who's Afraid of Virginia Wolf", "The Spy Who Came in From The Cold", czy "Equus"
Burton otwarcie przyznawał, ze nie rozumie mechanizmu powodzenia filmow Gdy wydawało mu się, ze zrobił cos wielkiego, przychodziła totalna klapa, i na odwrót
Nazwisko Burtona stało się z czasem nie tylko synonimem wielkiego aktorstwa Mniej więcej od połowy lat 60-tych zaczyna się historia jego znajomosci z Elizabeth Taylor Ich pierwszy wspolny film "Cleopatra" wzniecił mnóstwo kontrowersji wokół sposobu w jaki Burton i Taylor odegrali swoje role było to wszystko nadto autentyczne, szczególnie dla niezwykle purytanskich Amerykanow Wkrotce potem Elizabeth po raz pierwszy została jego zoną
Temperamenty obydwojga aktorów podobno nie bardzo pasowały do siebie, choc konstatacja ta ma sens tylko w ich zyciu prywatnym
W filmie, na szczęscie, było trochę inaczej Burton i Taylor stworzyli duet, który zachwycał wszystkich bez wyjątku Liz'n'Dick, jak ich nazywano, grali wspolnie w wielu filmach, a ukoronowaniem ich powodzenia był Oscar dla Liz za rolę we wspomnianym juz "Who's Afraid of Virginia Wolf" Pomimo małzenskich perypetii (rozwod, ponowny slub w 1975 roku i po kilku miesiącach jeszcze jeden rozwód) Burton i Taylor okreslili się mianem dozgonnych przyjacioł i trudno wątpic, ze było inaczej
Richard Burton pojawił się na ekranie 54 razy 54 kreacje mniej lub bardziej udane, ale nigdy złe Debiutował w 1948 roku w filmie "The Last Days of Dowlyn", a ostatni raz pokaze się w obrazie "Nineteen Eighty Four" - rekonstrukcji powiesci George'a Orwella (film ten nadal jest w fazie kręcenia) Romans z filmem w niczym nie zakłocił jego teatralnych pasji Zdaniem wielu krytykow, był najlepszym odtworcą rol klasycznych, najwspanialszym aktorem Wielkiego Szekspira
Pracował do konca pomimo kłopotów ze zdrowiem, pomimo swojego nałogu W rozmowie z dziennikarzem BBC wyznał wprost, ze jest alkoholikiem i ze bardzo cierpi z tego powodu Szalencza praca i zmagania z chorobą musiały w koncu zaowocowac Richard Burton zmarł parę dni temu w wieku zaledwie 58 lat
Jego burzliwe zycie przeminęło jak mgnienie oka, a przeciez dla wielu z nas stał się legendą, ktorą nieprędko zapomnimy Odszedł dokładnie tak, jak mowi fragment poezji Dylana Thomasa, jego ulubionego autora " Nie wchodz subtelnie w tę dobrą noc "

JAMES MASON

(1909 - 1984)

Koledzy mówili o nim, ze jest aktorem obsesyjnie starannym, ale jednoczesnie zdumiewająco niekaprysnym Jesli te dwie cechy złozyc razem, powstaje sylwetka artysty, o którym kazdy rezyser moze jedynie marzyc Pewnie tutaj własnie tkwi tajemnica imponującego dorobku Jamesa Masona 130 niewiarygodnie róznych ról
Był więc sadystycznym Svengali ("The Seventh Veil"), irlandzkim rebeliantem ("Odd Man Out"), szalonym zeglarzem ("Pandora And The Flying Dutchman"), zalkoholizowanym aktorem ("The Star is Born"), marszałkiem Rommelem ("Five Fingers and Desert Fox") i bezwzględnym sędzią ("The Verdict") Dzieje jego kariery są równie niezwykłe Zanim pojawił się na scenie, studiował w Cambridge, by pozniej stac się wziętym architektem
To nie było jednak to, o czym marzył Mason W 1931 roku, najzwyczajniej wzgardził tym typem kariery i rozpoczął swoją przygodę z teatrem
Grał w najbardziej renomowanych teatrach brytyjskich, jak Old Vic Theatre i Gate Theatre w Dublinie, był jednym z najgłosniejszych aktorow klasycznych (obok Richardsona, Oliviera, Gielguda i Burtona)
Praca w filmie nie sprawiała mu chyba tak duzej satysfakcji, aczkolwiek nie stronił od niej Mason miał nie najlepsze zdanie o ludziach, ktorzy organizowali filmową produkcję, często oskarzając ich o zabijanie tego, co w filmie jest i powinno stac się najpiękniejsze

James Mason nie przepadał za rozgłosem, autoreklamą Uznawany był za dziwaka i człowieka szalenie skrytego O jego prywatnym zyciu krązyły legendy, do ktorych on sam nie przywiązywał zadnej uwagi

Janusz PIETRUS

Mecenas January

PRAWO I TY

BANKRUCTWO I PRAWA WIERZYCIELI

Kanadyjska federalna ustawa o bankructwie - *The Bankrupcy Act* - obowiązuje od roku 1950 i odnosi się do wszystkich osób i korporacji prowadzących działalnosc gospodarczą w Kanadzie, z wyjątkiem farmerów, rybaków i osób uzyskujących mniej niz $2500 rocznie z tytułu wynagrodzenia za pracę lub prowizji

Ustawa ta ma spełniac trzy zadania, w intencji jej twórców

Po pierwsze, ma zapewnic jednolite traktowanie przypadków niewypłacalnosci, na terytorium całej Kanady

Po drugie, ma zapewnic sprawiedliwy podział majątku dłuznika między wierzycieli

Po trzecie wreszcie, ma uwolnic uczciwego dłuznika od dalszych zobowiązań

Sądy do spraw bankructwa
Courts of Bankrupcy

- W Brytyjskiej Kolumbii, Nowej Szkocji i Nowej Fundlandii rolę sądu do spraw bankructw pełnią Sądy Najwyższe - Supreme Courts - każdej z tych prowincji

- W Albercie bankructwami zajmuje się jedna z izb Sądu Najwyzszego Nosi ona nazwę *the Trial Division*

- W Ontario - Sąd Najwyzszy prowincji Ontario *(the Supreme Court of Ontario)*

- W Quebecu - Sąd Najwyzszy prowincji, który nosi tam nazwę *the Superior Court*

- W prowincjach Manitoba i Saskatchewan - sąd o nazwie *the Court of Queen's Bench* ("Sąd Ławy królewskiej")

- Na Wyspie Księcia Edwarda - *the Supreme Court of Judicature*

Dobrowolne bankructwo
Voluntary assignment

Moze się zdarzyc, ze dłuznik, z najrózniejszych powodów, znajdzie się w sytuacji, w ktorej nie jest w stanie wywiązywac się ze swych zobowiązan - spłacac zaciągniętych długów

W takiej sytuacji dłuznik moze przekazac swoj majątek (zasoby finansowe, wyposazenie, wszystko co składa się na własnosc osoby lub firmy) specjalnemu urzędnikowi - zarządcy masy upadłosci Angielski tytuł urzędnika - *Receiver in Bankrupcy* Z kolei zarządca masy upadłosci wyznacza kustosza - *custodian* - ktory przejmuje firmę dłuznika do czasu, kiedy wierzyciele wyznaczą kuratora - *trustee* - ów trustee będzie następnie nadzorował rozwiązanie niewypłacalnej firmy

WYCIECZKI W ZNANE I NIEZNANE

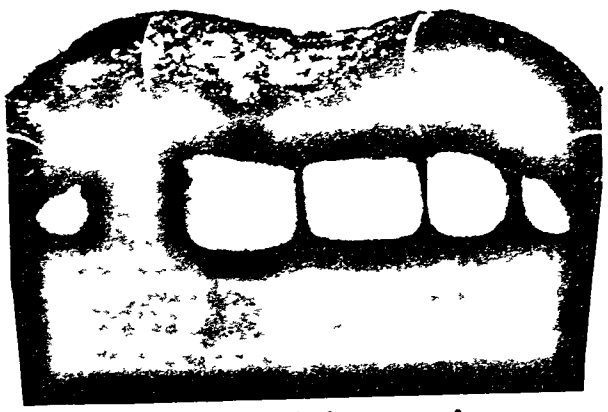

Czy będziemy się przeprowadzali w Kosmos?

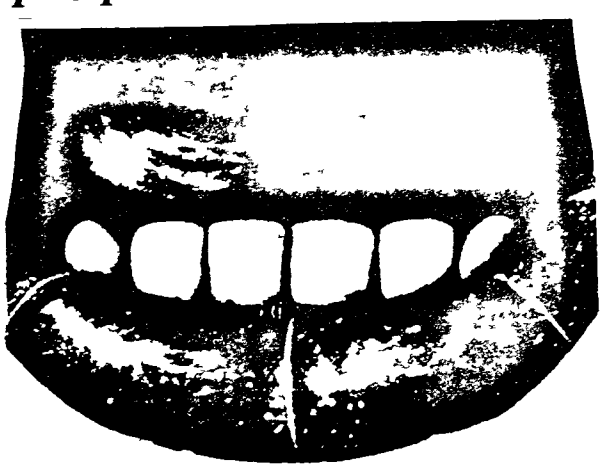

Wygląda na to, ze zostaniemy do tego zmuszeni, a raczej, ze zmusimy się sami Naukowcy twierdzą, ze juz pod koniec naszego stulecia zabraknie nam srebra, cyny i uranu, a reszta minerałow starczy nam do roku 2050 Obliczono np ze zasoby miedzi przy obecnym stopniu zuzycia starczą na ok 36 lat

Naturalnie nie tylko niedobor podstawowych składnikow mineralnych moze nas zmusic do szukania nowego domu w dalekim wszechswiecie Podstawowym problemem naszej Ziemi jest w tej chwili stopien zanieczyszczenia srodowiska naturalnego Eksperci z Massachussets Institute of Technology obliczyli, ze kazdego roku unosi się w powietrze ok 20 mld ton dwutlenku węgla Zastraszająco zwiększa się ilosc ołowiu, ktory odkłada się w lodach Grenlandii W tkankach tłuszczowych Eskimosow i Papuasow znaleziono ogromne ilosci DDT

Nie sposob zapomniec rowniez o szerzącym się na swiecie problemie głodu i niedozywienia Juz teraz - według badan UNESCO - 400 - 500 mln dzieci cierpi na krancowe niedozywienie Na jak długo starczy nam jeszcze zywnosci?

Oczywiscie, grozą nam rowniez inne katastrofy - przegrzanie powierzchni Ziemi, zniszczenie oznonosfery, przeludnienie, wojna nuklearna

Nikt juz nie kwestionuje mozliwosci wielkiej przeprowadzki do sztucznych miast zbudowanych na sztucznych planetach Profesor Gerard O'Neill z Uniwersytetu w Princeton opracował plan skonstruowania takiego miasta, czy tez raczej osiedla kosmicznego Na to, abysmy technicznie byli zdolni do masowego exodusu potrzeba nam podobno jeszcze tylko 50 - 100 lat, według danych opracowanych przez naukowcow z NASA

Cóz więc nam zostało? Amerykanski specjalista Walter L Hurd zawarł to stwierdzenie w jednako smutnej i jednako smiałej alternatywie - "Wszechswiat albo nicosć" Czas pokaze, co wybierzemy!!!

MARAX

U W A G A

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE (TORONTO) CREDIT UNION LTD.
2150 BLOOR ST. W.
(Wejście od wschodniej części budynku)
TEL. 762-9523

Konta depozytowe	9½%	rocznie
Specjalne konta depozytowe (minimalny depozyt $5000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	9%	rocznie
	11%	
3-miesięczne certyfikaty	11%	rocznie
6-miesięczne certyfikaty	11%	rocznie
1-roczne certyfikaty	11%	rocznie
3-letnie certyfikaty	10½%	rocznie
3-letnie certyfikaty Non-redeemable	11½%	rocznie
RRSP i RHOSP	9½%	rocznie
Pozyczki personalne	16%	rocznie
Hipoteki	15½%	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
CODZIENNIE od 12 do 2.30 po poł. i od 7.30 do 9 wiecz.
WTORKI tylko od 12 do 2.30 po poł. oraz SOBOTY od 10 do 12.30

Członkostwo w jakiejkolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

CREDIT UNION
SW STANISŁAWA
i SW KAZIMIERZA

220 Roncesvalles Ave tel. 537 2181 | 2987 Bloor Str W tel 236-1225 | 12 Denison Ave tel 863-0996

PRAGNIESZ STAĆ SIĘ WŁAŚCICIELEM DOMU, DZIAŁKI BUDOWLANEJ, DOMKU LETNISKOWEGO?
STAŃ SIĘ NIM PRZY POMOCY NAJWIĘKSZEJ NA SWIECIE PARAFIALNEJ

CREDIT UNION ŚW STANISŁAWA I ŚW KAZIMIERZA
KTÓRA OFERUJE NA POWYZSZE CELE
TRZY TYPY HIPOTEK;

O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU 13½%
ZAMKNIĘTE — 13½%
OTWARTE — 14½%

WSZYSTKIE UBEZPIECZONE NA ZYCIE DO SUMY $ 30 000 00

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL ADDISON ON BAY LIMITED

PONTIAC, BUICK, CADILLAC
Szeroki wybór nowych i uzywanych samochodów Uzywane samochody mają do nabycia roczną gwarancję na (Parts & Labour)

GENERAL MOTORS
pozyczka na samochód
Specjalizuję się w otrzymaniu pozyczki na samochód dla nowo przybyłych
minimalna wpłata
niskie miesięczne spłaty

Specjalne ceny dla Rodaków oferuje tylko
ARNOLD PENK
(Wyróżniony przez GM jako "Senior master salesman")
PO WSZELKIE INFORMACJE NA TEMAT SAMOCHODÓW LUB UBEZPIECZEN PROSZĘ DZWONIĆ **964-3211** LUB DO DOMU W KAŻDYCH GODZINACH **731-0757** ZOSTAWIAJĄC NAZWISKO I NUMER TELEFONU
832 BAY ST., TORONTO (przy College St.).

poradnia zaufanie

"Głuchy telefon"

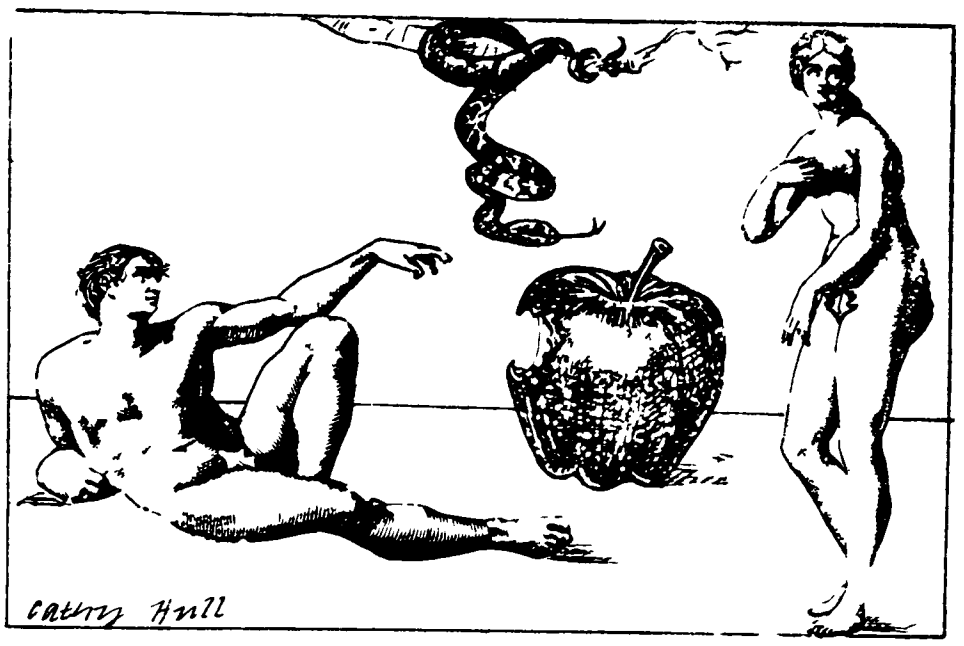

Pani Elzbieta Z pisze

"Jestem juz dziesięc lat po slubie, mam dwoje dzieci i męza, z ktorym jakos wciąz nie mozemy się do konca porozumiec To nie jest sprawa języka, mówimy w domu po polsku Trudno mi to nawet okreslic On widzi tylko swoj punkt widzenia, swoje racje, a moje jakby nie istniały Zapomina to wszystko, o czym ja mowię i o co go proszę, (nawet to, co ma zlatwic w miescie), ale o swoich sprawach pamięta Myslę, że to wszystko przez to, ze jest egoistą"

Nasza odpowiedz

Ogólnie rzecz biorąc problem Pani lezy w sferze KOMUNIKOWANIA SIĘ Porozumiewania się w sensie **psychologicznym**, a nie lingwistycznym

Jakze łatwo jest nam się czasem porozumiec nawet naszym niedoskonałym (a zdarza się, ze i całkiem koslawym) angielskim z kims, kto naprawdę **chce** nas zro*zumieć, kto* **chce** nam pomóc i usiłuje się wczuc w to, co staramy się nieudolnie przekazac O takim kims mówimy, ze jest sympatyczny, przyjacielski i zyczliwy Niezaleznie od bariery językowej

Rownoczesnie, jakze trudno jest nam się czasem porozumiec w naszym własnym, ojczystym przeciez języku z kims, kto nie wkłada zadnego wysiłku w to, by pojąc o co nam chodzi, kims kto traktuje nas "z góry" lub od niechcenia, kims, kto daje nam poznac, ze "on i tak ma rację", czy kims, kto po prostu lekceważy to, co mowimy

KOMUNIKOWANIE się nie jest więc sprawą słów i języka To sprawa kontaktu psychologicznego pomiędzy ludzmi To sprawa ich motywacji, emocji, spostrzegania, osobowosci, ale i sytuacji, ktora moze polepszac lub pogarszac komunikowanie się

ETYKIETKA

Jedną z podstawowych przeszkód w prawidłowym komunikowaniu się jest ETYKIETKA Etykietka, którą obdarzamy partnera rozmowy "Egoista" "Mruk" "Nudziarz" "Dyletant" Zgodnie z nadaną partnerowi etykietką spostrzegamy go i zgodnie z nią zniekształcamy to, co on nam przekazuje Byle tylko owej etykietki nie zmienic Nikt nie lubi - nawet przed samym sobą - przyznac się, ze się pomylił Więc lepiej trwac przy etykietce Chocby była ona fałszywa

Etykietka "przyklejona" mężowi przez autorkę listu "EGOISTA" jest szczególnie niebezpieczna Pozwala nie zauwazac wszelkich tych przejawow jego zachowania, ktore trzeba by było uznac za NIEEGOISTYCZNE Pozwala zbywac milczeniem czynione przez męza proby, by zrobic cos dla innych i zrozumiec ich Pozwala nie myslec o **przyczynach** trudnosci męza i o tym, jak pomoc mu rozwiązac jego problem

Trudnosci w komunikowaniu się z innymi ludzmi są bowiem takim samym problemem psychologicznym jak kazdy inny Wymagają na ogół zewnętrznej interwencji Trudno bowiem NAUCZYC się komunikowac **bez** drugiego człowieka

Komunikowanie się jest zresztą umiejętnoscią wyuczoną Nikt nie rodzi się jako dobry komunikator Po to, by nauczyc się skutecznego komunikowania się, nalezy przede wszystkim poznac nasz własny STYL komunikowania się Jego wady i zalety

NIEPARTNERSKI STYL KOMUNIKOWANIA SIĘ

Wyobraźmy sobie następującą rozmowę

Żona Własnie dzwoniono z banku, ze nie mamy pokrycia na ostatni czek, który wypisałes

Mąz Pokaz mi ksiązeczkę czekową!

Żona Juz przynoszę

Mąz (oglądając ksiązeczkę) Zawsze wiedziałem, ze nie masz pojęcia o rachunkach, ale zeby do tego stopnia Żeby nawet nie umieć prowadzic rejestru poządnie!

Zona Starałam się

Mąz Oczywiscie, z całą pewnością pomyliłas się, jak zwykle w rachunkach, a ja się muszę za ciebie wstydzic itd

•

Popularna małzenska sytuacja typu dominacja (mąz) - podporządkowanie (zona)? Tak, ale nie tylko Równiez problemy KOMUNIKACYJNE

Popatrzmy na cechy charakterystyczne stylu komunikowania się męza

- niezwracanie uwagi na zdanie i racje partnera rozmowy,
- lekceważenie partnera i niedopuszczanie go do głosu,
- komentowanie sytuacji wyłącznie z własnego punktu widzenia,
- wypowiadanie negatywnych ocen pod adresem partnera,
- wartosciowanie jego zachowania ("dobre" lub "złe"),
- unikanie jakiejkolwiek informacji zwrotnej na własny temat ze strony partnera

Taki własnie styl komunikowania się zwany jest NIEPARTNERSKIM Rozmowa prowadzona w tym stylu jest zwykle zdominowana przez jedną osobę, uważającą się za wazniejszą i mądrzejszą, która stara się w mniej lub bardziej posredni sposób zmusic partnera do uznania jej racji Z przyjęcia pozycji PODPORZĄDKOWANIA W tego typu komunikacji nie ma miejsca na WYMIANĘ mysli, na dyskusję, na wielosc poglądów, na szacunek i tolerancję wobec drugiego człowieka i jego opinii Jest tylko JEDNOKIERUNKOWY PRZEKAZ Z gory na dół Jak od zwierzchnika do podwładnego

PARTNERSKI STYL KOMUNIKOWANIA SIĘ

Wyobrazmy sobie, ze przytoczona wczesniej scena przebiega w nieco inny sposob

Zona Własnie dzwoniono z banku, ze nie mamy pokrycia na ostatni czek, który wypisałes

Mąz O jej, rozumiem Cię, to bardzo nieprzyjemna sytuacja

Żona Jak to się mogło stac?

Mąz Myślę, ze trzeba będzie sprawdzic nasz rejestr w ksiązeczce czekowej, zaraz ją przyniosę

Zona Doskonale

Mąz Policzmy razem, ja sam mogę się pomylic Zgadzasz się?

Żona Dobrze itd

Tak - to jest właśnie PARTNERSKI styl komunikowania się Zakłada on

- szacunek i tolerancję dla poglądów partnera,
- poszukiwanie i akceptowanie informacji zwrotnych o własnym zachowaniu ze strony partnera,
- niewartosciowanie i nieocenianie wypowiedzi partnera,
- zachętę do **wspólnych ustaleń, przemyśleń** i dyskusji,
- pytanie partnera o zgodę, gdy wysuwa się jakąs inicjatywę,
- próbę spojrzenia na sytuację **oczami** partnera,
- próbę **wczucia się** w jego przezycia i myśli

Całkowicie partnerski styl komunikowania się wydaje się byc tylko utopią, ale im więcej elementów partnerskich zawiera nasze komunikowanie się, tym większa jego skutecznosć Brak niedomówien, przemilczen i zniekształcen Brak niepotrzebnych frustracji

Oczywiscie, bywają tez szczególne sytuacje, kiedy jedynym skutecznym sposobem komunikowania się jest styl niepartnerski - szczegolnie gdy wymagane jest reagowanie na rozkaz czy polecenie natychmiastowo i bez zastanowienia A więc pozar, powódz, wojsko, wypadek Nie czas wtedy na "partnerskie" dyskusje i negocjacje - trzeba działac i wydawac polecenia

ANALIZA TRANSAKCYJNA

Jedna z bardziej interesujących współczesnych koncepcji psychoterapeutycznych, zwana ANALIZĄ TRANSAKCYJNĄ próbuje pójsc znacznie głębiej w tresc komunikowanego przekazu

Teoria ta zakłada, ze w procesie komunikowania się w kazdym z nas - zalezne od sytuacji - ujawnia się Dziecko, Rodzic lub Dorosły

Nasz wewnętrzny Rodzic dyktuje nasz system wartosci i nasze normy, powiada nam jak **powinnismy** się zachowac, a jak nam nie wolno Nagradza i karze wyrzutami sumienia

Nasze wewnętrzne Dziecko to wszystkie nasze uczucia, nasza spontanicznosc, tworczosc, nasz bunt sprzeciw rzeczywistosci

Nasz Dorosły działa jak komputer, zbierając i transformując uzyskane informacje oraz pomagając rozwiązac sytuacje konfliktowe w mozliwie zrównowazony, optymalny sposób

Trudności w procesie komunikowania się wynikają stąd, ze rózne aspekty naszej osobowości biorą górę w róznych sytuacjach Czasem jest to Dorosły, czasem Rodzic, a czasem Dziecko Tymczasem nasz partner nie zdaje sobie z tego sprawy Jest zdezorientowany zródłem konfliktów

Staje się zródłem konfliktów

Przyjrzyjmy się przykładom

Sytuacja Pierwsza

Mąz Aniu, czy nie wiesz, gdzie jest nasza ksiązeczka czekowa?

Zona Janku, nie jestem pewna, ale ostatnio widziałam ją w drugiej szufladzie od góry w naszej szafce w sypialni

Komunikują się tu *Dorosły z Dorosłym* Przekaz jest dojrzały i bogaty w informacje Partnerski

Sytuacja Druga

Mąz Aniu, czy nie wiesz, gdzie jest nasza ksiązeczka czekowa?

Żona Dlaczego tak wrzeszczysz na mnie?

Typowy przekaz niepartnerski

Komunikują się tu Dorosły (mąz) z Dzieckiem (zona), reagującym tak, jakby mąz był nie Dorosłym lecz Rodzicem Jest to oczywiscie potencjalne zródło konfliktu małzenskiego

Sytuacja Trzecia

Mąz Aniu, czy nie wiesz, gdzie jest nasza ksiązeczka czekowa?

Zona Ty nigdy nic nie położysz na miejsce Jak mozna byc bałaganiarzem cały czas?

Przekaz niepartnerski

Komunikują się tu Dorosły (mąz) z Rodzicem (zona), reagującym tak, jakby mąz był nie Dorosłym, lecz Dzieckiem Sytuacja taka jest rowniez bardzo częstym zródłem konfliktów małzenskich

Uswiadomienie sobie tego, jaką część naszej osobowosci "uruchamiamy" w róznych sytuacjach społecznych i w jaki sposób staje się to przyczyną trudnosci komunikacyjnych jest podstawą rozwiązania naszych problemów z innymi ludzmi Obserwujmy więc baczniej siebie i naszych rozmowców Moze jestesmy zbyt często Dzieckiem lub Rodzicem, a zbyt rzadko Dorosłym?

I wikłamy się w niepotrzebne trudnosci komunikacyjne w zabawę w "głuchy telefon" w całkiem niezamierzony i nieoczekiwany sposób

Dr Zofia BOŃCZA

MODA

WIKTORIAŃSKIE TĘSKNOTY

Prawie kazdy pamięta emocje przy odkrywaniu starych skarbow na strychu i swoiste wzruszenie przy oglądaniu dagerotypow babci w rodzinnym albumie

Dla Kanady epoka wiktorianska to niemal prehistoria, zas posiadanie przedmiotow zdjęc, mebli z tego okresu, podnosi rangę posiadacza Ot, taki nieszkodliwy lokalny snobizm

Przyznac trzeba, ze epoka miała swój czar powłoczyste suknie, kapelusze z woalkami, bluzki z wysokimi koronkowymi kołnierzami

Szczególnie malownicze były letnie kapelusze z rafii udekorowane kwiatami lub drapowanym muslinem I własnie tego rodzaju kapelusze przydają współczesnym strojom cos z tamtych lat

Dla lubiących tradycję znowu zawitała fala retro Scislej mówiąc jest to falka Moda ta w "wielkiej modzie" zajmuje obecnie tylko malenki kącik

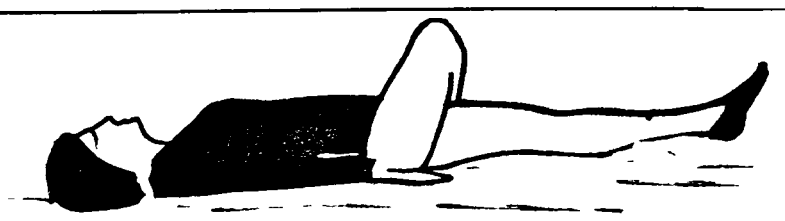

Joga na emigracyjny stres

ĆWICZENIE WSTĘPNE DO LOTOSU IV

Kładziemy się na plecach i zakładamy prawą stopę na lewą pachwinę Robiąc wdech, odchylamy kolano i staramy się dociągnąc do ziemi Pozycję i oddech przetrzymujemy przez kilka sekund Ciało jest napięte Robiąc wydech prowadzimy kolano do pozycji wyjsciowej Ciało rozluznia się Cwiczenie powtarzamy kilka razy obiema nogami

pomoc

Paczki do Polski

- SPECJALIZUJEMY SIĘ W PACZKACH NA ZLECENIE
- PACZKI PAKOWANE SĄ W NIEMCZECH ZACHODNICH I DOSTARCZANE DO DOMU ODBIORCY NA TERENIE CAŁEJ POLSKI W TERMINIE OK 15 25 DNI
- PACZKI EXPRESOWE DORĘCZAMY W OK 7 10 DNI Dodatkowa dopłata wynosi $6
- CENY W DOLARACH KANADYJSKICH W CENACH ZAWARTY JEST KOSZT TRANSPORTU
- ANI ODBIORCA ANI NADAWCA DO NASZYCH CEN NIC WIĘCEJ NIE DOPŁACAJĄ
- PRZESYŁAMY PISEMNE POTWIERDZENIE ODBIORU
- W RAZIE ZAGINIĘCIA PACZKI GWARANTUJEMY WYSŁANIE PACZKI O TEJ SAMEJ WARTOSCI NA NASZ KOSZT
- NAJMNIEJSZE ZLECENIE $20 LUB 5 KG
- PRZESYŁAMY RÓWNIEŻ TANIO PIENIĄDZE DO POLSKI

Dodatkowe informacje przyślemy na zyczenie

DATKI NA KOSCIOŁY W POLSCE PRZESYŁAMY BEZPŁATNIE

JAK WYSŁAĆ PACZKĘ

1 Wytnij nasze ZLECENIE WYSYŁKI PACZKI
2 Zaznacz ilość zamawianych artykułów i zsumuj ich wartosci
3 Na oddzielnej kartce wyraznie napisz swój adres i telefon oraz adres odbiorcy w Polsce
4 Wyslij w zaadresowanej do nas kopercie ZLECENIE WYSYŁKI PACZKI kartkę z adresami oraz money order lub czek (płatny dla SAP) na kwotę rowną wartosci paczki

ZLECENIE WYSYŁKI PACZKI

ZLECENIA PROSIMY PRZYSYŁAC NA ADRES (tylko dla korespondencji)

DZIAŁAMY OD 1982 ROKU
CIESZYMY SIĘ ZAUFANIEM RODAKÓW NADAJĄCYCH PACZKI Z 5 KRAJÓW

SAP pomoc
1180 Mississauga Valley Blvd
Unit 24
MISSISSAUGA ONTARIO
L5A 3M9 Canada

	ARTYKUŁY DO WYBORU		$Can	szt
1	Szynka konserwowa	900 g	6 20	(__)
2	Szynka konserwowa	450 g	3 20	(__)
3	Szynka mielona	340 g	1 80	(__)
4	Salami	900 g	6 10	(__)
5	Pasztet	200 g	1 10	(__)
6	Bekon	450 g	2 80	(__)
7	Wieprzowina w konserwie	300 g	1 90	(__)
8	Wołowina w konserwie	400 g	2 50	(__)
9	Sardynki w oliwie	125 g	0 90	(__)
10	Makrela w pomidorach	125 g	0 90	(__)
11	Filety śledziowe	200 g	1 40	(__)
12	Ser twardy w kawałku	500 g	4 90	(__)
13	Masło w puszce	1 kg	5 90	(__)
14	Margaryna	500 g	1 20	(__)
15	Olej roślinny	1 litr	2 20	(__)
16	Dzem pomarańczowy	450 g	1 50	(__)
17	Miód naturalny	450 g	2 90	(__)
18	Ananas w puszce	750 g	1 25	(__)
19	Brzoskwinie w puszce	750 g	1 20	(__)
20	Koktail owocowy w puszce	750 g	1 30	(__)
21	Figi suszone	250 g	1 40	(__)
22	Rodzynki	200 g	1 10	(__)
23	Migdały	200 g	1 60	(__)
24	Orzeszki ziemne	200 g	1 40	(__)
25	Herbata w torebkach	25 szt	1 20	(__)
26	Herbata w wiórkach	500 g	4 30	(__)
27	Kawa ziarnista	500 g	3 50	(__)
28	Kawa instant typu "Nesca"	100 g	2 30	(__)
29	Kakao	250 g	2 30	(__)
30	Czekolada do picia w proszku	800 g	3 60	(__)
31	Czekolada mleczna	100 g	0 80	(__)
32	Czekolada z bakaliami	100 g	0 90	(__)
33	Czekolada z orzechami	100 g	0 90	(__)
34	Batonik czekoladowy	1 szt	0 25	(__)
35	Cukierki owocowe z witaminami	500 g	2 30	(__)
36	Guma do zucia miętowa	12 szt	1 00	(__)
37	Guma do zucia owocowa	12 szt	1 00	(__)
38	Guma balonowa	12 szt	1 20	(__)
39	Pieprz czarny	100 g	1 00	(__)
40	Koncentrat pomidorowy	50 g	0 30	(__)
41	Kostki rosołowe (z kury) na 5 litrów		1 00	(__)
42	Kostki rosołowe (wołowe) na 5 litrów		1 00	(__)
43	Mleko w proszku	400 g	3 10	(__)
44	Infant formula w proszku	1 kg	10 70	(__)
45	MILUPA z bananami	300 g	3 10	(__)
46	MILUPA z mieszanymi owocami	850 g	7 70	(__)
47	Witaminy dla dzieci	100 szt	2 30	(__)
48	Aspiryna Bayer	20 szt	1 80	(__)
49	Wata	200 g	0 75	(__)
50	Pasta do zębów (duza)	150 g	1 20	(__)
51	Mydło toaletowe	100 g	0 50	(__)
52	Szampon do włosów	1 litr	2 30	(__)
53	Proszek do prania	3 kg	4 90	(__)
54	Proszek do szorowania	500 g	1 50	(__)
55	Płyn do mycia naczyń	1 litr	1 90	(__)
56	Zapalniczka gazowa	1 szt	0 90	(__)
57	Rajstopy damskie (małe)	1 szt	1 00	(__)
58	Rajstopy damskie (średnie)	1 szt	1 00	(__)
59	Rajstopy damskie (duze)	1 szt	1 30	(__)
60	Dżinsy Montana ozn r _____	1 szt	12 80	(__)

Kawa ziarnista	5 kg	29 00;	2 kg	12 50
Herbata w wiórkach	3 kg	22 50;	2 kg	16 00
Kakao	3 kg	24 00;	2 kg	17 00
Czekolada mleczna	30 szt	20 50;	20 szt	14 40
Czekolada z bakaliami	30 szt	23 00	20 szt	16 20
Czekolada z orzechami	30 szt	23 00;	20 szt	16 20
Batonik czekoladowy	30 szt	6 00;	20 szt	4 40
Guma do zucia	240 szt	14 00;	120 szt	8 20
Guma balonowa	240 szt	17 00	120 szt	9 90
Pieprz czarny	2 kg	17 00;	1 kg	9 00
Pomarańcze (świeze)	10 kg	16 40;	5 kg	8 90
Grejpfruty (świeze)	10 kg	17 40;	5 kg	9 50
Cytryny (świeze)	10 kg	17 40;	5 kg	9 50
Ananasy (świeze)	5 szt	10 00;	1 szt	2 30

MILUPA mi s k ml o bo ow (ce ml (o wul)
wo ml wzb g o a w ai bedn do r swoj i powl i
wit mi y i pi wi szki bl dowe c n iki do mie nia wodę

P iny i Ze ć owe ów i yml tyk Z ml Pa ski
wo ml tr po tow n ss odd i l i (hlod la)

Co z włosami?

Włosy zniszczone - IX

Nieodpowiednio zrobiona trwała czy bardzo częste farbowanie niszczą nasze włosy, czasem nawet bezpowrotnie odbierając im naturalny balans i zdrowy wygląd Tym bardziej więc pielęgnacja takich włosow powin na byc bardzo staranna - moze nie jest jeszcze za pózno Oto rady fryzjerów

Szampon - rodzaj szamponu powinien byc dobrany przez eksperta - lekarza lub fryzjera, do którego niezwłocznie nalezy się zgłosić po poradę Zalecany jest masaz skóry głowy p r z e d każdym myciem

Odzywki - aby przywrócic zniszczonym włosom ich naturalny połysk i zdrowy wygląd, trzeba uzbroic się w cierpliwosc Dobre rezultaty daje długotrwałe uzywanie "Hair Fixer" - preparatu firmy L'Oreal

Fryzura - im krótsze - tym lepiej i zdrowiej wyglądają A juz absolutnie bez zalu nalezy rozstac się z najbardziej zwykle zniszczonymi koncami

Farbowanie - absolutnie trzeba z farbowania zrezygnowac, dopóki włosy nie powrócą do dawnego stanu

Trwała - niestety, równiez trwała nie jest zalecana, ale jezeli juz się na nią decydujemy, nalezy przed jej zrobieniem uzyc duzej ilosci odzywek

Układanie - nie wolno suszyc suszarką - to pierwsza rada! Druga zas - nie zazywac sauny Doskonale robią wszelkie zele, galaretki i naturalnie odzywki

*****

UWAGA!
Od następnego numeru wznawiamy RUBRYKĘ KULINARNĄ

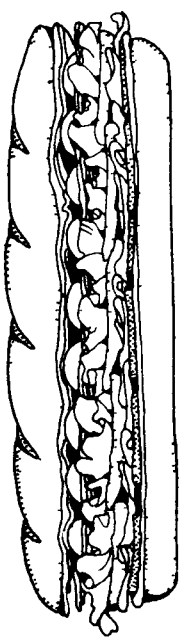

ZDROWIE

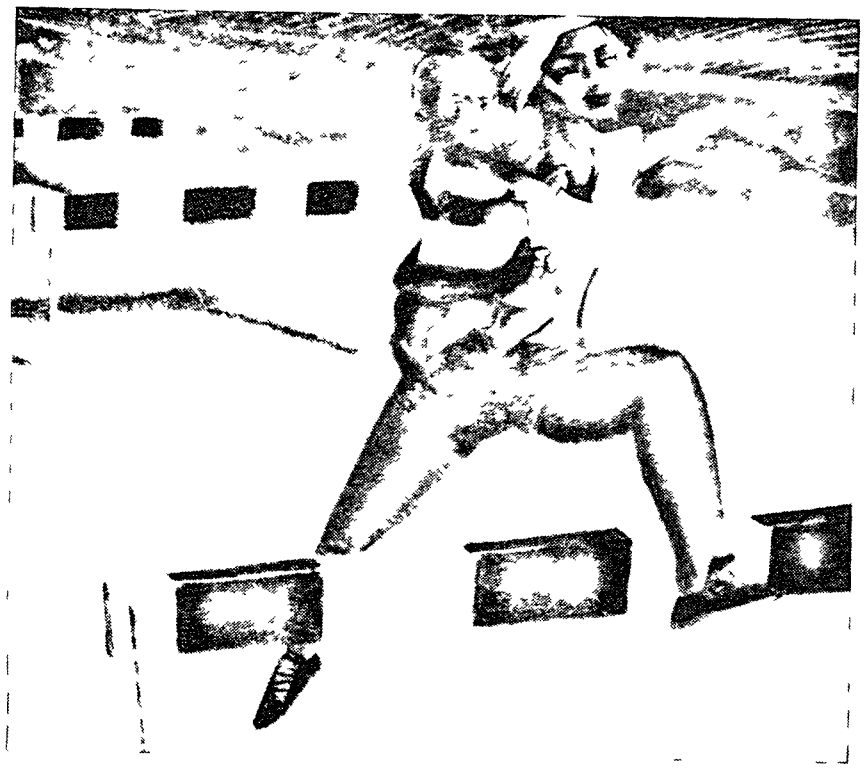

KOBIECOŚĆ I SPORT

Na zakonczonej juz szczęsliwie Olimpiadzie w Los Angeles pojawiła się nowa dyscyplina - maraton kobiecy Jedna z uczestniczek dosłownie przywlekła się do mety tracąc w koncu przytomnosc Większosc, bez oznak wyczerpania ukonczyła bieg

Natychmiast jednak odezwały się komentarze, ze bieg maratonski liczący ponad 42 kilometry jest niebezpieczny dla kobiet ze za uprawianie tej dyscypliny sportu mogą zapłacic rozległymi uszkodzeniami mozgu Nie były to opinie fachowe, natomiast zywcem wzięte ze stereotypow krążących od konca ubiegłego stulecia

W 1870 roku Augustus Kinsley Garden opublikował pracę "Cięzki grzech przeciw zyciu i zdrowiu oraz ich skutki dla ojca, matki i dziecka"
W pracy tej po raz pierwszy w XIX wieku uznał, iz mozna kobiecie pozwolic na trochę cwiczen - o ile uczynią z niej lepszą matkę przestrzegał jednak przed nadmiernym wysiłkiem, jednym z głownych grzechów przeciw zdrowiu

Nawiasem mówiąc równiez wysiłek intelektualny kobiety zdaniem autora miał byc rowniez takim grzechem, jako ze "absorbuje zyciową energię" niezbędną do pełnego rozwoju płciowych organow"

Na łamach *Canadian Journal of History of Sport* w latach 1873-80 toczyła się zazarta polemika czy uprawianie sportu wyczynowego przez kobiety moze szkodzic ich rozrodczej funkcji Przeciwnicy twierdzili, ze popularnosc sportu doprowadzi do "degeneracji rasy" do zaniku popędu płciowego i wreszcie do transwertyzmu i innych zboczen

Jeszcze w 1919 roku niejaki John Cowan w pracy "The Science of a New Life" nawoływał kobiety do noszenia gorsetow, ktore "chronią przed zbyt sprawną cyrkulacją krwi, a tym samym zapobiegają przekrwieniu i nadmiernemu pobudzeniu narządow rozrodczych" Noszenie gorsetów miało więc strzec niewiesciej cnoty Trudno wyobrazic sobie uprawianie sportow w gorsecie Sport więc z natury był podejrzany o rozbudzanie grzesznych podniet

O ile nazistowskie Niemcy nie probowały łączyc w oficjalnych sloganach sportu kobiecego z rozrodczoscią - a ich oficjalny slogan brzmiał "sprawnosc daje zadowolenie" w Ameryce utrzymywało się przekonanie, ze sprawnosc fizyczna powinna słuzyc głownie płodnosci

We wspomnianym magazynie Helen Lenskyj dowodziła w 1904 roku, iz uprawianie sportow przez kobietę zapewnia większą trwałosc związku małzenskiego, daje ujscie złym emocjom jak złosc, "wapory" i zazdrosc, a co najwazniejsze pozwala rozwinąc "okrągły biust"

W czasach gdy w Europie juz przyznano, ze sport moze przynosic kobiecie radosc samą w sobie w Ameryce pisano, iz dziewczęta wychodzące na stadion sportowy mają szansę zwrócic uwagę na siebie najbardziej atrakcyjnych fizycznie męzczyzn (reproduktorow!!) Udział jednak kobiet w zawodach olimpijskich daje typ skrajny (artykuł Randa Rogersa w 1929), ktory odbiera kobiecie czar i zdolnosc macierzynstwa

W latach 30-tych zauwazono, ze u wielu atletek czasowo zanika miesiączka W 1934 roku Agnes Waymon opublikowała artykuł, w którym ogłosiła niepoparte statystycznie rewelacje, iz szpitale w USA pełne są kobiet, które są kalekami w wyniku uprawiania niewłasciwych dyscyplin sportowych lub "własciwych" lecz w nadmiarze i cierpią na "przemieszczenie narządow" Sport nazwała nową formą eksploatacji Robiono wszystko by znie chęcic dziewczyny do udziału w igrzyskach

Jedna z torontonskich gazet w tym czasie pisała, ze "biegająca kobieta przypomina fruwającą kurę domową - pozbawioną dostojnosci i harmonii"

Gdy na olimpiadzie w 1928 roku po biegu na 800 metrow kilka zawodniczek omdlało, wiele autorytetów naukowych orzekło ze jest to dystans dla pan niebezpieczny W rezultacie przez 32 lata nie było biegu na 800 metrów na Olimpiadach Jeden z wiceprezydentow Olimpijskiego Komitetu, Brundage w latach 50-tych optował za zmniejszeniem ilosci dyscyplin kobiecych W jego ocenie kobiety o zbyt duzych stopach (za takie uznawał rozmiar 10) niskim głosie, umięsnione powinny byc równiez odsunięte od udziału w igrzyskach W zawodach powinny brac udział dziewczęta nie monstra - powiedział

Tenze Brundage w latach 60-tych protestował przeciw udziałowi w zawodach kobiet z Europy Wschodniej - jako "nie kobiecych" Domagał się szczegołowych badan płci Polska lekkoatletka Ewa Kłobukowska, ktora została uznana w takich badaniach chromosomowym męzczyzną, udowodniła swą kobiecosc na najwłasciwszym polu W parę lat po wykluczeniu jej ze sportu wyczynowego urodziła dziecko Monstrualne mięsnie czechosłowackiej zawodniczki Krotochwilowej, które mogły budzic podejrzenie o męskosc przestały niepokoic jurorów, gdy okazało się, ze Czeszka jest chromosomową kobietą Mięsnie jednak nadal uchodziły za cos szpetnego

Wydaje się, ze ostatnie 2 olimpiady pozwoliły mieszkancom tego kontynentu cieszyc się sportem jako takim, a nie jako wstępem do macierzynstwa Wszystkie sportsmenki przeszły przez siłowy trening

Po modzie na dzieci przyszła moda na sprawnosc, a silne dziewczyny stały się prawdziwą atrakcją i wzorem zdrowia

G F

MATRYMONIALNE

NIEZALEŻNIE materialna 34 lata, 2 dzieci pogodna szczupła poszukuje bratniej duszy Tel (519) 728-6808 A-11

KAWALER lat 28 na stałe w Kanadzie bardzo samotny, pogodnego usposobienia pozna panią do lat 30 o podobnym zainteresowaniu w celu matrymonialnym

POLKA 33 lata szczera sympatyczna i chyba atrakcyjna, od 2 lat w Kanadzie wsrod tłumu, a jednak samotna, pragnie poznac zdecydowanego na trwałą znajomosc, w konsekwencji małzenstwo, wysokiego, przystojnego kawalera (a w kazdym razie pana bez zobowiązan lat 30-38, ze wschodnie, Kanady (Ontario Quebec)

Chciałabym aby Pan ten był katolikiem, ktory w Kanadzie jest juz na tyle długo ze czuje się tu pewnie tak psychicznie jak i zawodowo , na tyle natomiast krótko ze czuje w sobie jeszcze ten polski romantyzm

Tylko powazne foto-oferty, wraz z adresem i telefonem proszę kierowac na adres Redakcji Dla A-333

KAWALER, 34, wysokiego wzrostu, przebywający w Kanadzie, pozna panią w odpowiednim wieku miłą, kobiecą, z poczuciem humoru i optymistycznym nastawieniem do zycia, zdecydowaną na zawarcie małzenstwa

KAWALER, lat 30, od 3 lat w Toronto, ustabilizowany, interesujący się poezją, muzyką klasyczną, filmem, z bardzo dobrą aparycją pozna Panią do lat 30 w celu nawiązania kontaktów towarzyskich, najchętniej z nowo przybyłej emigracji z kulturalnym obyciem i minimum srednim wykształceniem Powazne foto-oferty kierowac na adres E T Dla A 334

87 89

DRODZY PANOWIE JEŻELI JESTESCIE WOLNI I ŻYCZYCIE KORESPONDOWAC Z NASZYMI UROCZYMI PANIAMI W POLSCE PISZCIE DO NAS ZAŁĄCZAJĄC +15 00 NA CZŁONKOWSTWO A OTRZYMACIE BEZPŁATNIE FOTO, ALBUM PANI I DANE OSOBOWE

EWAPOL, GENERAL DELIVERY, PORT COQUITLAM, B C V3C 3V3

84-8

PACZKI DO POLSKI
NAJSOLIDNIEJ NAJTANIEJ
CHCESZ NAPRAWDĘ POMOC RODZINIE W POLSCE
WYSYŁAJ PACZKI **TYLKO** ZA POSREDNICTWEM FIRMY

TransCanPol
jedynej firmy posiadającej kanadyjski serwis w Polsce

GWARANTUJEMY

● dostawę paczki do drzwi odbiorcy ● ubezpieczenie przesyłki ● potwierdzenie odbioru przez odbiorcę na czwartej kopii dowodu nadania ● uprzejmą i miłą obsługę w Kanadzie i w Polsce ● rzetelną informację

UNIKACIE PANSTWO.

■ dodatkowych kosztów i opłat (portowych, lotniskowych i za serwis w Polsce, ktorego faktycznie firmy nie rozwozące paczek w Polsce nie wykonują)
■ rozkradnięcia paczki przez nieuczciwych magazynierow, ktorzy w firmach nie dowozących paczek do domow, mają czas na "kontrolowanie" zawartosci paczki, zanim zgłosi się odbiorca
■ oszczędzicie swoim najbliższym straty czasu i dodatkowych kosztow związanych z podrozą po odbior paczki

POROWNAJCIE PANSTWO RODZAJ OFEROWANEGO SERWISU - PEWNOSC CENY, A PRZEKONACIE SIĘ, ZE

TransCanPol
393 Roncesvalles Ave
Toronto Ont M6R 2N1 tel 535-9944

OFERUJE PANSTWU NAJTANSZY I NAJSOLIDNIEJSZY SERWIS

Posiadamy materiały do pakowania paczek
SZCZEGOŁOWYCH INFORMACJI UDZIELAJĄ NASZE BIURA TERENOWE I DEALERZY

ŚWIATOWY DUCHOWNY UNIVERSYTET BRAHMA KUMARIS

zaprasza całą publicznosc polską na program pt
"OCEAN POKOJU"
ktory odbędzie się w MEDICAL SCIENCE AUDITORIUM UNIVERSITY OF TORONTO I KING'S COLLEGE CIRCLE

SOBOTA, 1 WRZESNIA 1984
o godz 7 wieczorem

Honorowym gosciem będzie Dyrektor Głównego Zarządu BRAHMA KUMARIS w INDII z bogatym 48-letnim doswiadczeniem w tej dziedzinie wiedzy
Zgłoszenia proszę kierowac do
19 Lakeview Ave, TORONTO, ONT M6J 3B2
TEL (416) 537 - 3034

HOROSKOP TYGODNIA Z TELESKOPU ESMERALDY 18.VIII.-24.VIII.

BARAN
(Aries)
21 03 20 04

Wspaniały tydzien dla zakochanych Baranow Gwiazdy przyswiecają wszelkim romansom miłostkom i flirtom Natomiast Barany posiadające dzieci powinny poswięcic im nieco więcej czasu Wiele waznych dla ciebie rzeczy ktore dziac się będą w nadchodzącym tygodniu będzie miało powiązanie z religią i instytucjami koscielnymi Finansowo doskonale szczegolnie 20-ty będzie dobrym dniem na dokonywanie wszelkich finansowych transakcji Koniec tygodnia nalezy bezwzględnie poswięcic na wypoczynek drobne zakupy i drobne przyjemnosci

BYK
(Taurus)
21 04 21 05

Koniecznie zainteresuj się sportem to bowiem pomoze ci oderwac się od drobnych kłopotow na ktorych spiętrzenie narzekasz ostatnio Problemy związane z wychowywaniem dzieci stanowczo będą dominowac Na szczęscie jednak wszystkie twoje porpozycje zostaną zaakceptowane i to ci trochę poprawi humor Na horyzoncie wielce obiecujące rozmowy z przyjaciółmi i sąsiadami Sytuacja finansowa poprawia się bardzo powoli ale konsekwentnie więc nie musisz martwic się o przyszłosc

BLIZNIAKI
(Gemini)
22 05 21 06

Samotne Bliznięta mogą w nadchodzącym tygodniu całkiem stracic głowę i to w całkiem nieoczekiwanej sytuacji Nie staraj się pohamowac własnych emocji po co? Wiadomosc jaką otrzymasz 20-ego bardzo cię zmartwi ale polegaj na ludziach ktorzy są z dala od ciebie Nie wygląda na to aby mieli cię zawiesc Jezeli zas ktos irytuje cię na tyle ze spędza ci to sen z powiek postaraj się porozmawiac z nim wiele mozna w ten sposób wyjasnic W koncu tygodnia pamiętaj o zaległych rachunkach

RAK
(Cancer)
22 06 23 07

Nie będziesz zachwycony sposobem w jaki potoczą się wydarzenia ale niestety trzeba będzie się przyzwyczaic Za pózno juz na zmiany Zajmij się trochę własną osobą i poswięc nieco więcej czasu niz zwykle na sprawy higieny i pielęgnacji ciała 21 go rozmowa przeprowadzona ze starszym współpracownikiem pomoze poukładac wiele spraw Jezeli zas planujesz przeprowadzkę lub podroz 22 go gwiazdy patronują tego rodzaju przedsięwzięciom Natomiast w zadnym wypadku nie nawiązuj nowych kontaktow i koniecznie uwazaj na obcych

LEW
(Leo)
24 07 23 08

Dziwne i tajemnicze rzeczy dziac się będą w nadchodzącym tygodniu Wiele z nich zakrawac będzie na cud i trudno się będzie dziwic twojemu entuzjazmowi Warto jednak znalezc trochę czasu na to aby spędzic go z rodziną W pracy znakomicie Jestes doceniany a twoje wysiłki w pełni znajdują uznanie u zwierzchnikow 22 ego mozesz miec do czynienia z jakąs większą instytucją lub organizacją Partner ma problemy! Tylko Ty mozesz pomoc mu je rozwiązac W koncu tygodnia otworzą się przed tobą znakomite mozliwosci powiększenia dochodów!

PANNA
(Virgo)
24 08 23 09

Przed tobą bardzo trudne dni szczegolnie jezeli jestes obarczony jakąkolwiek odpowiedzialnoscią Kłopoty z dziecmi które wyraznie lekceważą sobie twoj autorytet Natomiast bardzo dobry okres na załatwianie spraw w duzych urzędach instytucjach lub biurach Unikaj jednak podejrzliwosci taka postawa na pewno nie zyska ci sprzymierzencow Koniec tygodnia przyniesie wiele pracy Pannom które uczą się lub studiują Jezeli zas myslałes o tym aby kupic sobie czworonoznego przyjaciela 22 ego będzie doskonałym po temu dniem

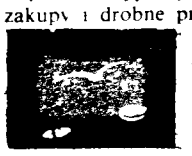

WAGA
(Libra)
24 09 -23 10

Unikaj ludzi ktorzy są w stosunku do Ciebie nastawieni w sposób zdecydowanie krytyczny Kontakty z nimi nie są bowiem w zaden sposob konstruktywne i tylko mogą przyniesc ci wiele kłopotów Warto natomiast wziąc się solidnie za pracę pamiętając o tym ze najpierw trzeba odrobic piętrzące się zaległosci Nie warto liczyc na pomoc współpracowników Jednemu z nich szczegolnie bowiem zalezy na tym aby skomplikowac twoją, i tak juz nie najlepszą, sytuację

SKORPION
(Scorpio)
24 10 22 11

W nadchodzącym tygodniu warto skonkretyzowac wreszcie wszystkie jesienne plany Mozesz spodziewac się powaznych kłopotow zdrowotnych w rodzinie Niewykluczone ze konieczny będzie zabieg ktory moze oszczędzic zycie jednemu z członków rodziny zycie w niepewnosci i stresie Wszystko jednak zakonczy się pomyslnie i nie ma sensu popadac w czarną rozpacz 22-ego byc moze zajdą w twoim zyciu bardzo powazne zmiany slub, rozwod drastyczna zmiana stylu zycia Będziesz jednak z tych zmian bardzo zadowolony

STRZELEC
(Sagittarius)
23 11 21 12

Jezeli masz jakies problemy podatkowe lub finansowe warto udac się po poradę do zaprzyjaznionego prawnika W zyciu uczuciowym pełny rozkwit - nowe przygody flirty randki romantyczne spacery po plazy i zazdrosny partner ktory nie bez powodu będzie czuł się oszukany W pracy wspaniale miłe niespodzianki i pełne uznanie ze strony przełozonych Staraj się za wszelką cenę o poszerzenie własnych horyzontow intelektualnych ktore ostatnio zawęziły się w drastyczny sposob Koniecznie zagraj na loterii lub na wyscigach

KOZIOROŻEC
(Capricorn)
22 12 20 01

W tym tygodniu uda ci się doprowadzic do konca wszystkie dawno zaczęte i trudne przedsięwzięcia Nie zapominaj o tym ze ktos starszy od ciebie oczekuje na oznaki pamięci postaraj się go nie rozczarowac 20-ego nie przegap otwierających się przed tobą mozliwosci tak zawodowych jak i finansowych W koncu tygodnia zas znowu wroci przeszłosc i dzięki temu uda ci się znalezc odpowiedzi na od dawna dręczące cię pytania 24-ego mozesz czuc się zaskoczony dziwnymi zachowaniami kogos z twego bliskiego otoczenia

WODNIK
(Aquarius)
21 01 19 02

Bardzo pomoze ci starszy mężczyzna Dzięki niemu bez trudu rozwiązesz wszystkie dręczące cię problemy i bez kłopotu uporasz się z nałozonymi na ciebie obowiązkami Podroz rozpoczęta 19-ego będzie nie bez znaczenia dla całej twojej przyszłosci Słusznie ze myslisz o diecie czas po temu najwyzszy W nadchodzącym tygodniu wszelkie sprawy łączące się z przyjaciółmi będą mocno akcentowane Ucieszą cię takze nowe nieoczekiwane dochody Koniecznie pamiętaj ze z cyfrą 3 związane jest obecnie całe twoje zycie

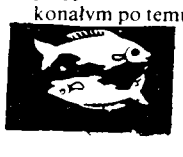

RYBY
(Pisces)
20 02 20 03

Mozesz się spodziewac dodatkowych dochodow Rozszerzy się rowniez bardzo zakres twoich wpływow Dla zakochanych Ryb - tydzien znakomity Tylko dzieci mogą przysporzyc większych kłopotow i z tym nalezy się liczyc Nic jednak w tym nowego i nie ma powodow do zmartwienia

Nadchodzący tydzien nie będzie obfitował w niezwykłe wydarzenie trochę towarzyskich spotkan trochę nieporozumien w rodzinnym gronie Po prostu tydzien jak tydzien

ZŁOTO I BRYLANTY

OD PRODUCENTÓW I IMPORTERÓW 21 DUNDAS ST , SUITE 1601, TORONTO, ONT M5B 1B7

HOLDER DIAMONDS Inc
Diamond Importers

TEL. (416) 368 - 7186

Od poniedziałku do srody 9 - 5
czwartki 9-8 30
lub proszę telefonowac w sprawie terminu wizyty

- Pierscionki z brylantami
- Złote łancuszki 14 i 18 karatowe
- Kolczyki i wisiorki
- Perły
- Biżuteria wykonywana na zamówienie

ŚWIĘTO ŻOŁNIERZA

które odbędzie się dnia 19 sierpnia 1984 r
w parku im I PADEREWSKIEGO, w River Valley, przy Hwy Nr 27

Msza polowa o godz 12 00 Zbiorka pocztow sztandarowych o godz 11 30 Po czesci oficjalnej zabawa taneczna, zabawy dla dzieci, wybor "krolowej pikniku", loteria i wiele innych atrakcji

Czysty dochód jak rokrocznie przeznacza się na INWALIDOW

■ Wstęp $3 00 od osoby - dzieci poniżej lat 12 - wstęp wolny

■ DOJAZD z południa Hwy 427 na połnoc, ktora przechodzi w Hwy 27, ze wschodu i zachodu Hwy 401 do Hwy 27 N - minąc Hwy 7 - i 6 km na połnoc - po lewej stronie w River Valley znajduje się Park im I Paderewskiego

KOMITET

93 95 97

Najlepiej kupisz lub sprzedaz nieruchomosc korzystając z firmy
EVA FIRLA
Tel. 237 - 0137
A E LePage R E Services Ltd
Realtor W51176

TM. SWISŁA PARCEL SERVICE

49 Roncesvalles Avenue
Toronto, Ontario M6R 2K5
TEL 534 - 9864
TADEUSZ KACZOR - "*BAŁTYK SERVICE*"
9850 Papineau No 16, Montreal, Que H2B 1Z8
TEL (514) 382 - 3817

Jedyna Firma Wysyłająca Do Polski Towar Na Zlecenia!!

POLECA

- ARTYKUŁY SPOZYWCZE
- SAMOCHODY I CIĄGNIKI
- LEKARSTWA
- ARTYKUŁY GOSPODARCZE
- ALKOHOL I SOKI
- OWOCE CYTRUSOWE
- DYWANY, FIRANKI ITP
- BILETY LOTNICZE DO POLSKI

NAJMNIEJSZE ZAMOWIENIE $ 30
ALBO PACZKA 5 KG MINIMUM

KAWA ZIARNISTA NAJTANSZA - $ 6 ZA KG, DZINSY 3 PARY $ 39

WSZYSTKIE PACZKI DOSTARCZANE SĄ DO RĄK ODBIORCY

oferujemy

NAJNIZSZE CENY W AMERYCE POLNOCNEJ
OPŁATY W DOLARACH KANADYJSKICH

Najnowsze ograniczenia w Polsce dla firm wysyłających paczki naszej firmy nie dotyczą!

do odwol

Peter Burdon

PONTIAC BUICK LIMITED

Przedstawiciel General Motors

348 Danforth Ave.E. Toronto,
TEL. (416) 469 - 5531 ext 281

Posiada dla panstwa bogaty zestaw fabrycznie nowych i uzywanych samochodow

- **udzielamy długoterminowych pozyczek**
- **niskie miesięczne spłaty**
- **ułatwiamy otrzymanie ubezpieczenia na bardzo dogodnych warunkach**
- **kazdy kupujący otrzymuje bezpłatnie olej na 100 tys km**
- **udzielamy gwarancji na 60 000 km (Acadian, Skylark, Phoenix)**
- **specjalna zniżka na samochody Pontiac 2000 Pontiac 6000 i Buick**

Wszystkie sprawy załatwiamy w języku polskim

16 C Amelity, Domarada, Joachima, Rocha
17 P Jacka, Joanny, Julianny, Liberata, Mirona, Zawiszy
18 S Agapita, Bronisławy, Firmina, Ilony, Laury
19 N Bolesława, Jana, Juliana, Sebalda
20 P Bernarda, Samuela, Siecieca, Sobiesława
21 W Franciszki, Joanny, Kazimiery, Piusa
22 S Bogusława, Cezarego, Tymoteusza, Zygfryda

CHCĘ ci pomoc dobrze zarabiac
Jesli jestes rzemieslnikiem w branzach remontow i napraw mieszkan Pracujesz na własną rękę lub masz zamiar się usamodzielnic Pokieruję Tobą mam przeszło 30 lat doswiadczenia na rynku pracy i potrafię sprzedac Twoje usługi bardzo korzystnie
NIE PRZESPIJ PRZEDZWON
Bronisław Łukaszewski
TEL 823 - 7458
92 103

Nr 96

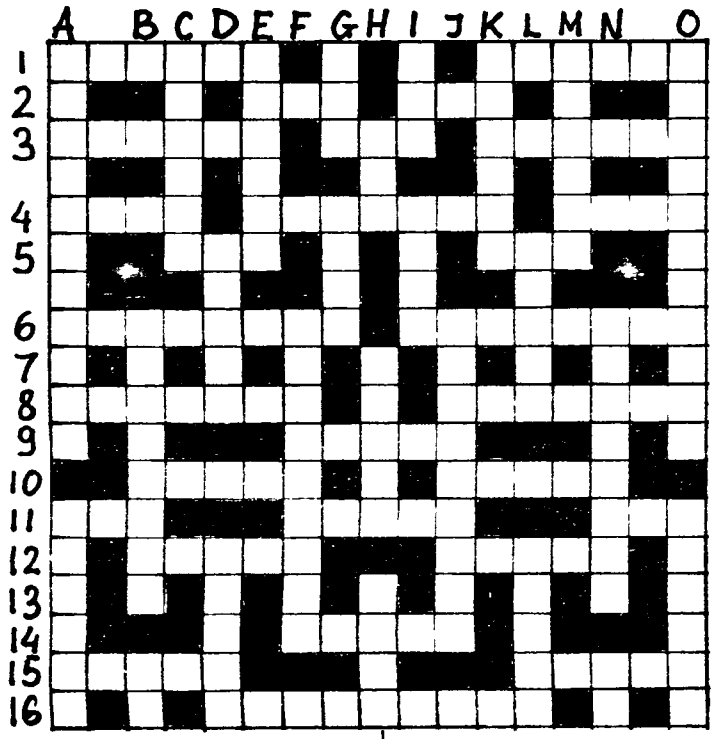

Pionowo

1-A obywatel świata
1-C balustrada na jachcie
1-E jelito baranie do szycia ran
1-G substancja lotna
1-I marokanskie nakrycie głowy
1-K noz hirurgiczny
1-M ptak związany z polskim krajobrazem
1-O członek komitetu obchodow ku czci itp
3-H grecki bóg wiatrów
4-G ponętne u BB
4-I biblijny raj
5-D w wojsku zamiast skarpet
5-L w ramie
6-B przedstawiciel dyplomatyczny Watykanu
6-F przewóz ludzki i ładunków
6-J język międzynarodowy
6-N scisnięte w puszce
7-H pływacki lub morza
11-A niskie góry w Belgii i Francji, rasa koni
11-° pneumatyczny sprzęt ratunkowy
12-D automat o człekokształtnej obudowie
12-L uchodzą do morza
13-H mityczna matka Kastora i Polluksa
15-B nokaut
15-N na wizytówce doktora

Poziomo

1-A pomieszczenie dla załogi na statku
1-K popęd płciowy, żądza
2-E krzyzówkowa papuga
2-I okres czasu zapoczątkowany waznym wydarzeniem
3-A publiczna ubikacja
3-G wada wzroku
3-K wazny w rakiecie tenisowej
4-A panstwo w Zatoce Perskiej
4-E mała gitara hawajska pochodzenia portugalskiego
4-M jeden z bogów starozytnego Egiptu
5-C przedstawiciel germanskiego plemienia
5-K wrazenie słuchowe wywołane falą akustyczną
6-A duzy rak
6-I stan w USA
8-A produkt złej jakości
8-J podbił panstwo Inków
9-F sprzęt sanitarny
10-B pasterz owiec
10-J przysłaniają oczy
11-A wybrany kolor bijący pozostałe
11-F znak Zodiaku
11-N piłka dotknęła brzegu siatki
12-B gra polegająca na rzucaniu i łapaniu kółek
12-J pracuje pod wodą
14-F stojące lustro
15-A jezioro w Polsce
15-L dziedziczny tytuł władców Egiptu, komórka Komendy Głownej AK-Kierownictwo Dywersji
16-D polski filozof mistyczny, przyjaznił się z Mickiewiczem

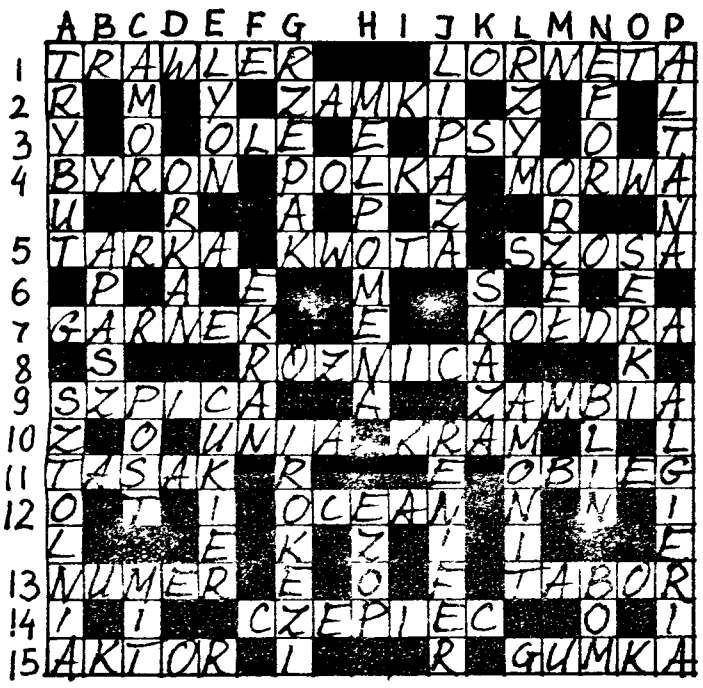

POSZUKUJĘ garazu do wynajęcia w okolicy Roncesvalles albo High Park Proszę dzwonic Władek
TEL Toronto 769 - 8460

DO WYNAJĘCIA mieszkanie z jedną sypialnią od 1 sierpnia
TEL 247-0254 po 6 wieczór
93

***LOKAL** dla celow handlowych* na Roncesvalles
WYNAJMĘ Oferty proszę kierowac na
393 Shaw Str
M6J 2X4 Toronto
Echo Tygodnia

SĄ JESZCZE WOLNE MIEJSCA
Zainteresowanych prosimy o szybkie skontaktowanie się z kierownictwem Wawel Villa, ponieważ ilość miejsc jest ograniczona
Jeszcze raz serdecznie zapraszamy

Członkowie i Zarząd

Wawel villa, inc.
SENIOR CITIZENS CENTRE
880 CLARKSON RD SOUTH — MISSISSAUGA, ONT
L5J 4N4
Tel. 823-3650

INFORMATOR TURYSTYCZNY

SPECJALNA OFERTA DLA CZYTELNIKÓW "ECHA TYGODNIA"
(na ograniczony czas)

WARSZAWA

$ 699

(VIA KOPENHAGA)

Odlot
WRZESIEŃ 13, 20, 27
POWRÓT
WRZESIEŃ 26, PAŹDZIERNIK 3, 17

Ograniczona ilosc miejsc
$ 12 50 DEPARTURE TAX EXTRA

ŻYCZYMY PAŃSTWU PRZYJEMNEJ PODRÓŻY

COLODY TRAVEL

IATA **598 - 3337**

♠ BRYDŻ ♥

9-84

Północ
♠ AKxx
♡ KJxx
◇ Jxx
♣ xx

Zachód
♠ Jxx
♡ xx
◇ K10x
♣ KJxxx

Wschód
♠ Qxxxx
♡ xx
◇ A9x
♣ xxx

Deklarant
♠ x
♡ AQxxx
◇ Qxxx
♣ AQx

Redaguje Kibic

LICYTACJA
1 kier - 3 kier
4 kier

WYJŚCIE
blotka pik

Deklarant, prawdopodobnie doskonały gracz bo nie raczył zrobić planu rozgrywki, pobił wyjście Asem pik a następnie strącił na króla pik blotkę karo Po dwuch rundach atutów, zakończonych na stole zagrał małe trefl i zaimpasował Damą Z wygrał Królem i odwrócił trefl D był teraz zmuszony sam grać kara i oddać w tym kolorze 3 lewy (Przy okazji przypominam, ze mając kara podzielone jak w naszym przykładzie, zawsze weźniemy jedną lewę jeśli przeciwnicy będą grali ten kolor !)

Po zakończeniu gry wywiązała się taka oto kurtuazyjna wymiana zdań (Anglicy nazywają to POST MORTEM, czyli coś jakby mowa pogrzebowa)

P " Aleś to rozegrał - jak noga !"
D " Świetny jesteś - dlaczego jak noga?
P " Poco impasowałeś trefle ? "
D " Jakto poco ? Przeciez gdyby ten impas wyszedł, zrobiłbym swoje "
P " Ty kochasz te impasy Naprawdę szkoda, ze miałeś tę nieszczęsną Damulę trefl Gdybyś jej nie miał nie zrobiłbyś impasu a zato zrobiłbyś 4 kier "
D " Strasznie jesteś mądry Odbierasz mi Damę t zn 2 punkty a chcesz zebym zrobił o jedną lewę więcej Gdzie tu logika ?"

A jednak P miał rację ! Z chwilą gdy kier są rozłozone 2 - 2, niema problemu Po wygraniu Asem pik nalezy przebić w ręku małe pik, aby rozpocząć czyszczenie ręki z pików w przygotowaniu gry na końcową wpustkę Następnie kier do stołu i znów bijemy pik wysoko w ręku Wracamy atutem do stołu (widzimy rozkład 2 - 2) i na Króla pik strącamy wielkim gestem Damę trefl, aby nas impas nie kusił !

Skolei gramy małe trefl do Asa a następnie małe trefl wpusteczka! Co odegrają przeciwnicy? Jeśli karo to zdobędą w tym kolorze tylko 2 lewy, jeśli trefl lub pik przebijemy w ręku a na stole strącimy małe karo wedle zasady jeden kosi drugi **znosi** (Anglicy nazywają to Ruff and Sluff)

KOMUNIKATY TORONTO

Kongres Polonii Kanadyjskiej OKRĘG TORONTO

OŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM

MIĘDZYORGANIZACYJNE BIURO IMIGRACYJNE
192 Garden Ave
Tel 532-1126

OSRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM
206 Beverley Str
Tel 979-9634

BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ
128 Fern Ave
Tel 533-9471

Echo Ojczyzny
codzienny polski program radiowy
nadawany od godziny 11 05
od poniedziałku do piątku włącznie.
ze stacji CHIN FM 100.7
tel. 531-9991
Prowadzi Karola Kęsik.
Muzyka,
wiadomości z Polski, z Kanady i ze świata, komentarze.
Przyjmujemy reklamy i ogłoszenia handlowe
i wszelkie komunikaty

POLSKI PROGRAM RADIOWY
na stacji CJVB w VANCOUVER - 1470 AM
w każdą niedzielę od 14 30 do 16 00
Prowadzi STASIA MAŁCZYNSKA i TONY JOCHLIN
Tel. 946 - 9617
Wiadomosci z Polski, ogłoszenia i komunikaty polonijne, komentarze, koncert zyczen, ogłoszenia handlowe

"PANI JADWIGA" Polski program radiowy
ze stacji CHWO 1250 w Oakville - od godz 1 do 2
w każdą sobotę ***Reklamy i ogłoszenia handlowe***
oraz wszelkie komunikaty - przyjmuje się telefonicznie
691 - 8789

TORONTO (I NIE TYLKO) KŁANIA SIĘ OTTAWIE

Juz piąty rok z kolei Komitet Wycieczkowy przy Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kanadzie zorganizował w dniach od 18 21 maja wycieczkę dla dzieci i młodziezy szkół polonijnych z Toronto i okolic Tym razem był nas duzo 79 entuzjastów poznawania swiata z 7 opiekunami wyruszyło dwoma autobusami spod szkoły Howard Park Głownym naszym celem piękna stolica Kanady i inne atrakcyjne miejsca na trasie

W Oshawie odebrano młodziez ze szkoły sredniej języka i kultury polskiej która zapełniła kompletnie jeden z autobusów

Zwiedzanie zaczęlismy na słodko od fabryki czekolady Hershey a w Smith Falls Dzięki oszklonej galerii moglismy zorientowac się w systemie produkcji czekolady ale niestety w dniu naszej wizyty fabryka była nieczynna i maszyny stały nieme i bez ruchu Na pocieszenie poczęstowano nas czekoladkami które wyrównały wszelkie braki tego miejsca

Po godzinie bylismy juz przyjmowani na terenach szkoły wyzszej technologii rolnej w Kemptville Szkoła ta założona w 1917 r ma do swojej dyspozycji 325 ha ziemi na której studenci w ciągu dwuletniego programu poznają teoretycznie i praktycznie tajniki nowoczesnej wiedzy agrarnej Po ukonczeniu tej szkoły (jednej z trzech tego typu w Kanadzie) absolwent otrzymuje dyplom technika rolnego

Pełni wrazen i zmęczeni dotarlismy wieczorem do Ottawy i po rozlokowaniu się w pokojach zamówionego hotelu posnęlismy w oczekiwaniu dnia następnego

Ottawa jedno z najbardziej uroczych miast Kanady obudziła nas wspaniałą pogodą Po sniadaniu jako jedni z pierwszych zwiedzilismy gmach parlamentu kanadyjskiego Uczestnicy wycieczki byli wyraznie zainteresowani objasnieniami przewodnika o miejscu w którym przez lata wazyły się i nadal decydują się losy Kanady

Zaraz potem skorzystalismy z objazdu po ulicach i peryferiach Ottawy z zamówionym przewodnikiem W ten sposób obejrzelismy najbardziej warte zobaczenia atrakcje naszej stolicy tak jak rezydencje znanych z historii lub współczesnych osobistosci rządowych (kanadyjskich i zagranicznych) czy wazne budynki i miejsca Cała Ottawa tonęła w przyciągającej oczy tulipanowej mozaice ponieważ trafilismy właśnie na okres festiwalu wiosny imprezy zadziwiającej głównie ilością rosnących tulipanów przeróżnych odmian

Po obiedzie nowe atrakcje oglądamy starej daty pociągi samochody i inne arcyciekawe pojazdy w Narodowym Muzeum Nauki i Techniki Ogromny teren pochłonął nas bez reszty az dziwne ze nikogo tam nie zgubilismy Najbardziej zadziwiały nas potężne lokomotywy i słowa popularnego wiersza Tuwima same cisnęły się na usta bo tak dosłownie w pełni oddają urok takiego kolosa (Stoi na stacji lokomotywa ciężka ogromna i pot z niej spływa tłusta oliwa)

Wracamy do hotelu by nieco odpocząc i przygotowac się na prawdziwie wzruszające przyjęcie w Domu Polskim przygotowane dla nas przez przemiłą ottawską Polonię

Czekano juz na nas z pyszną gorącą kolacją Powitały nas usmiechnięte twarze nauczycieli pan i panow z Komitetu Rodzicielskiego a przede wszystkim dzieci i młodziez Szczerze mówiąc bylismi pełni podziwu i mile zaskoczeni organizacją tego spotkania oraz uprzejmością i gościnnością gospodarzy Dla wszystkich znalazło się cos miłego wspaniał muzyka z tasm dla młodszego pokolenia (Ełę i Edka poznalismy parę godzin wczesniej ponieważ jako tubylcy ponieważ jako tubylcy towarzyszyli nam w zwiedzaniu Ottawy dziękuje my!) a dla starszych miła pogawędka z gospodarzami

Ja osobiscie cieszę się ze spotkania pani Ziuty Król z którą ze względu na nauczanie podobnego przedmiotu (kredytowy język polski na poziomie klas licealnych) miałysmy wiele spraw do przedyskutowania Odniosłam wrazenie ze poziom kursu w Ottawie jest o wiele bardziej ambitny i na wyzszym poziomie od tego który ja prowadzę w Oshawie Zastanawiam się jednak dlaczego tak mały procent uczniów kończących polską szkołę podstawową w Ottawie zadowala się nabytą edukacją i nie korzysta z kursu pani Król Czyzby reklama nawalała i nie docierała do rodziców (przewaga inteligencji co tym bardziej zadziwia)?

Wielu innych ciekawych ludzi dane nam było poznac a więc jeszcze raz na ręce organizatorek tego spotkania pan Teresy Sendyk oraz Haliny Celinskiej (która tak troskliwie opiekowała się nami od momentu przyjazdu do Ottawy) slemy tą drogą serdeczne podziękowania dla wszystkich którzy swoją pracą i obecnoscią przyczynili się do sukcesu tego miłego wieczoru

W niedzielę dołączylismy się do parafian kosciola sw Jacka aby uczestniczyc we mszy sw odprawionej przez ks Koszana proboszcza tejze parafii ktory mimo naszego spóznienia (przepraszamy przyczyny od nas niezalezne) serdecznie nas powitał

Jeszcze przed wyjazdem z Ottawy udało nam się zwiedzic muzeum człowieka lub jesli ktos wolał sąsiednie muzeum nauk przyrodniczych

Pozegnalismy Ottawę i jej goscinnych mieszkanców by niebawem zawitac do Upper Canada Village koło Morrisburga Na nocleg pojechalismy dalej na wschod do Cornwall W ostatnim dniu wycieczki zwiedzilismy muzeum inverarden Był to dom mieszkalny zbudowany w 1816 r zbliżający sposob zycia zamoznej rodziny jednego z byłych handlarzy futer

W drodze powrotnej zatrzymaliśmy się *na zwiedzenie sławnego Fortu Henry (w pobliżu Kingston),* ktory swymi potężnymi murami armatami i młodymi ciekawie objasniającymi eksponaty kadetami zachwycił wszystkich Pełni wrazen pomęczeni chętnie wracalismy do swoich domow i rodzin

Przebieg powyzszej wycieczki własciwie odpisałam z notatek uczniow Polskiej Szkoły Sredniej z Oshawy ktorzy mają zamiar zrobic fotoreportarz z wycieczki Bardzo byli zadowoleni z wycieczki a na dowód tego grupa młodziezy zawitała do mego domu w dzien po powrocie z kwiatami i podziękowaniem za miłe chwile

Głowne jednak podziękowania należą się tym wszystkim organizacjom i osobom prywatnym ktore zareagowały pozytywnie na apel komitetu wycieczkowego o poparcie finansowe Dzięki temu kosztu wycieczki mógł byc obniżony i udostępniony dla większej ilosci dzieci

Nie zapominajmy jak ważną rolę pełnią takie wycieczki w naszym zyciu polonijnym Przede wszystkim dzieci czują ze należą do społecznosci która o nie się troszczy Wycieczka staje się okazją do utrwalenia przyjazni lub zawarcia nowych znajomosci Im więcej będziemy stwarzac okazji do spotkan i wspólnych przezyc dla naszej młodzieży tym większy będziemy miec na nią wpływ Warto podkreslic ze wycieczka nasza była prowadzona pod kierownictwem i opieką ludzi mówiących poprawnie po polsku i język polski był głównym srodkiem porozumiewania się

A więc Kochani Rodacy! Nie sciskajmy grosza a uczmy się wydawac pieniądze mądrze na rzeczy naprawdę wazne Polonia jutra będzie taką jaką ją sobie wychowamy Nadmienię ze Komitet Wycieczkowy ma deficyt Nie stac nas było na odrzucenie części dzieci które chciały jechac na wycieczkę Liczylismy na poruszenie serc Ktokolwiek więc chciałby pomóc komitetowi w zlikwidowaniu deficytu prosimy bardzo o skontaktowanie się z główną administratorką wycieczki panią B Przeradzką (TE 961 388) lub kierownikiem panem A Suską (TEL 255-4581 Z góry dziękujemy!

RYSZARDA ŁAPINSKA
(opiekunka z Oshawy)

APEL Z KRAJU

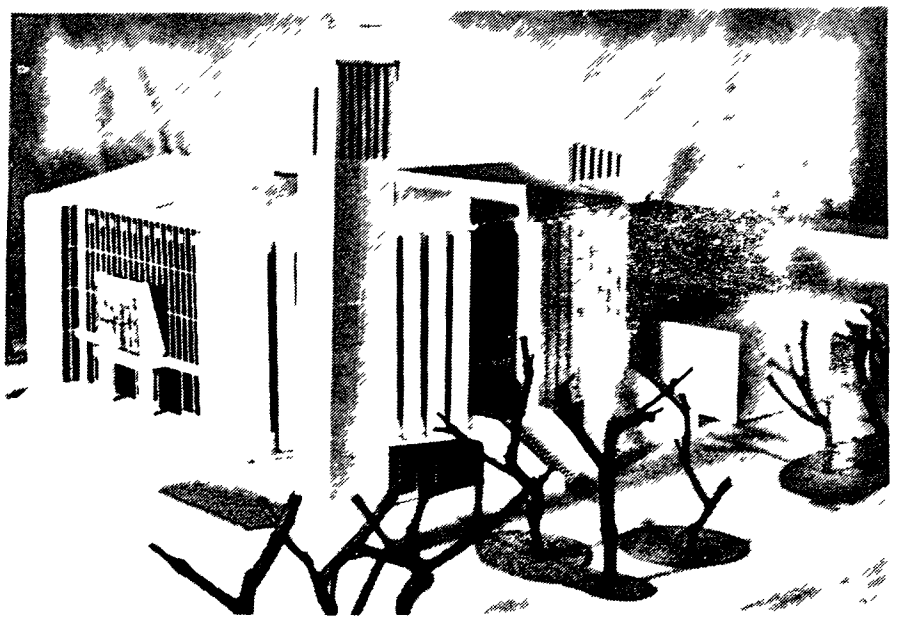

W Warszawie na osiedlu Zoliborz-Chomiczówka rozpoczęlismy budowę kosciola parafialnego pod wezwaniem Najswiętszej Marii Panny Wspomozycielki Wiernych

Nasza parafia (głównie młode rodziny) liczy około 30 tys wiernych

Ale trochę historii 2 pazdziernika 1982 roku odbyło się poswięcenie placu i krzyza, w wigilię Bozego Narodzenia pasterkę odprawił ks prymas Glemp Poswięcił on również prowizoryczną kaplicę, w której tymczasowo odprawiane są msze Przy osrodku pracuje czterech księzy W związku z tym ogromnym przedsięwzięciem, jakim jest budowa tej swiątyni, zwracam się z gorącą prośbą do Polaków rozsianych po całym swiecie o pomoc w realizacji tego planu Obecnie przy tak wysokich cenach materiałów budowlanych, nie dysponujemy wystarczającymi funduszami na tę budowę Kazda, nawet najmniejsza ofiara będzie ogromną pomocą

Na zdjęciu powyzej makieta świątyni Polacy, którzy odpowiedzą na ten apel, proszeni są o przesłanie swoich ofiar na ręce proboszcza parafii St Teresa's Church w Toronto, ks Edwarda Ewczyńskiego

Jego adres **St Teresa's Church, 123 - 11th Street,**
Toronto, Ontario, M8V 3G6
TEL (416) 259 - 2933

Ks Jan Huryn
Parafia NMP Wspomozycielki Wiernych
Warszawa

Równocześnie chciałbym podziękować następującym ofiarodawcom, którzy juz wspomogli swymi pieniędzmi budowę naszego kościoła

Ros Witold, Toronto
Ros Aleksandra, Toronto
Nowak Agata, Oakville, Ont
Panstwo Król, Toronto
Ksiądz Edward Ewczyński, Toronto
Parafia Sw Teresy w Toronto
Milczarek Marian, Toronto
Choromanska Barbara, Toronto
Gill Józefa, Toronto

Maślukiewicz E , Montreal
Maciejowski A , London, Ont

Państwo Karasek, Hamilton, Ont
Kus Irena, Hamilton, Ont
Wiśniewski C , Spencerville, Ont
Kępniak Wacław, Toronto
Turbak A , Toronto
Panstwo Michorowscy, Detroit, Mich , U S A
Wdowiak E A , Van Nuys, Ca, U S A
Wardaszka Jan, Lackawanna, N Y , U S A
Jasinski A , New Britain, Conn , U S A
Kostrzebski Joseph, Evansville, Ind U S A
Bozek J , N J U S A
Chmielewski J , Ithaca, N Y , U S A

Bilmin Wacław, Toronto
Akier Kazimierz, Wallingford, Conn , U S A
Góral Zdzisław, Wallingford, Conn U S A
Miedzinski Ryszard, Wallingford, Conn , U S A
Miedzinski Jan, Wallingford, Conn U S A
Stempinska Stanisława, Wallingford, Conn U S A
Kazimierski J , Cliffside Park, N J , U S A
Nowak B , Oshawa, Ont
Kopchenski S , Yorkton, Sas
Szutowicz Z , Oakville, Ont
Gross Z , Oakville, Ont
Sadłowska J Oakville, Ont
Jerzy Słonski, Toronto

SPORT SPORT SPORT

Zbigniew Pietrzykowski pięściarzem 40-lecia

W ostatnim numerze miesięcznika "Boks" ukazała się interesująca klasyfikacja najlepszych pięściarzy 40-lecia PRL Przy układaniu listy dziesięciu najlepszych zawodników w każdej kategorii (od wagi papierowej do ciężkiej) redakcja wzięła pod uwagę rezultaty, osiągnięte przez poszczególnych pięściarzy w igrzyskach olimpijskich, mistrzostwach świata i Europy, mistrzostwach Polski oraz w oficjalnych meczach międzypaństwowych

Oto jak przedstawia się trójka najlepszych bokserów 40-lecia PRL w każdej wadze

papierowa - 1 Henryk Pielesiak, 2 Roman Rozek, 3 Henryk Średnicki,

musza - 1 Henryk Kukier, 2 Artur Olech, 3 Leszek Błażyński,

kogucia - 1 Brunon Bendig, 2 Zenon Stefaniuk, 3 Maksymilian Grzywocz,

piórkowa - 1 Jerzy Adamski, 2 Roman Gotfryd, 3 Krzysztof Kosedowski,

lekka - 1 Józef Grudzień, 2 Kazimierz Pazdzior, 3 Jan Szczepański,

lekkopółśrednia - 1 Jerzy Kulej, 2 Leszek Drogosz, 3 Bogdan Gajda,

półśrednia - 1 Leszek Drogosz, 2 Zygmunt Chychła, 3 Marian Kasprzyk,

lekkośrednia - 1 Wiesław Rudkowski, 2 Zbigniew Pietrzykowski, 3 Jerzy Rybicki,

średnia - 1 Tadeusz Walasek, 2 Zbigniew Piórkowski, 3 Lucjan Słowakiewicz i Witold Stachurski,

półciężka - 1 Zbigniew Pietrzykowski, 2 Janusz Gortat, 3 Tadeusz Grzelak i Paweł Skrzecz,

ciężka - 1 Władysław Jędrzejewski, 2 Lucjan Trela, 3 Grzegorz Skrzecz

Według klasyfikacji "Boksu" najlepszym pięściarzem 40-lecia PRL został **Zbigniew PIETRZYKOWSKI** - 168 pkt Natomiast na dalszych miejscach uplasowali się 2 Leszek Drogosz - 116, 3 Tadeusz Walasek - 110, 4 Jerzy Kulej - 107, 5 Józef Grudzień - 84, 6 Henryk Kukier - 82, 7 Janusz Gortat - 75, 8 Wiesław Rudkowski - 69, 9 Paweł Skr-Skrzecz i Henryk Średnicki - po 68 oraz 10 Jerzy Adamski - 67

Już po Olimpiadzie

Nigdy jeszcze tak szybko żadna olimpiada nie przemknęła mi przed oczami Olbrzymia porcja igrzysk jaką serwowała nam codziennie telewizja spowodowała, że odniosłem wrażenie, że cała impreza została skondensowana, że rozgrywana była w przyspieszonym tempie Olimpiada Zimowa w Calgary ma trwać już trzy tygodnie Myślę, że ta sama decyzja powinna "dotknąć" także Letniej Olimpiady w Seulu za cztery lata, konkurencji narosło już nam bowiem aż do 221 i stale przybywa

Nieobecność 14 państw bloku komunistycznego niewątpliwie zmieniła trochę układ sił w tabelach punktowych, tym nie mniej kilka faktów zasługuje na uwagę Po pierwsze - olbrzymia supremacja Stanów Zjednoczonych Prasa amerykańska przewidywała przed olimpiadą 81 złotych medali A zdobyli ich Amerykanie 83!

Dało im to w sumie 1363 pkt podczas gdy drugie RFN zdobyło ich tylko 470 Druga niespodzianka to trzecie miejsce Rumunii z 378 pkt I największa, a najsympatyczniejsza niespodzianka to bardzo wysokie 4 miejsce Kanady z 333 punktami Kraju który tak niskie nakłady łożył na rozwój sportu masowego - jedynej wydawałoby się gwarancji na szerokie sukcesy w wielu konkurencjach Faktem jest, że na przygotowania olimpijskie wydano w ostatnich czterech latach 100 mln dolarów, ale one nie objęły przecież obecnych medalistów gdy ci byli jeszcze w wieku dziecięcym, w wieku w którym należy wyławiać talenty i dbać o ich rozwój Mam nadzieję, że rzeczywiście olbrzymie osiągnięcia kanadyjskich sportowców na olimpiadzie wpłyną na napływ gotówki i młodzieży do sportów masowych Myślę, że tę szansę należy wykorzystać Czynnikiem stymulującym może być tu nie tylko romantyczny motyw (jakże piękny lecz krótki) młodzieńczej przygody ze sportem, ale także bardzo wymierny motyw finansowy oddziałujący zarówno na firmy sponsorskie jak i samych sportowców którym sukcesy w sporcie amatorskim wielokrotnie umożliwiają późniejsze kariery zawodowe

Z wielkich nazwisk na olimpiadzie wyróżnić należy bez wątpienia Carla Lewisa Powtórzył on wyczyn legendarnego Jesse Owensa Zdobył 4 złote medale - 100 m, 200 m skok w dal i w sztafecie To wielki sportowiec

Obustronnym niepowodzeniem zakończył się szalenie obiecujący pojedynek "dwóch wielkich" w biegu na 3000 m pani Mary Decker i Zola Budd Po zderzeniu między tymi dwiema biegaczkami w połowie dystansu Mary Decker wylądowała z kontuzją na murawie stadionu niezdolna do kontynuowania biegu, a bosonoga Zola Budd ze stopą przebitą kolcem Mary Decker ukończyła bieg na 7 miejscu Przez lata jeszcze będą trwały dyskusje kto był winien

I jeszcze dwie wielkie drużyny Obie amerykańskie W siatkówce i w koszykówce W finałach wprost rozgromiły swoich przeciwników mimo że byli oni najwyższej klasy Np Brazylia, aktualny wicemistrz świata w siatkówce, drużyna która w trakcie przygotowań do olimpiady wygrała z Rosjanami aż pięciokrotnie w finale przegrała 15 6, 15 6, 15 7 Knock out

Już zaczyna mi się marzyć następna olimpiada i porównanie rzeczywiście wszystkich najlepszych

Za cztery lata

MICHAŁ

ANDRZEJ SEREDIUK NAJLEPSZYM "GÓRALEM"

KARPACZ Karkonoska Pętla była miejscem rywalizacji 83 kolarzy z 30 klubów o tytuł górskiego mistrza Polski Na zawodników czekało 5 okrążeń po 21 km na trasie Karpacz - Sosnówka - Pogórzyn - Przesieka - Borowice W sumie 140 km Łącznie z dojazdem na start i metę

Trzeba było mieć szalone zdrowie i ogromną kondycję, by poradzić sobie z długim, morderczym podjazdem na Przesiekę, w dodatku aż pięciokrotnie Na tym odcinku wycofało się najwięcej kolarzy Wytrzymali tylko najmocniejsi

Po zakończeniu wyścigu nikt nie miał wątpliwości, że najlepszy "góral" - Andrzej Serediuk w pełni zasłużył na miano najsilniejszego człowieka w stawce kolarzy Podopieczny trenera Szczepana Klimczaka z Moto Jelcz Oława dwukrotnie zmieniał rower, ale za każdym razem dochodził uciekającą grupę Mało tego, za chwilę ponownie wyjeżdżał na czoło i atakował, wykorzystywał każdą dogodną sytuację na szosie i próbował samotnie odjechać

Na mecie przed hotelem Orlinek w Karpaczu, po pasjonującym finiszu non stop pod górę, **Serediuk wyprzedził o kilkadziesiąt** metrów kolegę z reprezentacji Lecha Piaseckiego (Orlęta Gorzów)

Start do wyścigu nastąpił kilkanaście minut po godzinie 10 00 z Placu Defilad w Jeleniej Górze Kilka kilometrów dalej w przodzie jechała już dziewiątka zawodników Chociaż mieli półtorej minuty przewagi, prowadzili tylko do końca pierwszej rundy Na tym okrążeniu o sto metrów pomylił trasę obrońca tytułu z ubiegłego roku, Andrzej Mierzejewski (Agromel Torun), ale zdołał dojść grupę

Od Pogorzyna zaczynała się kilkukilometrowa, mozolna wspinaczka po serpentynach na Przesiekę Włożony wysiłek wynagradzał potem długi zjazd na Drodze Sudeckiej, aż do Borowic Jednakże, kto stracił na podjeździe, już nie miał żadnych szans odrobienia dystansu, bo zjeżdżało się sto kilometrów na godzinę

Wyścig wszedł w decydującą fazę w końcówce czwartej pętli Prowadziły dwie sześcioosobowe grupy, które jednak przed Borowicami się połączyły Spokojnie (pewnie dla złapania oddechu) było tylko przez chwilę Od Pogórzyna sytuacja zmieniała się z każdym metrem Wreszcie kolejny raz zaatakował Andrzej Serediuk W pościg za śmiałkiem, zresztą z powodzeniem, ruszył Lech Piasecki, a reszta grupy chcąc utrzymać tempo porwała się

Tymczasem obaj liderzy solidarnie współpracując zbliżali się do Karpacza, bowiem na ostatnim okrążeniu w Sosnówce, obok domu wypoczynkowego "Zbyszko" kolarze skręcali w prawo Na ulicach Karpacza Serediuk jeszcze bardziej przyspieszył i samotnie minął linię mety Zwycięzca najpierw otrzymał burzę oklasków od kibiców, a pół godziny później **koszulkę z białym orłem, kryształowy puchar, dyplom i złoty medal - wszystko nagrody za mistrzostwo Polski**

A z tyłu na szosie rozgorzała pasjonująca walka o trzecie miejsce na podium Przez wiele kilometrów samotnie prowadził Tadeusz Piotrowicz, o kilkaset metrów przed Zdzisławem Krudyszem z Gwardii Katowice Wreszcie temu drugiemu, na wysokości planszy z napisem "Karpacz wita", udało się dojść drugiemu, na wysokości Widocznie jednak w tym pościgu Krudysz stracił wiele sił, bo na finiszu praktycznie nie walczył i brązowy medal zdobył Piotrowicz

Kolejni zawodnicy na metę przyjeżdżali pojedynczo, często ostatkiem sił, jak na przykład siódmy Dariusz Kajzer z Floty Gdynia, finiszujący całą szerokością szosy

Wyścig ukończyło 44 kolarzy - przeciętna szybkość zwycięzcy 35,4 km/godz Sędzią głównym mistrzostw był Janusz Ciężkowski z Wałbrzycha

Wyniki 1 Andrzej Serediuk (Moto Jelcz Oława) 3 57 01, 2 Lech Piasecki (Orlęta Gorzów) - strata 0 14, 3 Tadeusz Piotrowicz (Dolmel Wrocław) - 2 25, 4 Zdzisław Krudysz (Gwardia Katowice) - 2 25, 5 Dariusz Zakrzewski (Gwardia Katowice) - 2 44, 5 Zbigniew Heitner (Dolmel Wrocław) - 2 44, 7 Dariusz Kajzer (Flota Gdynia) - 3 05, 8 Mirosław Uryga (Gwardia Katowice) - 3 24, 9 Paweł Kowalski (Legia Warszawa) - 4 33, 10 Andrzej Mierzejewski (Agromel Torun) - 5 33

Inne miejsca znanych kolarzy 12 Mieczysław Korycki (Agrosudety Jelenia Góra) - 6 24, 15 Tadeusz Krawczyk (Stomil Poznań) - 8 48, 17 Lechosław Michalak (Legia Warszawa) - 13 00, 18 Roman Jaskuła (Gwardia Katowice) - 13 10, 28 Zenon Jaskuła (Gwardia Katowice) - 22 15

Ekstraklasa żużlowa

Liga żużlowa rozgrywana jest na raty Z zaplanowanych 5 meczy 11 kolejki odbyły się tylko trzy oraz zaległe spotkanie z 15 lipca Stal Gorzów - Kolejarz Opole Z uzyskanych wyników na uwagę zasługuje zwycięstwo Polonii Bydgoszcz nad Falubazem Z Gora Żużlowcy z Bydgoszczy mieli jednak ułatwione zadanie, gdyż ich przeciwnicy wystąpili bez Andrzeja Huszczy W pozostałych meczach nie zanotowano niespodzianek, chociaż można było liczyć, że dobrze spisujące się ostatnio Wybrzeże zdobędzie na własnym torze komplet punktów

WYNIKI Unia Leszno - ROW Rybnik 64 26, Polonia Bydgoszcz - Falubaz Z Gora 50 40, Wybrzeże Gdańsk - Stal Rzeszów 45 45, Stal Gorzów - Kolejarz Opole 54 36

1	Unia Leszno	11	14	+159
2	Stal Gorzów	10	12	+88
3	Falubaz Z Gora	11	12	+52
4	Kolejarz Opole	10	12	-39
5	ROW Rybnik	11	12	-39
6	Polonia Bydgoszcz	11	11	+17
7	Wybrzeże Gdańsk	11	10	-76
8	Stal Rzeszów	11	9	-83
9	Apator Torun	10	8	-28
10	Start Gniezno	10	4	-104

10.00 Mariana WORONINA - *zatwierdzone*

WARSZAWA Polski Związek Lekkiej Atletyki otrzymał pismo od sekretarza honorowego Europejskiego Stowarzyszenia Lekkiej Atletyki, Pierre Dasriaux, w którym EAA stwierdza, że dokumentacja dotycząca rekordowego biegu Mariana Woronina została złożona zgodnie z obowiązującymi przepisami, badania antydopingowe przeprowadzone w Pradze dały wynik negatywny i w związku z tym rezultat Mariana Woronina - 10 00, uzyskany podczas Memoriału Janusza Kusocińskiego w Warszawie, został oficjalnie zatwierdzony jako rekord Europy Jednocześnie EAA składa polskiemu zawodnikowi serdeczne gratulacje i życzenia dalszych sukcesów

OGŁOSZENIA OGŁOSZENIA OGŁOSZENIA

KURSY TAŃCA TOWARZYSKIEGO

Toronto w lipcu lub sierpniu
młodziez dorosli

Miesięcznie 24 godz
Poniedziałki i srody lub
wtorki i czwartki w godz 7pm 10 pm
TYLKO $3 za godz
Rejestracja i informacje
TEL. 416 - 782-9776

polonez krakowiak polka
brake disco free style
walce tango foxtrot — rumba samba chacha jive

87 98

RENOWACJA mebli antycznych i stylowych
Bezpłatna wycena i porady
TEL 248-2919 lub 242-5305

WYMAGANA znajomosc angielskiego Opiekunka do 1 1/2 rocznego chłopca i 3 1/2 rocznej dziewczynki oprocz poniedziałkow
Do omowienia jeden dzien w tygodniu na sprzątanie Toronto
The Beaches TEL 691 7840

97 98

REPERACJE, remonty, przeróbki, malowanie, tapetowanie Service awaryjny 24 godziny na dobę
TEL 247-1158

Mamy zaszczyt zawiadomic Panstwa o otwarciu firmy
MASTER PRINTING
251 Sorauren Ave. Toronto,
TEL. 536 - 6638

Oferujemy pełny zakres usług i konkurencyjne ceny

97

oprócz poniedziałków

J DZIWINSKA, LL M

ADAM'S SHOE REPAIR AND DRY CLEANER
REPERACJA WSZELKIEGO RODZAJU I TYPU OBUWIA ORAZ SYSTEMU MONTAŻU

Wymiana obcasów i całych spodów obuwia Wymiana usztywniaczy stalowych i prawidłowe dopasowanie wysokosci obcasa do skłonu obuwia Zmiana koloru obuwia Renowacja ze skór zamszowych welurowych ● Pranie odziezy (dry cleaning) ● Renowacja czyszczenie i reperacja odziezy skórzanej
SPECJALIZUJEMY SIĘ w reperacjach butów kowbojskich ortopedycznych i damskich torebek
3096 DUNDAS STR W
(przy Quebec na zachod po prawej stronie)
OD PONIEDZIAŁKU DO PIĄTKU 9-6
SOBOTA 9-5
TEL 767 - 5966 94-105

I A I R A **Restauracja**
3832 A Bloor St West
TEL 233 - 9898
P lacemy alk k
Polskie rem polski dania

DIVORCE AID
K. BEŁDOWSKI
Rozwód $155
226 Queen St W suite 200
Toronto, Ont M5V JZ6
tel (416) 598-1127

dermatone

ZAKŁAD KOSMETYCZNY

- **Pielęgnacja twarzy rąk i stop**
- **Usuwanie zbędnego owłosienia**
- **Specjalistyczna aparatura**
- **Jakosciowe kosmetyki**
- **Wizyty prosimy zamawiac telefonicznie**

2285 DUNDAS St W Toronto
TEL 537 - 0542

jolanta interiors

POLSKA FIRMA
specjalizująca się w architekturze wnętrz udzieli Ci porady jak urządzic gustownie i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom
Sprzedajemy nowoczesne asleny okien nowe VERTICAL HORIZONTAL BLINDS po bardzo dostępnych cenach

2368 Bloor Str W Toronto
Ont M6S 1P5 tel 762 9638

KWIATY
NA WSZELKIE OKAZJE
JASMIN FLORIST
Dostarczamy kwiaty na wesela pogrzeby itp
Ceny konkurencyjne
97 Roncesvalles Ave
Toronto Ont M6R 2K9
TEL 536-2440 po godzinach 536-2440

The PHARMACY SHOPPE
POLSKA APTEKA
Włsciciele Andrzej MUSIAŁ Krystyna MUSIAŁ TYNDORF
177 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 536 - 2116
(naprzeciw Credit Union)
DUZY WYBOR KOSMETYKOW
CENY KONKURENCYJNE
Recepty Blue Cross Green Shield dva
REALIZUJEMY RECEPTY DLA RENCISTOW
Wysyłka lekow do Polski

83 95

COPERNICUS MEAT PROD
79 Roncesvalles Ave
TEL 536 - 4054
Posiadamy swieze mięso wykrojone na zyczenie Szynki boczki balerony kiełbasy na sposob polski oraz wiele innych wędlin i delikatesow ogorki kiszone kapustę z beczki sledzie pierogi
I S PAKULSKI

KARL S BUTCHER & GROCERY
Własciciel Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze swieze mięsa wędliny własnego wyrobu smaczne i swieze oraz importowane z Polski i Europy artykuły spozywcze
105 Roncesvalle Ave Toronto
TEL 531 1622

ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD
783 Queen St W TEL 364-7720
157 Roncesvalles Av TEL 535-4648
swieze mięso wędliny wędzone domowe delikatesy

POLSKA KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA
posiada słowniki francuskie angielskie techniczne i inne książki do nauki języków kulinarne młodziezowe bajki religijne karty swiąteczne
MONTREAL P Q
Postal Box - 647
N D G H4A 3R1 Canada
TEL (514) 489-0396

Malowanie z zewnątrz i wewnątrz domow biur pomieszczen przemysłowych i handlowych cyklinowanie podłog oraz wszelkie prace stolarskie i remonty Tanio i fachowo
TEL 530-1246 TORONTO
rano do 8 30 i po 9 wieczor

BIKOL CONSTRUCTION
Instalacja i wymiana okien (Thermal) drzwi aluminiowy siding rynny dachy budowa garazy Praca wykonywana przez ekspertow i z gwarancją Wycena bezpłatna Proszę kontaktowac się z Zuzanną TEL 251-4466
Metro Licencja B 3229

78 89

HUMBERVIEW INSURANCE
STEFAN BORYS
AUTA — DOMY — SKLEPY
337 Roncesvalles Ave
Toronto, Ont TEL 531-4647

Dom i wyposazenie domu do $120 000 - TYLKO $182 rocznie
Ubezpieczenia chorobowe dla gosci na wizycie

PREMIER AUTO SALES
Wyjątkowa okazja
2376 Dundas St W Toronto
Tel (416) 537-2437
STAN MAZUR

POLISH CONSULTING BUREAU
618 Queen Str West
TORONTO, ONT M6J 1E4
TEL (416)864 - 1182 godz 4-7 po poł

Udzielanie porad i pomocy we wszelkich sprawach oraz załatwianie ich na terenie Polski m in małzenskich (małzenstwa przez pełnomocnika), rozwodowych w Polsce majątkowych kupna i sprzedazy nieruchomosci i mieszkan spadkowych
PONADTO pełnomocnictwa do Polski sprawy paszportowe odwołania od odmowy paszportów sprowadzanie krewnych pisma do polskich urzędów i sądow
Długoletnia praktyka adwokacka w Polsce

ADWOKAT, NOTARIUSZ
RICHARD E KULIS
B A B Ed M A LL B
uprzejmie zawiadamia ze biuro czynne jest codziennie od 9 rano i wieczorami po porozumieniu telefonicznym
2991A Bloor Street West Toronto
(przy Royal York Road obok Credit Union) **TEL 231 0327**

ADAMS CARPET CLEANING SERVICE
Oferuje czyszczenie dywanow i tapicerki meblowej najnowszą metodą Steam Brush Praca fachowa i Gwarantowana Ceny konkurencyjne TEL 537 5089 całą dobę

HOME TARIO REAL ESTATE LTD
& insurance brokers ltd

- KUPNO I SPRZEDAZ NIERUCHOMOSCI WSZELKIEGO RODZAJU
- UBEZPIECZENIA NA SAMOCHODY OD OGNIA KRADZIEZY I INNE

171 Roncesvalles Ave Toronto
TEL 531 - 3506

SOLARSKI PHARMACY Ltd
(Naprzeciw kosciołi sw Kazimierza)
Własciciele
J SOLARSKI i S SALAPATEK
Szybka i tania wysyłka lekarstw do Polski ● Agencja Pekao ● Wysyłka paczek i pieniędzy do Polski ● Polskie kartki i czasopisma ● Zioła Zakonnika ● Urząd Pocztowy ● Sprzedaz biletow
149 RONCESVALLES Ave
TEL 536 - 5452

DrV T , BLOK GŁOWCZYNSKA, M A ,O D
OPTOMETRYSTA OKULISTA
Badanie i cwiczenia oczu okulary contact lenses
2391 - A Bloor St W (Jane Subway)
TEL 766 - 5580
Codziennie z wyjatkiem wtorkow

DENTYSTYCZNE PROTEZY
G RYTWINSKI D T
z 25-letnim doswiadczeniem
404 A Roncesvalles Ave
Toronto (obok kina Revue)
TEL 531 - 8545

DENTURE THERAPY CLINIC
Jan M Wisniewski D T
Pierwsza Polska Protezownia Dentystyczna
2337 Dundas St W Toronto Ont
(Bloor Dundas Square Bldg)
TEL (416) 533 8811 M6P 1W7

Bayer's Delicatessen
2988 Dundas St West
(Skrzyzowanie Dundas i Pacific)
Domowe wyroby smaczne dania ***pierogi gołąbki flaczki nalesniki sałatki i inne europejskie*** **na miejscu i na wynos**
Specjalizujemy się w przygotowywaniu wszelkich uroczystosci
Otwarte 6 dni w tygodniu od poniedziałku do soboty od godz 9 do 6
TEL 767 2018

SOLID AUTOREPAIR
WŁADYSŁAW DAKOWICZ
wszelkiego rodzaju naprawy samochodowe dozywotnia gwarancja na zainstalowane hamulce oraz tłumiki
201 Schell Ave Toronto
(koło Caledonia i Shell 2 blok na połnoc od Eglington) **Tel 787 2702**

INTERNATIONAL CAMERA REPAIR COMPANY LTD
Kupujemy wszelkich marek sprzęt fotograficzny
● Sprzedaz ● Reperacje ● "Trade-ins" ● Wypozyczanie *Bezpłatne wyceny*
3351 BLOOR St W Toronto
TEL 239 - 1882

J P CONSTRUCTION COMPANY
GENERAL CONTRACTOR
WYKONUJEMY ROBOTY BETONIARSKIE KŁADZENIE ASFALTU PRACE MURARSKIE I WYKOPY Instalujemy aluminiowe okna i siting Wycena bezpłatna Plany i zezwolenia wykonuje architekt
TEL 252 8492

Praca

PRZESZŁO $ 20 NA GODZINĘ
zarabia wykwalifikowany spawacz
ŚWIADECTWO SPAWACZA W 5 TYGODNI
mozna uzyskać w
INSTITUTE OF TECHNICAL TRADES
który szkoli specjalistów juz 25 lat z górą
● nowoczesne urządzenia ● rysunek techniczny ● kursy dzienne wieczorowe, sobotnie i na zmiany ● dokogne opłaty tygodniowe
734 Kipling Ave , Toronto
TEL 255 - 2369
po godzinach TEL 536-008, 921-3886
Informacji udzielają MARK NIEWIADOMSKI lub ANDRZEJ MAJ

89-110

"PLUMBER '
Naprawy, przeróbki oraz montaz nowych instalacji hydraulicznych, wraz z centralnym ogrzewaniem, wykonuje rzemieslnik z licencją i długoletnią praktyką
TEL Toronto 533-5543 (po 6 wiecz)

89-100

THOMAS ALUMINUM PRODUCTS
TEL Toronto 239-6476
po 6 wieczorem

TANIO i z GWARANCJĄ wykonujemy - aluminiowe obicia domów (siding) Thermal Windows, rynny, krycie dachów ("Shingle" i płaskie dachy") oraz roboty elektryczne
Metro Licenc B 1390

87

Nowy Gabinet Lekarski
otworzyła młoda polonijna lekarka Dr MARY DONNA PIETRASZEK w budynku Jane-Bloor Centre, 2 Jane St suite 203 Tel 763-5956
Poprzednio pracowała w St.Joseph's Health Centre

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY

ANKA & PETER

2374 Bloor Street West,
Toronto, M6S 1P5
TEL 769 - 4488
Zdjęcia i portrety na rozne okazje

ANNA'S TAILORING

KOZUCHY I ODZIEZ SKORZANA
Damskie kostiumy suknie płaszcze zimowe wykonujemy na miarę według projektow własnych lub zleconych
REPERACJE (wymiana podszewek)
POSIADAMY FUTRA Ceny bardzo atrakcyjne **87 Roncesvalles Ave**
TORONTO tel 532 4060

FOTOGRAF prasowy szuka pracy
TEL (519) 893 - 2653

DZIAŁKĘ budowlaną, zadrzewioną, w Podkowie Lesnej koło Warszawy, 1900 m2, SPRZEDAM
TEL (416) 499-7555

96-99

WAWROW FOODS
POLSKIE DANIA
przygotowujemy przyjęcia na wszystkie okazje
sprzedajemy pierogi, gołąbki, barszcz, patyczki, itp
po cenach hurtowych
570 Annette St , TORONTO,
TEL 767 - 7323

M-C DAIRY Co Ltd PRODUCTS
Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne do kazdego sklepu w Toronto, Wyrabiamy kwasną smietanę Yogourt, huslankę, sery białe i topione
Ządajcie naszych wyrobow w swoich sklepach
Godziny otwarcia 7 00 do 4 00
212 Mavety St TEL 766-6711

DOSKONAŁE WYROBY MIĘSNE I WĘDLINIARSKIE
Sprzedaz detaliczna i hurtowa dostarczamy do sklepow
Ceny konkurencyjne
PACIFIC WHOLESALE MEATS LTD
JUREK ZOCHNIAK
STEVE PAKLOS
2986 DUNDAS St W Toronto
TEL 767 - 0000

THE FUTURE BAKERY
NAJLEPSZY W MIESCIE SWIEZY CHLEB
Dostarczamy do sklepow i domow
739 Queen St W - Toronto, Ont TEL 368 - 4235

ONTARIO BREAD Co Ltd
178 Ossington Ave Toronto, Ont
TEL 532 - 4929
Pyszny swieży chleb do nabycia we wszystkich sklepach

WYKWALIFIKOWANI ROBOTNICY budowlani wszelkich specjalności - POSZUKIWANI
TEL Toronto 767-5068

DO PILNOWANIA dwojga dzieci 7 i 4 lata MISSISSAUGA,
TEL 276 8083

96-99

KOMIS
305 Roncesvalles Ave Toronto
Ont M6R 2M6
TEL 531-8872
Polecamy
odwiedzic nasz KOMIS wielobranzowy Przyjmujemy rzeczy do sprzedazy i sprzedajemy po cenach przystępnych dla kazdego
WSTĄP DO *KOMISU*'
A PRZEKONASZ SIĘ

JERZY SZOZDA
uprzejmie informuje wszystkich swoich klientów o zmianie adresu
CHECKPOINT DATSUN NISSAN
to solidna i znana firma którą mam przyjemność przedstawic Panstwu Szeroki wybor nowych i uzywanych samochodow NISSAN DATSUN
Aranzuję pozyczki dla nowo przybyłych
Minimalna wpłata korzystne ceny
Prosimy kontaktować się
JERZY SZOZDA tel (416) 239-1217
(posiadam znajomosc języków słowianskich)
udzielę porady bezpłatnie
CHECKPOINT 5448 DUNDAS STR W
ISLINGTON ONT M9B 1B4